

การทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับ
ที่วัดโดยนัย ด้วยตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน

นางสาวสุมาลัย พวงเกต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

USING SELF-MONITORING AND MACHIAVELLIANISM TO PREDICT DISCREPANCY
BETWEEN IMPLICIT AND EXPLICIT ATTITUDES TOWARD THAI POLITICAL GROUPS

Miss Sumalai Phuangket

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Social Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทาง
การเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย ด้วยตัว
แปรการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบ
แมคคิเวลเลียน

โดย

นางสาวสุมาลย์ พวงเกตุ

สาขาวิชา

จิตวิทยาสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร. วีระพร อูวรรณโณ

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

 คณบดีคณะจิตวิทยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์นางค์ มณีศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์นางค์ มณีศรี)

 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. วีระพร อูวรรณโณ)

 กรรมการ
(อาจารย์ ดร. อภิษฎา ไชยวุฒิกรณวานิช)

 กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย)

สุมาลัย พวงเกตุ : การทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมือง
ในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย ด้วยตัวแปรการกำกับการแสดงออกของ
ตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน (USING SELF-MONITORING AND
MACHIAVELLIANISM TO PREDICT DISCREPANCY BETWEEN IMPLICIT
AND EXPLICIT ATTITUDES TOWARD THAI POLITICAL GROUPS)

อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์ ดร. วีระพร อุวรรณโณ, 160 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของเจตคติที่วัดโดยตรง
กับเจตคติที่วัดโดยนัย 2) ศึกษาถึงบทบาทของการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพ
แบบแมคคิเวลเลียนในการทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัด
โดยตรงกับที่วัดโดยนัย และ3) ทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือวัดเจตคติโดยนัยโดยใช้การ
ทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยเพื่อนำไปใช้วัดเจตคติของบุคคลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการ
เมืองไทย ผู้ร่วมการวิจัยจำนวน 189 คน

ผลการวิจัย พบว่า เจตคติที่วัดโดยตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับเจตคติที่วัด
โดยนัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 แม้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของผู้ที่มีการ
กำกับการแสดงออกของตนต่ำจะไม่แตกต่างจากผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง แต่
ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทาง
การเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยสูงกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนเองต่ำอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และความไม่สอดคล้อง
ระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยของผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ
แมคคิเวลเลียนสูงและต่ำไม่แตกต่างกัน การกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบ
แมคคิเวลเลียนร่วมกันทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้
โดยการกำกับการแสดงออกของตนเท่านั้นที่สามารถทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติ
ที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการทดสอบยังพบว่า
ว่าการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยที่พัฒนาขึ้นมีประโยชน์และสามารถวัดความนิยมต่อกลุ่ม
ทางการเมืองของนิสิตได้

สาขาวิชา.....จิตวิทยาสังคม.....ลายมือชื่อนิสิต *กมลวิภา นววิภา*
ปีการศึกษา..... 2553.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก *[Signature]*

5278126038 : MAJOR SOCIAL PSYCHOLOGY

KEYWORDS : POLITICAL ATTITUDES /IMPLICIT-EXPLICIT DISCREPANCY/
IMPLICIT ASSOCIATION TEST / SELF-MONITORING/MACHIAVELLIANISM

SUMALAI PHUANGKET: USING SELF-MONITORING AND
MACHIAVELLIANISM TO PREDICT DISCREPANCY BETWEEN IMPLICIT AND
EXPLICIT ATTITUDES TOWARD THAI POLITICAL GROUPS. ADVISOR:
ASSOC. PROF. THEERAPORN UWANNO, Ph. D., 160 pp.

This research examined: 1) the relationship between implicit and explicit attitude measurements 2) the role of self-monitoring and Machiavellianism to predict discrepancies between implicit and explicit attitudes towards Thai political groups and 3) the effectiveness of the Implicit Association Test (IAT) in measuring attitudes towards Thai political groups. One hundred and eighty nine undergraduate students participated in this research.

The results show that implicit and explicit attitude measurements are statistically correlated ($p < .001$). Even though those who are high and low in self-monitoring do not differ significantly on implicit-explicit attitude measurements correlation, but those who are high in self-monitoring have significantly higher discrepancy between implicit and explicit attitudes than those who are low in self-monitoring ($p < .05$). Those who are high and low in Machiavellianism, on the other hand, do not differ significantly on implicit-explicit attitude measurements correlation and discrepancy between implicit and explicit attitudes. Self-monitoring and Machiavellianism together can predict discrepancy between implicit and explicit attitude toward Thai political groups with only self-monitoring having significant regression coefficient ($p < .05$). In addition, the political group preferences as measured by the IAT are valid and useful. Implications are discussed.

Field of Study : Social Psychology.....

Student's Signature *Sumalai Phuangket*

Academic Year : 2010.....

Advisor's Signature *Theeraporn Uwan*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร. ธีระพร อูวรรณโณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ผู้ชี้แนะแนวทาง ให้คำปรึกษา ตรวจสอบและแก้ไขงานทุกชิ้นอย่างละเอียด ทั้งในการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเอาใจใส่ต่อผู้วิจัยตลอดมา รวมถึงแนวทางการทำงานอันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์อย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์มงคล มณีศรี อาจารย์จตุรกุล บุรพวงศ์ อาจารย์ ดร. อภิชนา ไชยวุฒิกภรณ์วานิช และอาจารย์หยกฟ้า อิศรานนท์ ที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ และให้คำแนะนำในด้านการศึกษานับเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยด้วยความเมตตาเสมอมา

ขอขอบคุณตัวอย่างในการวิจัยทุกท่านที่กรุณาสละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจและเอาใจใส่ ทั้งผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตืออโคก ผู้ที่นิยมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) และนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกคน

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมสาขาวิชาจิตวิทยาสังคมทุกคนที่ช่วยเป็นกำลังใจและให้คำปรึกษาในด้านการเรียนแก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณนฤชมา วิมานรัตน์ และคุณวิดา ระย้านิล ที่ให้ความช่วยเหลือในทุกเรื่อง ขอขอบคุณ คุณจตุพร นุตตะระริน คุณพงศ์มนัส บุศยประทีป คุณอริญชัย เพ็ญศรี คุณสิริภรณ์ ระวังงาน คุณศรัญญา ศรีโยธิน และคุณเทวา ทักษิณวรจากร เป็นผู้รับฟังความคิดเห็นในทุกเรื่อง

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ **Mr. Laurence Walter Emory** ที่เป็นทั้งผู้ให้คำปรึกษา เป็นกำลังใจและเป็นผู้ให้ทุนการศึกษาในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณคุณแม่ที่คอยดูแลเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาในการดำเนินชีวิต และให้กำลังใจลูกคนนี้อย่างใกล้ชิด กราบขอบพระคุณคุณพ่อ นาย พวงเกตุ ที่แม้วันนี้พ่อจะไม่ได้อยู่ชื่นชมความสำเร็จทางการศึกษาของลูก แต่พ่อยังคงเป็นที่รักของทุกคนในครอบครัว และจะเป็นแรงบันดาลใจให้ลูกดำเนินชีวิตด้วยความตั้งใจตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
การศึกษาเจตคติ.....	5
ค่านิยมของเจตคติ.....	6
เจตคติโดยตรงและการวัดเจตคติโดยตรง.....	8
เจตคติโดยนัยและการวัดเจตคติโดยนัย.....	11
ความสัมพันธ์ระหว่างการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยกับการวัดเจตคติโดยตรง....	28
วิเคราะห์ความสอดคล้องของการวัดเจตคติโดยนัยและโดยตรงจากโมเดลที่มี แรงจูงใจและโอกาสเป็นตัวทำนาย.....	30
ปัจจัยที่อธิบายถึงความสอดคล้องระหว่างการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยกับการ วัดเจตคติโดยตรง.....	31
การกำกับการแสดงออกของตน.....	38
บุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน.....	46
การพัฒนาสมมติฐาน.....	52
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	57
สมมติฐานการวิจัย.....	57
คำจำกัดความที่เกี่ยวข้องในการวิจัย.....	58
ตัวแปรในการวิจัย.....	63
ขอบเขตของการวิจัย.....	64
บทที่ 2 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	65
กลุ่มตัวอย่าง.....	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65

	หน้า
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	66
ขั้นตอนการทดลองและเก็บข้อมูล.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
บทที่ 3 ผลการวิจัย.....	88
การทดสอบสถิติเบื้องต้น.....	89
การทดสอบสมมติฐาน.....	97
สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	105
บทที่ 4 อภิปรายผลการวิจัย.....	106
ความสัมพันธ์ของเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย.....	106
การทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย.....	111
ประสิทธิภาพของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยในการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทย.....	117
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	121
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	126
ข้อเสนอแนะ.....	126
รายการอ้างอิง.....	128
ภาคผนวก.....	137
ภาคผนวก ก.....	138
ภาคผนวก ข.....	150
ภาคผนวก ค.....	154
ภาคผนวก ง.....	157
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	160

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การแสดงผลลำดับขั้นตอนการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย.....	24
2	การเปรียบเทียบความแตกต่างของบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง และบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ.....	50
3	การจัดสิ่งเร้าที่ใช้ในแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย.....	68
4	การแสดงผลลำดับขั้นตอนการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย.....	71
5	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของเวลาที่กลุ่มตัวอย่าง ที่นิยมกลุ่มคนเสื้อเหลืองและกลุ่มคนเสื้อแดงใช้ในการตอบสนองต่อรูปใบหน้า ของแกนนำเชื่อมโยงกับค่าทางบวกและค่าทางลบ.....	74
6	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนเจตคติที่ประเมิน ด้วยมาตรจำแนกความหมายของกลุ่มตัวอย่างที่นิยมกลุ่มคนเสื้อเหลืองและ กลุ่มคนเสื้อแดง.....	76
7	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนเจตคติที่ประเมิน ด้วยมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างที่นิยมกลุ่มคนเสื้อเหลือง และกลุ่มคนเสื้อแดง.....	77
8	ข้อกระทงเดิมของ Snyder และ Gangestad (1985) 18 ข้อ และข้อกระทงที่ สร้างเพิ่มแยกตาม องค์ประกอบของมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน จำนวน 42 ข้อ.....	78
9	เกณฑ์การให้คะแนนข้อความทางบวกและข้อความทางลบของมาตรวัด การกำกับการแสดงออกของตน.....	79
10	การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับ ข้อกระทงอื่นทั้งหมด (Corrected Item-Total Correlation หรือ CITC).....	79
11	แสดงจำนวนข้อกระทงขององค์ประกอบที่แปลจาก Snyder และข้อกระทงที่ สร้างเพิ่มเติมขึ้นตามหลักทฤษฎีและภาวะสันนิษฐานของมาตรการกำกับการ แสดงออกของตนที่ผ่านการคัดเลือกรายข้อ.....	80
12	ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงจากการทดสอบซ้ำ และค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน.....	82
13	จำนวนข้อกระทงและทิศทางของมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนทั้ง มาตรเดิมของ Christie และ Geis (1970) และมนฤดี สายสิงห์ (2549) โดย จำแนกตามองค์ประกอบ.....	83

ตารางที่		ญ หน้า
14	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะ.....	89
15	ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรใน การวิจัย ($N = 189$)	91
16	วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบการเชื่อมโยง โดยนัยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยก่อน และ กลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบวัดเจตคติโดยตรงก่อน.....	91
17	วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบการเชื่อมโยง โดยนัยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ตอบสนองในรอบที่กลุ่มคนเสื้อเหลืองจับคู่กับค่า ทางบวกก่อน และในรอบที่กลุ่มคนเสื้อแดงจับคู่กับค่าทางบวกก่อน.....	92
18	มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติทีของคะแนนการกำกับการ การแสดงออกของตนของผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ.....	93
19	มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติทีของคะแนนบุคลิกภาพ แบบแมคคิเวลเลียนของผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงและต่ำ.....	93
20	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเจตคติที่วัดโดยการทดสอบการเชื่อมโยง โดยนัยมาตรงจำแนกความหมาย และมาตรงวัดระดับความรู้สึกโดยรวม ของกลุ่มตัวอย่างและขนาดอิทธิพลของ ($N = 189$).....	96
21	การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในตัวแปรความไม่สอดคล้องระหว่าง เจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยระหว่างผู้ที่กำกับการ แสดงออกของตนสูงและผู้ที่กำกับการแสดงออกของตนต่ำ.....	99
22	การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในตัวแปรความไม่สอดคล้องระหว่าง เจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยระหว่างผู้ที่มีบุคลิกภาพ แบบแมคคิเวลเลียนสูงและผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ.....	101
23	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ทดสอบด้วยค่าสถิติสหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน (Pearson's r) ($N = 189$).....	103
24	การวิเคราะห์ถดถอยตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตน และบุคลิกภาพ แบบแมคคิเวลเลียนเพื่อทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทาง การเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย ($N = 189$)	104
25	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	105

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แนวคิดเครือข่ายความสัมพันธ์ (associative networks).....	17
2	ภาพจำลองหน้าจอคอมพิวเตอร์ การวัดการเชื่อมโยงโดยนัยเรื่องเจตคติต่อ ดอกไม้และแมลง.....	25
3	การทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง กับที่วัดโดยนัย.....	58
4	ภาพจำลองหน้าจอคอมพิวเตอร์ การวัดการเชื่อมโยงโดยนัยเรื่องเจตคติต่อกลุ่ม ทางการเมือง.....	72
5	ตัวอย่างการวัดเจตคติทางตรงด้วยมาตรจำแนกความหมาย.....	75
6	ตัวอย่างการวัดเจตคติทางตรงด้วยมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม.....	76
7	ขั้นตอนการทดลองและเก็บข้อมูล.....	86

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นเวลากว่า 70 ปีมาแล้วที่กอร์ดอน อัลพอร์ต นักจิตวิทยาบุคลิกภาพและจิตวิทยาสังคม ได้เขียนประวัติความเป็นมาของเจตคติเอาไว้ในปี ค.ศ. 1935 (Allport, 1935) ความต่อเนื่องยาวนานสะท้อนให้เห็นว่างานวิชาการด้านเจตคติได้รับความสนใจและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจพฤติกรรมทางสังคม ริชาร์ด อูวอร์ธ (2546) กล่าวถึงความสำคัญของเจตคติว่าเป็นมโนทัศน์ที่เป็นทางลัดสำหรับทำให้นักวิชาการทราบสิ่งอื่นได้อีกหลายสิ่ง นั่นคือ เจตคติเพียงเรื่องเดียวสามารถสรุปรวมพฤติกรรมทางสังคมหลายพฤติกรรมเข้าด้วยกันได้ เจตคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม อาจใช้เป็นส่วนประกอบในการทำนายพฤติกรรมได้ และเจตคติเป็นเรื่องที่นักจิตวิทยาหลายสาขาให้ความสนใจ รวมถึงนักวิชาการและบุคคลในอาชีพอื่นอีกด้วย เช่น นักโฆษณาประชาสัมพันธ์ นักการตลาด นักรัฐศาสตร์ นักสังคมวิทยาบางสาขา นักการศึกษา และนักโฆษณาชวนเชื่อ

ในยุคแรกของการวัดเจตคตินั้นจะเน้นการวัดด้วยการขอให้ผู้ตอบแสดงเจตคติออกมาเป็นวาจา ถ้อยคำ หรือภาษาเขียน เพื่อแสดงจุดยืนว่ามีความคิดเห็นต่อที่หมายของเจตคติ (attitude object) อย่างไร โดยมีข้อสันนิษฐานว่า คนที่รู้จักตัวเราดีที่สุดก็คือตัวเราเอง และตัวเราย่อมสามารถรายงานความรู้สึกนึกคิดของตนเองออกมาได้ตามความเป็นจริง หรืออย่างน้อยก็แม่นยำกว่าวิธีอื่นๆ (ทิพย์นภา หวนสุริยา & ริชาร์ด อูวอร์ธ, 2548) Dasgupta (2009) เรียกการประเมินสิ่งต่างๆ ของบุคคล โดยที่บุคคลนั้นมีความตระหนักรู้ตัว และสามารถแสดงความรู้สึกออกมาได้ว่า "การประเมินเจตคติโดยตรง (explicit attitudes)" เพราะเมื่อขอให้บุคคลแสดงความรู้สึกต่อสิ่งใด เขาจะสามารถรายงานความคิดออกมาได้ด้วยการไตร่ตรองก่อนอย่างรอบคอบ จากฐานการคิดลักษณะนี้จึงทำให้นักวิจัยส่วนมากพึ่งพาการวัดเจตคติด้วยวิธีการรายงานตนเอง (self-report) ไม่ว่าจะด้วยวิธีการให้ตอบด้วยแบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้ตอบบรรยายความรู้สึกของตนเองออกมาเป็นคำพูดก็ตาม

McConnell และ Leibold (2001) เสนอว่า ข้อมูลที่ได้จากการวัดเจตคติด้วยแบบสอบถามอาจมีข้อจำกัดอันเนื่องมาจากปัญหาความจำกัดที่บุคคลจะสามารถตรวจสอบภายในทางจิตใจได้ (limited introspective access) อาจเกิดจากปฏิกิริยาของผู้ควบคุมการวิจัยที่ส่งผลต่อผู้ตอบ (experimenter effects) และอาจเกิดการบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับ

ความคาดหวังทางสังคมเพื่อทำให้ตนเองดูดีขึ้น (social desirability) จนเกิดการตั้งคำถามขึ้นว่า การวัดเจตคติโดยตรงสามารถสะท้อนเจตคติที่แท้จริงได้หรือไม่ บุคคลผู้จักตนเองได้ดีที่สุดและสามารถแสดงความรู้สึกนึกคิดได้อย่างตรงไปตรงมาจริงหรือไม่

อย่างไรก็ตาม ในช่วงกว่า 20 ปีที่ผ่านมา นักจิตวิทยาสังคมกลุ่มหนึ่งมีแนวคิดที่ว่าเจตคติ ความเชื่อ และพฤติกรรมของมนุษย์นั้นถูกก่อร่าง (shaped) ขึ้นมาจากปัจจัยที่อยู่นอกการรับรู้และไม่สามารถทำความเข้าใจได้ด้วยการให้ผู้ตอบหึงคิดเอาเองได้ดังเช่นการศึกษาเจตคติที่ผ่านมา นักจิตวิทยาสังคมกลุ่มนี้ค้นพบว่าเจตคติและความเชื่อสามารถถูกกระตุ้นขึ้นมาได้จากความจำของบุคคลโดยที่บุคคลนั้นไม่ต้องรับรู้หรือให้ความใส่ใจเลย เมื่อใดก็ตามที่เจตคติถูกกระตุ้นขึ้นมาจะยับยั้งและควบคุมได้ยาก จนมีอนุภาพเพียงพอที่ทำให้เกิดแนวโน้มที่บุคคลจะประเมินและแสดงออกอย่างสอดคล้องกัน (Bargh, 1994; Greenwald & Banaji, 1995) จากฐานการคิดลักษณะนี้เองทำให้เกิดแนวคิดเพื่อพัฒนาเครื่องมือรูปแบบใหม่เพื่อวัดเจตคติที่ซ่อนอยู่อย่างไม่รู้ตัว เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติ และทำหน้าที่ได้โดยปราศจากการรู้ตัวหรือความสามารถที่จะควบคุมได้ของบุคคล โดยเรียกการวัดเจตติลักษณะนี้ว่า "การวัดเจตคติโดยนัย (implicit attitudes)" (Greenwald & Banaji, 1995)

Hofmann และคณะ (2005) ได้รวบรวมวิธีการวัดเจตคติโดยนัยต่างๆ เอาไว้หลายประเภท แต่เขาได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่าวิธีการวัดที่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายและถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวาง คือ การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย (Implicit Association Test: IAT) พัฒนาขึ้นโดย Greenwald, McGhee, และ Schwartz (1998) การวัดวิธีนี้ถูกนำไปประยุกต์ในการวัดเจตคติได้หลากหลายประเด็น รวมถึงถูกนำไปใช้ในศาสตร์ด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือจากจิตวิทยาด้วย จนทำให้การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยเป็นเครื่องมือวัดเจตคติโดยนัยที่ถูกอ้างอิงมากที่สุดในปัจจุบันก็ได้

วิธีการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยถูกนำมาใช้ในประเทศไทยเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2548 เพื่อวัดเจตคติและปัญหาทางสังคมของบุคคล เมื่อใช้ประยุกต์ในสถานการณ์กลุ่มที่มีองค์ประกอบความเป็นกลุ่มน้อยที่สุด เพื่อประเมินความลำเอียงของบุคคลที่มีความชื่นชอบกลุ่มตนเองมากกว่ากลุ่มอื่นที่ตนเองไม่ได้เป็นสมาชิก (ทิพย์นา หวนสุริยา & ธีระพร อุวรรณโณ, 2548) ต่อมาการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยก็นำมาใช้ในบริบทของการศึกษาการเห็นคุณค่าของตนเองในบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบหลงตนเอง (หยกฟ้า อิศรานนท์, 2551) นับได้ว่าสังคมไทยมีการตอบสนองต่อวิธีการวัดแบบนี้ในระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยทั้งสองเรื่องนี้ยังไม่ได้นำวิธีการทดสอบนี้ไปใช้ในเชิงประยุกต์เท่าใดนัก เป็นการกำหนดเงื่อนไขจำลองสถานการณ์ขึ้นมา และจำกัดอยู่ใน

รูปแบบของการทดลองที่วัดกับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นหลัก ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเอาวิธีการวัดนี้ไปใช้ในการวัดเจตคติของบุคคลที่มีต่อกลุ่มทางการเมืองไทย ซึ่งเป็นประเด็นทางสังคมที่สำคัญ ยังอยู่ในกระแสความสนใจของคนไทย และเป็นเรื่องที่ค่อนข้างละเอียดอ่อนและเปราะบาง หากใช้การวัดเจตคติโดยตรงเพียงอย่างเดียวอาจวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองของไทยขณะนี้ อาจได้ผลตรงกับเจตคติที่เป็นจริงน้อย การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยสะท้อนเจตคติของคนในเรื่องที่ละเอียดอ่อนเช่นนี้ได้ นอกจากการวัดเจตคติโดยนัยด้วยวิธีการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยจะเป็นรูปแบบใหม่ที่สามารถวัดความลำเอียงของบุคคลต่อกลุ่มทางการเมืองได้อย่างแยบยล โดยที่บุคคลไม่สามารถลงคำตอบได้แล้ว ยังสามารถพัฒนาไปใช้ได้ต่อในเชิงประยุกต์เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้เรื่องเจตคติของคนไทยต่อการเมืองไทยได้มากขึ้น

นอกจากการวัดเจตคติโดยนัยแล้ว ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวัดเจตคติโดยตรงประกอบด้วย เนื่องจากยังมีข้อโต้แย้งถึงเรื่องของความเหมาะสม และความสอดคล้องกันของการวัดสองรูปแบบนี้พอสมควร ข้อกังขาที่พบมากคือ มีขนาดความสัมพันธ์ของการวัดทั้งสองรูปแบบมากน้อยเพียงใด มีความสอดคล้องกันของภาวะเชิงสันนิษฐาน (construct) หรือไม่ ทำไมการวัดด้วยวิธีโดยตรงและโดยนัยจึงสอดคล้องกันมากเป็นพิเศษในบางกรณี แต่กลับไม่สอดคล้องกันในบางกรณี และมีปัจจัยใดบ้างมีส่วนอธิบายความสอดคล้องกันหรือไม่สอดคล้องกันได้ (Hofman, Gschwendner, & Schmitt, 2005)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมุ่งพัฒนาเครื่องมือการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย เพื่อนำไปวัดเจตคติของบุคคลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไทย นั่นคือ ความลำเอียงชอบกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือ "กลุ่มคนเสื้อแดง" และกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือ "กลุ่มคนเสื้อเหลือง" การวัดด้วยวิธีการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยจะได้ผลสอดคล้องกับวิธีการวัดโดยตรงหรือไม่ ตัวแปรด้านบุคลิกภาพการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสามารถทำนายความไม่สอดคล้องกันได้หรือไม่ การวิจัยครั้งนี้จะสามารถช่วยให้เข้าใจได้ถึงพลวัตของการวัดเจตคติของคนไทยที่มีต่อกลุ่มทางการเมือง โดยมีปัจจัยด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นตัวทำนายถึงระดับของความไม่สอดคล้องกันของการวัดเจตคติโดยตรงและการวัดเจตคติโดยนัยได้มากขึ้น

งานวิจัยเรื่อง การทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย ด้วยตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน มีกรอบในการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การศึกษาเจตคติ
2. ค่านิยมของเจตคติ
3. เจตคติโดยตรง (explicit attitudes) การวัดเจตคติโดยตรง (explicit attitudes measurement)
 - 3.1. ความหมายและลักษณะโดยทั่วไป
 - 3.2. วิธีการวัดเจตคติโดยตรง
 - 3.3. ข้อจำกัด/ปัญหาที่เกิดจากการวัดเจตคติโดยตรง
4. เจตคติโดยนัย (implicit attitudes) และการวัดเจตคติโดยนัย (implicit attitudes measurement)
 - 4.1. ความหมายและลักษณะโดยทั่วไป
 - 4.2. ที่มาของการวัดเจตคติโดยนัย (Implicit attitudes measurement)
 - 4.3. การเข้าถึงเจตคติ (attitude accessibility)
 - 4.4. เทคนิคการวัดโดยนัยต่างๆ (implicit measurement techniques)
5. การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย (Implicit Association Test: IAT)
 - 5.1 พัฒนาการของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย
 - 5.2 ลักษณะของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย
 - 5.3 การคำนวณคะแนนที่ได้จากการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย
6. ความสัมพันธ์ระหว่างการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย กับการวัดเจตคติโดยตรง
7. วิเคราะห์ความสอดคล้องของการวัดเจตคติโดยนัยและเจตคติโดยตรงจากโมเดลที่มีแรงจูงใจและโอกาสเป็นตัวทำนาย (Motivation and Opportunity as DEterminants model: MODE model)
8. ปัจจัยที่อธิบายถึงความสอดคล้องระหว่างการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย กับการวัดเจตคติโดยตรง
9. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับการแสดงออกของตน(Self-monitoring)
10. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน(Machiavellianism)
11. การพัฒนาสมมติฐาน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การศึกษาเจตคติ

กอร์ดอน อัลพอร์ต นักจิตวิทยาบุคลิกภาพและจิตวิทยาสังคมได้เขียนประวัติความเป็นมาของเจตคติเอาไว้ในปี ค.ศ. 1935 ความต่อเนื่องยาวนานนับ 70 ปี สะท้อนให้เห็นว่างานวิชาการด้านเจตคติได้รับความสนใจและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจพฤติกรรมทางสังคม **Allport (1935)** กล่าวว่าแนวคิดเรื่องเจตคติน่าจะเป็นแนวคิดที่มีลักษณะเฉพาะ (**distinctive**) และเป็นเรื่องที่ขาดการศึกษาไม่ได้ (**indispensable**) ในวงการจิตวิทยาสังคมร่วมสมัยของอเมริกัน มีคุณค่าต่อการศึกษา และเป็นแนวคิดที่ถูกลำไ้ใช้อย่างกว้างขวาง การก่อตั้งของแนวคิดเจตคตินับเป็นเสาหลักของการศึกษาจิตวิทยาสังคมอเมริกันอย่างแท้จริง

คำว่า "เจตคติ" ถูกนำมาใช้แพร่หลายในการพูดคุยในชีวิตประจำวันเพื่อบรรยายผู้คน เช่น เขาคงมีเจตคติที่ดีต่องานที่ทำ บางครั้งเจตคติก็ถูกนำมาใช้พูดถึงเจตคติของบางคนในฐานะที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำต่อคนอื่นหรือสิ่งต่างๆทางสังคม เช่น เจตคติที่รุนแรงชอบความก้าวร้าวของเธอ สังเกตเห็นได้จากการกระทำทั้งหมดที่เธอแสดงออก

Oskamp และ Schultz (2005) ได้สรุปถึงเหตุผลที่ทำให้แนวคิดการศึกษาเจตคติเป็นที่นิยม และมีประโยชน์ต่อการศึกษาไว้ว่า เจตคติเป็นเสมือนทางลัดที่บุคคลมี (**Shorthand**) สามารถช่วยให้วิเคราะห์ถึงสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลต่อคนอื่นหรือสิ่งต่างๆทางสังคม แนวคิดของเจตคติช่วยให้สามารถอธิบายถึงความสอดคล้องของพฤติกรรมของบุคคล เจตคติเดียวอาจอธิบายเชื่อมโยงไปยังพฤติกรรมอื่นได้ **Oskamp และ Schultz** มองว่าเจตคติมีความสำคัญในตัวของมันเองไม่ว่าเจตคติของบุคคลจะสัมพันธ์กับการกระทำหรือไม่ ดังนั้น เจตคติช่วยสะท้อนถึงแนวทางที่บุคคลรับรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว เช่น เจตคติต่อสถาบันการเมือง เจตคติต่อปัญหาทางสังคม เจตคติต่อบุคคล ทำให้เจตคติเป็นเรื่องที่มีคุณค่าต่อการศึกษาอย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังมองว่าแนวคิดของเจตคติเป็นสิ่งที่เป็กลางและยอมรับได้ในสำนักทฤษฎีทางความคิดต่างๆ จนทำให้เจตคติเป็นเรื่องที่มีความเป็นสหวิทยาการสูง ศาสตร์สาขาต่างๆ ต่างต้องการศึกษาเจตคติ

2. คำนิยามของเจตคติ

ธีระพร อุวรรณโน (2553) ได้แปลคำนิยามเจตคติของ Allport (1935) ไว้ว่า เจตคติ หมายถึง สภาพทางจิต และประสาทของความพร้อมที่จัดระบบขึ้นจากประสบการณ์และส่งผลในทางกำกับหรือมีอิทธิพลที่ไม่อยู่นิ่งต่อการตอบสนองของบุคคลต่อที่หมายและสถานการณ์ทั้งหลายที่เกี่ยวข้อง

Thurstone (1931) กล่าวว่า “เจตคติถูกนำมาใช้เพื่อบรรยายถึงการกระทำที่สำคัญที่บุคคลมีต่อที่หมายว่ารู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้นหรือไม่” (หน้า 255)

Bem (1970) ได้ให้ความหมายว่า “เจตคติหมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ” (หน้า 14)

Fisbein และ Ajzen (1975) ได้ให้ความหมายว่า “เจตคติ หมายถึง สภาวะก่อนที่พฤติกรรมจะตอบสนองที่เกิดจากการเรียนรู้ ตอบสนองอย่างสอดคล้องกันต่อสิ่งต่างๆ ในลักษณะที่เป็นความน่าชื่นชอบ หรือไม่น่าชื่นชอบ” (หน้า 6)

Eagly และ Chaiken (1993) ได้ให้ความหมายว่า “เจตคติ หมายถึง แนวโน้มทางจิตที่แสดงออกมาด้วยการประเมินสิ่งที่มีอยู่จำเพาะด้วยระดับของความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ” (หน้า 1)

Olson และ Maio (2003) ได้ให้ความหมายว่า “เจตคติหมายถึง แนวโน้มที่จะประเมินวัตถุ (หรือที่หมายใดๆ) ว่าเป็นที่น่าชื่นชอบหรือไม่เป็นที่น่าชื่นชอบ” (หน้า 299)

Oskamp และ Schultz (2005) ได้ขยายความหมายของเจตคติเพิ่มเติมในประเด็น ดังนี้

1) ความพร้อมที่จะตอบสนอง (readiness to response) หมายถึง เจตคติไม่ใช่พฤติกรรม ไม่ใช่สิ่งที่บุคคลแสดง หากแต่เป็นการเตรียมความพร้อม หรือเป็นสภาวะก่อนที่มีพฤติกรรมโต้ตอบ (predisposition to response) หรือตอบสนองต่อที่หมายของเจตคติ (attitude object) ที่หมายของเจตคติดังกล่าวพิจารณารวมว่าเป็นได้ทั้งสิ่งของ คน สถานที่ ความคิดเห็น การกระทำ หรือสถานการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งเดียวหรือมีลักษณะรวมหลายอย่าง (เช่น กลุ่มวัยรุ่น) สิ่งที่ไม่มีชีวิต (เช่น สวนสาธารณะของเมือง) พฤติกรรม (เช่น การดื่มเบียร์) ความคิดที่เป็นนามธรรม (เช่น

สิทธิพลเมือง) หรือแม้แต่การนึกคิดที่เชื่อมโยงกันกับชุดความคิดหลายๆชุด (เช่น สิทธิของกลุ่มวัยรุ่นที่สามารถดื่มเบียร์ได้ในสวนสาธารณะ)

2) **แรงจูงใจ (motivating)** หรืออาจจะเรียกว่าแรงขับของเจตคติ ในความหมายของแรงจูงใจนี้ไม่ได้หมายถึงแค่ผลที่ได้รับมาจากการมีประสบการณ์ในอดีตเท่านั้น แต่ในทางกลับกันคือมีหน้าที่สองอย่างที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง นั่นคือ อาจจะเป็นทั้งแรงขับให้แสดงพฤติกรรม หรือเจตคติที่ทำหน้าที่กำกับรูปแบบหรือลักษณะของพฤติกรรมในเฉพาะช่องทางหนึ่ง และกระตุ้นหรือยับยั้งในช่องทางอื่นๆก็ได้ เช่น หากบุคคลมีเจตคติที่ดีต่ออาหารไทย แต่ตนเองอยู่ที่เมืองลอนดอนเจตคตินี้ก็ผลักดันให้เขาพยายามค้นหาอาหารไทยมารับประทานให้ได้

3) **มีความคงทนถาวร (relatively enduring)** นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเจตคติ แม้ว่าจะไม่สามารถคงทนถาวรในทุก ๆ เจตคติก็ตาม เช่น การศึกษาเจตคติบางเรื่องพบความคงที่ของเจตคติของบุคคลต่อประเด็นที่ศึกษาคงที่ยาวนานเพียง 3 ปี ในขณะที่บางงานกลับพบเจตคติของบุคคลมีความคงที่ยาวนานถึง 20 ปี อย่างไรก็ตาม เจตคติที่ไม่มีความสำคัญต่อบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ บางครั้งเจตคติที่เกิดขึ้นใหม่ก็อาจจะสามารถเปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน

4) **การประเมิน (evaluative)** เจตคติถูกมองว่าเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะตอบสนองในรูปแบบต่างๆ ต่อสิ่งที่ชื่นชอบหรือไม่ชื่นชอบ

5) เจตคติเป็นตัวแทนของความจำในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างทางความรู้ของบุคคล กล่าวคือ เจตคติประกอบไปด้วยเครือข่ายที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกันของความเชื่อที่เชื่อมต่อกัน ความเชื่อและการประเมินหลายๆอย่างเข้าไว้ด้วยกัน

6) เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้

จากการพิจารณาความหมายของเจตคติข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยสรุปความหมายของเจตคติเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ว่า

เจตคติ หมายถึง สภาพทางจิตและประสาทของบุคคลแสดงถึงความพร้อมที่พัฒนาขึ้นจากประสบการณ์ และส่งผลต่อการตอบสนองต่อที่หมายและสถานการณ์ในลักษณะที่เป็นความชอบหรือไม่ชอบ

3. เจตคติโดยตรง (explicit attitudes) และการวัดเจตคติโดยตรง (explicit attitudes measurement)

3.1 ความหมายและลักษณะโดยทั่วไป

Ottaway, Hayden, และ Oakes (2001) ได้ให้ความหมายของเจตคติโดยตรงว่าหมายถึง การประเมินที่มีการคิดใคร่ครวญอย่างละเอียดถี่ถ้วน (deliberate evaluations) บุคคลมีความสามารถในการตรวจสอบภายในจิตใจได้ (introspection) และอยู่ภายใต้การควบคุมของจิตสำนึก (under conscious control)

Oskamp และ Schultz (2005) กล่าวว่า “เจตคติโดยตรง (explicit attitudes) หมายถึง การประเมิน (evaluation) ที่บุคคลมีจิตสำนึกอยู่ตัว (consciously aware) และแสดงออกมาได้ (can express)” (หน้า 44)

Hofmann และคณะ (2005) กล่าวว่า “เจตคติโดยตรง คือ สิ่งที่ใช้เป็นตัวแทนของจิตใจในรูปแบบที่พร้อมจะตอบสนอง เป็นการประเมินเชิงเหตุผลที่มีต่อที่หมายของเจตคติซึ่งสามารถเข้าถึงได้ด้วยการรับรู้หรือตรวจสอบตนเอง เจตคติโดยตรงซึ่งเป็นตัวแทนของสภาวะความพร้อมที่จะตอบสนองนี้สามารถแสดงออกมาได้ด้วยการวัดจากแบบรายงานตนเอง” (หน้า 27)

Wilson, Lindsey, และ Schooler (2000) กล่าวว่า “การวัดเจตคติโดยตรง (ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการประเมินเจตคติโดยตรง) ก่อกำเนิดจากการประเมินที่หมายของเจตคติที่ได้จากภาษาเขียนหรือภาษาพูดในบริบทการประเมินที่จำเพาะเจาะจง โดยทั่วไปแล้วการประเมินเจตคติโดยตรงจะรวมถึงแบบรายงานตนเองด้วย เช่น มาตรฐานแก่นกความหมาย (semantic differential scale) มาตรฐานระดับความรู้สึกโดยรวม (feeling thermometer scale) มาตรฐานลิเคิร์ต (Likert scale)” (หน้า 104)

Ranganath, Smith, และ Nosek (2008) กล่าวว่า “การตอบแบบรายงานตนเองเป็นวิธีวัดเจตคติโดยตรงสะท้อนให้เห็นว่าเป็นกระบวนการที่ผ่านการคิดวิเคราะห์ และควบคุมออกมาในรูปแบบของการนำเสนอหรือบรรยายตนเองของผู้ตอบ” (หน้า 387)

จากการพิจารณาความหมายของเจตคติโดยตรงข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยสรุปความหมายของเจตคติโดยตรงเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ

เจตคติโดยตรง หมายถึง สภาพทางจิตและประสาทของบุคคล แสดงถึงความพร้อมที่พัฒนาขึ้นจากประสบการณ์ มีรูปแบบที่พร้อมจะตอบสนองด้วยการประเมินความชอบหรือไม่ชอบในเชิงเหตุผลที่มีการคิดใคร่ครวญอย่างละเอียดถี่ถ้วน บุคคลมีความสามารถในการตรวจสอบภายในทางจิตใจได้ มีจิตสำนึกที่รู้ตัว และอยู่ภายใต้การควบคุมของจิตสำนึกสามารถแสดงออกมาได้ด้วยการวัดจากแบบรายงานตนเอง

3.2 วิธีการวัดเจตคติโดยตรง

การวัดเจตคติโดยตรงนิยมใช้แบบรายงานตนเอง (Self-report) เป็นหลักเพื่อใช้ในการสอบถามถึงเจตคติหรือความคิดเห็น ซึ่งมีรูปแบบการตอบสองลักษณะ คือ 1) การถามแบบปลายเปิด (open-ended questions) เป็นลักษณะที่ให้ผู้ตอบมีอิสระในการตอบ เช่น คุณคิดเห็นว่าเป็นปัญหาจากอะไร และ 2) การถามแบบปลายปิด (closed-ended questions) มีลักษณะที่ให้ผู้ตอบเลือกตอบจากตัวเลือกที่ให้ เช่น การจลาจลที่เกิดขึ้นได้ช่วยเหลือ หรือทำลายการเรียกร้องสิทธิของคนผิวดำ โดยมากแล้วการตอบแบบสอบถามสองแบบจะทำการสัมภาษณ์ผู้ตอบ และแต่ละวิธีมีข้อดีข้อเสียต่างกัน วีระพร อูวรรณโณ(2553) กล่าวว่า การวัดเจตคติโดยตรงสามารถวัดได้จากวิธีต่างๆ เช่น มาตรฐานระยะห่างทางสังคมของโบการ์ดัส (Bogardus' Social Distance Scale) มาตรฐานตรรกภาพรอกวนท์กันของเธอร์สโตนส์ (Thurstone's Method of Equal- Appearing Intervals) มาตรฐานประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert's Method of Summated Ratings) มาตรฐานของกัตแมน (Guttman's Cumulative Scaling Method) มาตรฐานความหมายของออสกู๊ด (Osgood's semantic differential) เทคนิคการสื่อสารทางตรงแบบปลอม (Bogus Pipeline) มาตรฐานระดับความรู้สึกโดยรวม (feeling thermometer)

3.3 ข้อจำกัด/ปัญหาที่เกิดจากการวัดเจตคติโดยตรง

Oskamp และ Schultz (2005) กล่าวถึงข้อจำกัดจากการวัดโดยตรง (explicit measures) ที่เกิดขึ้นได้ในแต่ละขั้นตอนของการวัดซึ่งในที่สุดแล้วก็จะลดความตรงและความน่าเชื่อถือของคำตอบที่ได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นบางครั้งเกิดจากภาวะสันนิษฐานของเจตคติ (attitude construct) ปัญหาจากการตอบแบบทันทีทันใด แต่ไม่ได้ดึงข้อมูลมาจากเจตคติที่ก่อร่างไว้จากความจำ และ

บางครั้งผู้ตอบไม่ได้พิจารณาให้ถี่ถ้วนก่อนตอบ บางครั้งเกิดจากการใช้คำในแบบสอบถามเจตคติ นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับการแบบสอบถาม หากแต่เกี่ยวข้องกับลักษณะของการแสดงออกทางอารมณ์กับการตอบของผู้ตอบหรือที่เรียกว่า "ชุดของการตอบ (response sets)" มีหลายลักษณะ ดังนี้

1) ผู้ตอบบางคนตอบแบบรายงานตนเองแบบขอไปที หรือไม่ให้ความใส่ใจ (carelessness) การได้คำตอบจากผู้ตอบลักษณะนี้จะเป็นคำตอบที่เปลี่ยนแปลง ไม่คงที่ และไม่สอดคล้องกันของช่วงเวลาต่างๆ ที่วัด เหตุการณ์แบบนี้ทำให้มีความสอดคล้องภายในของการวัดลดลง และความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามมีความตรงต่ำลง การขาดการเอาใจใส่และขาดแรงจูงใจในการตอบ สามารถแก้ไขได้ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ตอบและนักวิจัย เน้นย้ำถึงความสำคัญของงานวิจัย และตอบข้อสงสัยของผู้ตอบ ทั้งนี้ สามารถทราบได้ว่าผู้ตอบคนใดไม่ให้ความใส่ใจในการตอบโดยสังเกตได้จาก การเว้นข้อที่ไม่ตอบหลายข้อ ทุกข้อที่ตอบมีแนวโน้มเป็นคำตอบเดียวกัน และตอบเป็นระบบ เช่น ตอบ 1 2 3 4 1 2 3 4

2) การวัดโดยตรงมีปัญหาเรื่องการบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมเพื่อทำให้ตนเองดูดีขึ้น (social desirability concerns) ยกตัวอย่างเช่น ผู้ตอบจะบรรยายว่าตนเองเป็นคนที่ไม่มีความซื่อสัตย์น้อยมาก เทคนิคที่นำมาใช้เพื่อกำจัดปัญหานี้ ได้แก่ เลือกใช้ข้อกระทงที่ไม่มีความละเอียดอ่อนทางสังคม สร้างความเชื่อมั่นกับผู้ตอบว่าจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ ไม่เปิดเผยนาม หรือกล่าวว่าการตอบนี้ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด หากแต่เป็นการวัดความคิดเห็นทั่วไปไม่ใช่ข้อเท็จจริง อาจใช้แบบวัดการบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมวัดควบคู่ไปด้วย แล้วตัดแยกที่ได้คะแนนสูงจากการวัดนี้ออกจากการวิเคราะห์ทางสถิติ

3) บางครั้งผู้ตอบอาจตอบในทิศทางเดียวกันหมดอย่างสุดโต่ง (extremity of responses) การตอบคำตอบเดียวอย่างสุดโต่งนี้ส่วนมากเกิดขึ้นในการวัดแบบลิเคิร์ตที่มีคะแนนในช่วง -3 ถึง +3 คะแนน การตอบแบบสุดโต่งจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ตอบเลือกตอบเพียงคะแนนที่ +3 หรือ -3 อย่างเดียว การแก้ปัญหาแบบนี้อาจใช้การให้เลือกตอบเพียงสองตัวเลือก เช่น ใช่- ไม่ใช่ เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย

4) ผู้ตอบมีแนวโน้มที่จะตอบว่าเห็นด้วยไปหมด (acquiescence: yea-saying) โดยไม่ได้พิจารณาเนื้อหาของคำถามเลย ผลการศึกษาพบว่า การตอบว่าเห็นด้วยทั้งหมดส่วนมากพบในผู้ตอบที่มีระดับการศึกษาและรายได้ต่ำ พบมากในกลุ่มผู้หญิง เด็ก ผู้ที่มีเซวาร์ปัญญาต่ำ และ

ผู้ตอบที่มาจากวัฒนธรรมแบบคตริวมหมู่ พบมากในการแบบสอบถามที่ยาก มีข้อคำถามหลายข้อ หรือเป็นการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ การแก้ปัญหาที่พบลักษณะนี้สามารถทำได้โดยนำข้อกระทง จำนวนครั้งหนึ่งของแบบสอบถามมากลับข้อกระทง (reverse the wording) และการบันทึกข้อมูล เช่น ฉันชอบกินอาหารไทย อาจจะนำมากลับข้อกระทงเป็นอีกข้อ เช่น ฉันไม่ชอบอาหารไทย จากนั้นก็นำคะแนนจากข้อนี้ไปสร้างรหัสที่กลับ (reverse coded) คะแนนที่ได้ทั้งสองข้อจึงจะสัมพันธ์กัน นอกจากนี้แล้ว การออกแบบคำถามให้ยาวเกินไปหรือมีข้อกระทงที่สับสน ผู้ตอบอาจขาดแรงจูงใจที่จะคิดเกี่ยวกับข้อคำถาม แต่ตอบว่าใช่ทันที ดังนั้นการออกแบบคำถามให้รัดกุม ตรงไปตรงมา การกระตุ้นให้ผู้ตอบตอบอย่างซื่อสัตย์ และสร้างความเชื่อมั่นว่าข้อมูลจะเป็นความลับ สิ่งเหล่านี้จึงสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยไม่ควรละเลย

4. เจตคติโดยนัย (implicit attitudes) และการวัดเจตคติโดยนัย (implicit attitude measurement)

4.1 ความหมายและลักษณะโดยทั่วไป

นักจิตวิทยาสังคมกลุ่มหนึ่งตั้งแนวคำถามลักษณะใหม่ว่า "คนเรามีความรู้ตัวต่อเจตคติ หรือความคิดเห็นของตนเองมากน้อยเพียงใด" "เป็นไปได้หรือไม่ที่ความชื่นชอบในบางสิ่งบางอย่างสามารถเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการตระหนักรู้ตัวของบุคคล" "เจตคติที่คนเรามีอยู่อย่างไม่รู้ตัวนั้นสามารถถูกกระตุ้นขึ้นได้และมีอำนาจเพียงพอที่จะผลักดันให้เกิดการกระทำขึ้น(อย่างอัตโนมัติ) ได้หรือไม่" หรือแม้แต่คำถามที่ว่า "เราจะควบคุมเจตคติที่มองไม่เห็นนั้นได้หรือไม่" คำถามเหล่านี้นำไปสู่การเริ่มต้นแนวทางการศึกษาเจตคติโดยนัย (Implicit attitudes) ขึ้นอย่างจริงจังในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา (Oskamp & Schultz, 2005)

การขยายตัวของความสนใจด้านการวัดโดยนัยมีมากขึ้น ทำให้แนวคิดนี้เป็นที่รู้จักและนิยมศึกษามากในปัจจุบัน คำว่า "Implicit" เป็นคำที่ยืมมาจากจิตวิทยาปัญญา (cognitive psychology) ที่มองบุคคลว่ามีการแสดงความจริงใจโดยนัยออกมาจากเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นมาก่อนแล้ว การแสดงผลงานใดๆก็ตามล้วนมีอิทธิพลจากเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นมาด้วยนั่นเอง แม้ว่าจะไม่ได้แสดงความจริงใจต่อเหตุการณ์บางอย่างออกมาได้โดยตรงก็ตาม

โดยคำศัพท์แล้ว “implicit” มีความหมายคล้ายกับคำว่า เจตคติ ภาพในความคิด (stereotypes) หรือตัวตน หรือบางครั้งก็เรียกว่าเจตคติไปเลย (Petty, Fazio, & Brinol, 2008) ที่เกิดขึ้นในลักษณะที่ไม่รู้ตัวและเกิดขึ้นอย่างแยกย่อย เพราะฉะนั้นเมื่อนำไปประยุกต์ควบคู่กับการวัด เช่น การวัดเจตคติโดยนัย (implicit attitudes measurement) จึงหมายความว่า การวัดเจตคติหรือสิ่งที่บุคคลไม่มีความตระหนักรู้ตนเอง (lack of awareness) ว่ากำลังถูกวัดอะไรอยู่ (ซึ่งตรงกันข้ามกับการวัดโดยตรง ที่ผู้ตอบสามารถตระหนักรู้ตัวว่าเจตคติอะไรของตนที่กำลังถูกประเมินอยู่) เพราะฉะนั้นเมื่อนำเครื่องมือการวัดเจตคติที่เป็นกรวัดโดยนัยมาวัด ผู้เข้าร่วมการวิจัยจึงไม่มีความรู้ตัวว่าตนเองกำลังประเมินประเด็นใดอยู่ หรือไม่ล่วงรู้ว่ากำลังประเมินที่หมายของเจตคติใด Greenwald และคณะ (1998) ใช้ข้อสันนิษฐานนี้ในการพัฒนาเป็นการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยขึ้นมา ซึ่งจะกล่าวในลำดับต่อไป

Bargh (1994) กล่าวว่า การวัดโดยนัยเป็นการประเมินในสภาพที่เป็นเหมือนการบังคับที่รวมเอาลักษณะที่เด่นหนึ่งหรือหลายอย่างเข้าไว้ด้วยกัน ทั้งที่เป็นอัตโนมัติ (automaticity) ความไม่รู้ตัว (unawareness) ความไม่สามารถที่จะควบคุมได้ (uncontrollability) การขาดความตั้งใจ (lack of intention) หรือ การประมวลผลที่มีประสิทธิภาพ (efficiency of processing)

Hower (2006) กล่าวถึงคำนิยามของการวัดโดยนัยว่าเป็นเครื่องมือที่ทำให้ทราบถึงดัชนีชี้วัดเจตคติที่แน่ชัด หรือปัญหาของผู้ตอบได้ ถึงแม้ว่า 1) ผู้ตอบจะไม่รู้ความจริงที่กำลังถูกวัดเจตคติหรือปัญหาอยู่ 2) ผู้ตอบไม่มีความตระหนักรู้ต่อการประเมินเจตคติหรือปัญหา หรือ 3) ผู้ตอบไม่สามารถควบคุมผลการวัดได้ ฉะนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การวัดโดยนัยเป็นคุณลักษณะแน่นอนที่เป็นผลจากการวัด ซึ่งผลนั้นเป็นผลรวมของดัชนีชี้วัดเจตคติหรือปัญหา ทั้งๆ ที่ตามความเป็นจริงแล้วผู้ตอบไม่มีความตระหนักรู้ตัว ไม่ได้กังวลถึงผลของเจตคติ หรือปัญหา และไม่ได้ควบคุมให้ผลการวัดออกมาได้ Hower จึงกำหนดนิยามของการวัดโดยนัยว่าหมายถึงการวัดผลที่สะท้อนเจตคติหรือปัญหาเฉพาะในรูปแบบที่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติซึ่งปรากฏออกมาในรูปแบบหนึ่งหรือหลากหลายรูปแบบ

Dovidio, Kawakami, และ Gaertner (2002) กล่าวว่า “เจตคติโดยนัย หมายถึง การประเมินของบุคคลที่เกิดจากการกระตุ้นขึ้นอย่างอัตโนมัติจากการปรากฏตัวของที่หมายของ

เจตคติซึ่งอาจเป็นสิ่งที่เป็นอย่างจริง (actual) หรือสัญลักษณ์ (symbolic) และโดยธรรมชาติแล้ว ปฏิบัติการโดยปราศจากการรับรู้หรือการควบคุมอย่างเต็มที่ของบุคคล” (หน้า 62)

Oskamp และ Schultz (2005) กล่าวว่า “เจตคติโดยนัย หมายถึงการประเมิน (evaluation) ของบุคคลที่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติ และปฏิบัติการได้โดยปราศจากการรู้ตัว หรือปราศจากความสามารถที่จะควบคุมเอาไว้ได้” (หน้า 44)

Hofmann และคณะ (2005) กล่าวว่า “เจตคติโดยนัยเป็นการทำงานร่วมกันของหน่วยย่อยต่าง ๆ ภายในจิตใจที่สัมพันธ์เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกัน (association-based foundation) เจตคติโดยนัยพัฒนาขึ้นจากการกระตุ้นหน่วยย่อยต่าง ๆ ในเครือข่ายความสัมพันธ์นั้น เป็นการกระตุ้นในลักษณะที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว อัตโนมัติและปราศจากการใช้ทรัพยากรทางปัญญา เจตคติโดยนัยนิยมใช้การประเมินด้วยวิธีวัดโดยนัย” (หน้า 27)

Wilson และคณะ (2000) กล่าวถึงความหมายของเจตคติโดยนัยว่า หมายถึง “การประเมินที่ 1) ไม่ทราบว่ามีต้นกำเนิดมาได้อย่างไร (นั่นคือบุคคลไม่รู้ถึงจุดเริ่มต้น หรือพื้นฐานการประเมิน) 2) เป็นการประเมินที่ถูกกระตุ้นขึ้นอย่างอัตโนมัติ และ 3) มีอิทธิพลต่อการตอบสนองโดยนัย (implicit response) ซึ่งไม่สามารถควบคุมการตอบสนองได้ หรือไม่มีพยายามควบคุมการตอบสนอง” (หน้า 104)

Wilson และคณะ (2000) มีข้อสันนิษฐานว่าเจตคติโดยนัยมีลักษณะร่วมบางอย่างกับเจตคติโดยตรงแต่มีรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในเวลาเดียวกันบุคคลจึงสามารถยึดถือเจตคติโดยนัยทางบวกต่อสิ่งหนึ่ง แต่กลับมีเจตคติโดยตรงทางลบต่อสิ่งนั้นก็เป็นที่ เจตคติโดยนัยถูกมองว่าเป็นเจตคติที่ครั้งหนึ่งเคยแสดงออกโดยตรง แต่ถูกเจตคติโดยตรงตัวใหม่ไปแทนที่ เจตคติโดยตรงเดิมนั้นไม่ได้ถูกกลบเกลื่อนไป แต่กลับยังคงรูปแบบที่แฝงตัวอยู่ (latent) และปฏิบัติการอย่างอัตโนมัติราวกับว่าเป็นนิสัย (habits) ของบุคคล

Greenwald และ Banaji (1995) ผู้ที่พัฒนารูปแบบการวัดเจตคติโดยนัยที่เรียกว่า “การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย (Implicit association test: IAT) ได้เสนอแนวคิดของเจตคติโดยนัยไว้ว่า

“เจตคติโดยนัย หมายถึง ร่องรอยของประสบการณ์ในอดีตที่มีในบุคคลที่ไม่สามารถระบุได้ด้วยการตรวจสอบภายในทางจิตใจของบุคคล (หรือระบุได้อย่างไม่ถูกต้อง) ร่องรอยดังกล่าวจะเป็นตัวส่งผ่านความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบ ความคิด หรือการกระทำไปยังเป้าหมายต่าง ๆ ทางสังคม” (หน้า 8)

Greenwald และ Banaji (1995) กล่าวว่า การทดลองส่วนมากที่ต้องการทดสอบเจตคติโดยนัยมักใช้วิธีการวัดทางอ้อมเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน ข้อแตกต่างของการวัดทางตรง (direct) กับการวัดทางอ้อม (indirect) คือ 1) การรับรู้ถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการวัดหรือไม่ และ 2) สิ่งที่ผู้วิจัยต้องการสรุปได้จากการตอบสนองของผู้เข้าร่วมการวิจัย ตัวอย่างเช่น ถ้านักวิจัยบอกให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบที่กำลังทดสอบเจตคติต่อประเด็น ก แต่ผู้วิจัยเลือกที่จะสรุปหรืออนุมานจากการตอบสนองของผู้เข้าร่วมการวิจัยแบบ ข การวัดทางตรงของ ก ก็คือการวัดทางอ้อมของ ข จะเห็นว่าในกรณีเช่นนี้ผู้เข้าร่วมการวิจัยไม่ทราบว่าตนเองกำลังถูกวัดอะไรอยู่เจตคติโดยนัยต่อประเด็น ข อาจจะถูกวัดได้ทางอ้อมจากการประเมินทางตรงที่มีต่อประเด็น ก (เมื่อความสัมพันธ์ของประเด็น ก และ ข มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลทางอ้อมต่อกัน)

ดังนั้น การวัดเจตคติโดยตรงและโดยนัยจึงไม่ควรมองว่าเป็นโครงสร้างที่แยกขาดจากกันหรือรวมเป็นสิ่งเดียวกันไปหมด แต่ให้มองว่าเป็นผลของจิตไร้สำนึกของเจตคติหรือประสบการณ์ในอดีตที่ส่งผลต่อความรู้สึก ความคิด หรือการกระทำในปัจจุบัน ซึ่ง **Greenwald และ Banaji (1995)** เลือกใช้นิยามของเจตคติโดยนัยว่าเป็นลักษณะของการปฏิบัติกรอย่างอัตโนมัติ และรวดเร็ว

Banaji และ Bhaskar (2000); Ottaway และคณะ (2001) ได้ให้ความหมายของการวัดเจตคติโดยนัยว่าหมายถึง การประเมินที่ไม่จำเป็นจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมหรือใช้การทบทวนความคิดหรือความรู้สึกของตนเองได้

Fazio (1990) ได้ให้ความหมายของ เจตคติโดยนัย (implicit attitudes) ว่าหมายถึง การประเมินสิ่งที่อยู่ภายในอย่างอัตโนมัติที่เกิดขึ้นโดยปราศจากการใช้จิตสำนึก โดย **Fazio** เน้นว่าการใช้แนวคิดเรื่อง “implicit” ที่ใช้วัดเจตคติโดยนัยไม่ควรสรุปความหมายรวมไปว่าเป็นจิตไร้สำนึกของบุคคล (nonconscious) **Fazio** ได้นำเสนอแนวคิดที่ช่วยให้เข้าใจกระบวนการวัดโดยนัยได้มากขึ้น นั่นคือ โมเดลที่มีแรงจูงใจและโอกาสเป็นตัวทำนาย (Motivation and Opportunity as DEterminants model: MODE model) การวัดเจตคติโดยนัยในทัศนะของ **Fazio (1990)** จึง

เหมาะสมที่จะใช้ทำนายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติตามธรรมชาติ และสิ่งที่คุณคนไม่ได้ควบคุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่คุณคนไม่มีแรงจูงใจ หรือไม่มีโอกาสที่จะควบคุมการแสดงพฤติกรรม

Fazio เสนอว่าเจตคติสามารถเกิดขึ้นหรือแสดงตัวออกมาได้จากอิทธิพลของกระบวนการ 2 ลักษณะ คือ

1. เกิดขึ้นด้วยธรรมชาติของมันเอง (**spontaneous**) โดยที่กระบวนการตัดสินใจในอดีต หรือพฤติกรรมต่อวัตถุ สิ่งของหรือที่หมายของเจตคติที่เคยมีอิทธิพลต่อบุคคลมาก่อน สิ่งเหล่านั้นสามารถมีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อเจตคติของคุณคน ทำให้เกิดการกระตุ้นขึ้นอย่างอัตโนมัติเมื่อต้องมาเผชิญหน้ากับที่หมายเจตคติใดๆ

2. เกิดขึ้นจากการคิดอย่างรอบคอบ (**deliberate**) กระบวนการนี้จะเกี่ยวข้องกับการใช้ความพยายาม (**effortful**) มีการวิเคราะห์ถึงข้อดีข้อเสียต่อการแสดงพฤติกรรมใดๆ การคิดอย่างรอบคอบนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้เข้าร่วมการวิจัยมีโอกาสและมีแรงจูงใจที่จะประมวลผลอย่างรอบคอบก่อน

นอกจากนี้แล้ว **Fazio** และ **Olson (2003)** ยังกล่าวไว้ด้วยว่าการวัดเจตคติโดยนัยเป็นวิธีการที่โดยทั่วไปแล้วผู้ตอบไม่ถูกถามเพื่อบอกให้ผู้วิจัยทราบถึงเจตคติแต่ใช้การอนุมานถึงเจตคติ ตัวอย่างเช่น การอนุมานจากการซ่อนเร้นอยู่ในภายในของรูปแบบการตอบสนอง (**response latencies**) หรือความลำเอียงของความจำ (**memory biases**) และเนื่องจากว่าเป็นการตอบสนองที่ควบคุมคำตอบได้น้อยมาก การวัดโดยนัยจึงไม่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเรื่องการต้องการนำเสนอตนเองให้ดีจากผู้ตอบ

จากการพิจารณาความหมายของเจตคติโดยนัยข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยสรุปความหมายของเจตคติโดยนัยเพื่อใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ

เจตคติโดยนัย หมายถึง สภาพทางจิตและประสาทของคุณคน แสดงถึงความพร้อมที่พัฒนาขึ้นจากประสบการณ์ ที่เกิดการกระตุ้นขึ้นอย่างอัตโนมัติจากการปรากฏของที่หมายของเจตคติ เกิดขึ้นในลักษณะที่คุณคนไม่ได้ให้ความใส่ใจต่อเจตคตินั้น และมีอิทธิพลต่อการตอบสนองโดยนัยที่คุณคนไม่สามารถควบคุมได้ สามารถวัดออกมาได้ด้วยการวัดเจตคติโดยนัย

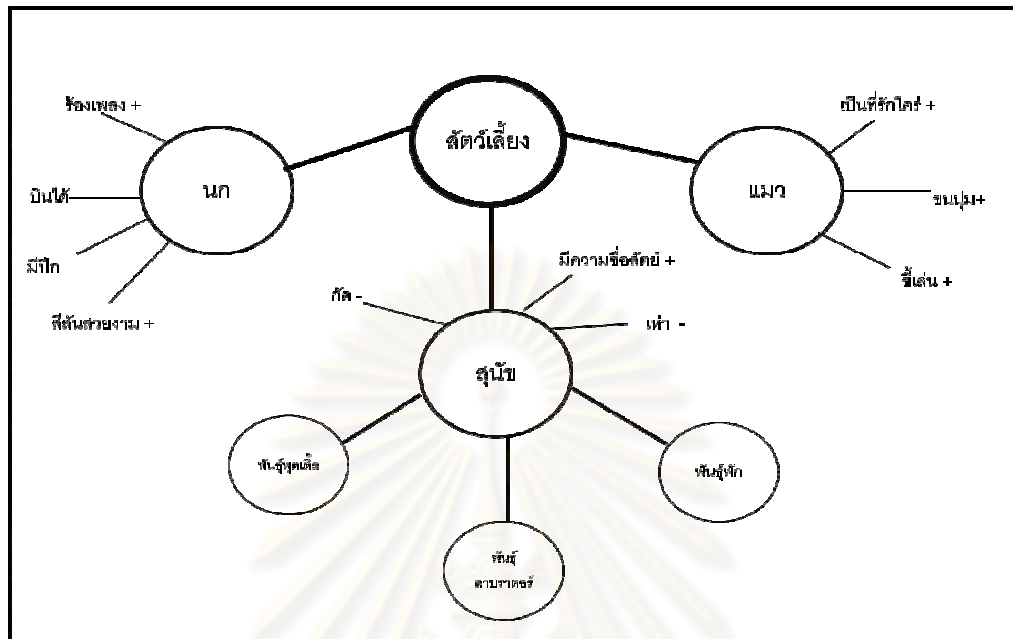
การวัดเจตคติโดยนัย หมายถึง การวัดที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยไม่ล่วงรู้ว่าการวัดนั้นเป็นการวัดเจตคติ ผู้เข้าร่วมการวิจัยจึงตอบอย่างอัตโนมัติ ไปตามธรรมชาติที่แท้จริง และไม่มี การควบคุมผลการตอบ

4.2 ที่มาของการวัดเจตคติโดยนัย (Implicit measure)

Rumelhart, Hinton, และ McClelland (1986, อ้างถึงใน Oskamp, & Schultz, 2005) กล่าวว่า งานวิจัยทางด้านเจตคติโดยนัยมีพื้นฐานเกือบทั้งหมดมาจากจิตวิทยาปัญญา (cognitive psychology) ที่วิเคราะห์ถึงการทำงานของโครงสร้างของจิตในมนุษย์ กระบวนการเก็บและประมวลผลข้อมูล ตลอดจนวิเคราะห์ถึงมโนทัศน์ของเครือข่ายความสัมพันธ์ (associative networks) หลักการทำงานของหน่วยประมวลผลพื้นฐาน (nodes) การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ (associations) และการเกิดการกระตุ้น (activation) ล้วนเป็นหัวใจหลักของจิตวิทยาปัญญา ภายหลังจึงถูกนำมาใช้ร่วมกับแนวคิดปัญญาทางสังคม (social cognition) เพื่ออธิบายถึงวิธีการคิดของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อผู้อื่น หรือต่อสถานการณ์ต่างๆ

กล่าวโดยละเอียด คือ มโนทัศน์ของเครือข่ายความสัมพันธ์หรือเครือข่ายทางประสาท (neural networks) มองว่ากระบวนการทำงานของความจำของมนุษย์ทำงานเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงถึงกันและกันของหน่วยประมวลผลพื้นฐาน (nodes) (พิจารณารูปวงกลมต่างๆ จากภาพ 1) ซึ่งเป็นได้ทั้งคน สิ่งของ ลักษณะ มโนทัศน์ และการประเมินต่างๆ หน่วยประมวลผลพื้นฐานเหล่านี้จะทำงานแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับระดับการถูกกระตุ้น (activation) โดยมีตัวเชื่อมต่อ (links) (จากภาพ 1 คือ เส้นที่เชื่อมโยงวงกลมเข้าด้วยกัน) คอยเชื่อมโยงให้หน่วยประมวลผลพื้นฐานเหล่านี้เชื่อมโยงถึงกัน เมื่อหน่วยประมวลผลพื้นฐานตัวหนึ่งถูกกระตุ้นขึ้นจะสามารถแผ่ขยายไปยังหน่วยอื่นๆ ที่สัมพันธ์กันภายในเครือข่ายความสัมพันธ์ได้

ตัวอย่างเช่น เครือข่ายความเชื่อมโยงที่เกี่ยวข้องกับสุนัขที่สัมพันธ์กับความคิดเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงแล้วมีความสัมพันธ์เชิงระดับลดหลั่นมาเป็นประเภทของสัตว์เลี้ยงต่างๆ (นก แมว และสุนัข) และสุนัขก็สัมพันธ์กับชนิดของสุนัขแต่ละพันธุ์ (พันธุ์พุดเดิ้ล พันธุ์ลาบราดอร์ และพันธุ์พิก) นอกจากนี้ สัตว์เลี้ยงแต่ละประเภทยังสัมพันธ์กับลักษณะบางประการ เช่น สุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงที่เห่าและกัดได้ (ลักษณะด้านลบ) แต่เป็นสัตว์เลี้ยงที่มีความซื่อสัตย์ (ลักษณะด้านบวก) (ตามภาพ 1) บุคคลที่มีเจตคติที่ชื่นชอบสุนัขจะสามารถรวบรวมลักษณะทางบวกได้มากกว่าและเข้มข้นกว่า (เช่น ซื่อสัตย์ เป็นที่รัก เป็นเพื่อน ซี้เล่น และปกป้องเจ้าของ) ในทางกลับกันคนที่มีเจตคติทางลบต่อสุนัขก็จะสามารถคิดถึงลักษณะด้านลบได้มากกว่า (เช่น เห่า น้ำลายไหล กัด น่ารำคาญ ชอบขอลและไม่เชื่อฟัง) (Oskamp & Schultz, 2005)

ภาพ 1 แนวคิดเครือข่ายความสัมพันธ์ (associative networks) (ดัดแปลงจาก Oskamp & Schultz, 2005)

4.3 การเข้าถึงเจตคติ (Attitude accessibility)

Fazio และคณะ (1986) เป็นนักจิตวิทยาสังคมกลุ่มแรกที่น่าเอาแนวคิดโมเดลเครือข่ายความสัมพันธ์ที่มีองค์ประกอบของหน่วยประมวลผลพื้นฐาน (nodes) ความเชื่อมโยง (associations) และการเกิดการกระตุ้น (activation) มาประยุกต์ศึกษาในเรื่องเจตคติ ในช่วงเวลานั้น พวกเขาเสนอว่าควรมองเจตคติในฐานะที่เป็นความสัมพันธ์ของการประเมินของสิ่งต่างๆ (object-evaluation association) เจตคติสามารถถูกกระตุ้นได้เมื่อชี้้นำ (prime) ด้วยหน่วยประมวลผลพื้นฐาน (nodes) ตัวอย่างเช่น เมื่อบุคคลเห็นครอบครัวของคนเร่ร่อนตามซอกมุมของถนนอาจจะกระตุ้นให้บุคคลเกิดเจตคติต่อคนเร่ร่อน หรือเจตคติต่อนโยบายด้านสวัสดิการขึ้น Fazio และคณะเชื่อว่ากระบวนการที่เจตคติเกิดการกระตุ้นขึ้นนั้นเกิดขึ้นโดยใช้ความพยายามน้อยที่สุด (effortless) และอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (inescapable) เกิดขึ้นโดยปราศจากการรู้สำนึก/ คิดอย่างรู้ตัว ไม่ต้องการไตร่ตรองจากสติ (without conscious reflection) โดยเรียกรวมว่า "เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติ (automaticity)"

อย่างไรก็ตาม Fazio และ Williams (1986) เชื่อว่าไม่ใช่ทุกเครือข่ายความสัมพันธ์จะเชื่อมโยงอย่างเข้มข้นได้อย่างเท่าๆกัน ฉะนั้น เจตคติบางอย่างจึงเกิดการกระตุ้นได้ง่ายกว่าเจตคติ

อื่นๆ เขานิยามคำขึ้นมาใหม่ถึง “ความสามารถที่เข้าถึงได้ (accessibility)” ซึ่งหมายถึงระดับความเข้มข้นของความสัมพันธ์ของการประเมินสิ่งต่างๆ Fazio และ Williams กล่าวว่

“เจตคติถูกกำหนดถึงความสัมพันธ์ของการประเมินของสิ่งต่างๆ และความเข้มข้นของการกระทำที่สัมพันธ์กัน ในฐานะที่เป็นสิ่งที่ใช้ทำนายถึงระดับการเข้าถึงเจตคติ หากบุคคลมีระดับความสัมพันธ์ที่เข้มข้นมาก ยิ่งมีความเป็นไปได้มากที่การประเมินของบุคคลนั้นจะถูกกระตุ้นขึ้นได้ทันทีเมื่อเขาต้องเผชิญกับที่หมายของเจตคตินั้น” (หน้า 505)

การศึกษาของ Fazio และคณะ (1986) เพื่อทดสอบถึงความเชื่อมโยงระหว่างมโนทัศน์หลายชุด (concepts) กับการประเมินที่สามารถวัดได้อย่างอัตโนมัติและปราศจากการตรวจสอบภายในทางจิตของบุคคล (introspection) ด้วยรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า “กระบวนการชี้้นำการประเมิน” (evaluative priming procedure) หลักของการวัดคือ การวัดจากเวลาที่ใช้ในการประเมินคำที่มีความหมายทางบวกหรือความหมายทางลบ (เช่น วิเศษ โหดร้าย) ที่ประเมินได้ทันทีหลังจากที่ได้เห็นการนำเสนอของที่หมายทางสังคม (social object) เช่น รูปใบหน้าของชาวผิวดำหรือชาวผิวขาว ที่หมายทางสังคมใดที่สัมพันธ์กับลักษณะทางบวก ผู้ประเมินจะสามารถเชื่อมโยงสิ่งนั้นกับคำที่มีความหมายทางบวกได้ด้วยเวลาที่รวดเร็ว แต่หากที่หมายทางสังคมนั้นสัมพันธ์กับลักษณะทางลบ ผู้ประเมินก็จะสามารถเชื่อมโยงสิ่งนั้นกับคำที่มีความหมายทางลบได้ด้วยเวลาที่รวดเร็ว การศึกษาครั้งนั้นจึงเป็นความพยายามที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการประเมิน (evaluative associations) ที่สามารถดึงออกมาได้อย่างอัตโนมัติ และบางครั้งก็เป็นสิ่งที่ผู้ถูกประเมินไม่เห็นด้วยหรือไม่รู้ตัวในขณะที่ประเมิน

จากแนวคิดเรื่องระดับการเข้าถึงเจตคติ (attitude accessibility) ที่กล่าวมาแล้ว Fazio และคณะ (1986) ได้หาแนวทางเพื่อยืนยันความเชื่อนั้น โดยมองว่าการที่จะวัดระดับการเข้าถึงเจตคติได้จะต้องวัดจากการซ่อนเร้นอยู่ภายในของรูปแบบการตอบสนอง ซึ่งหมายถึงความเร็วในการตอบสนอง (response latency) (ซึ่งส่วนมากจะวัดด้วยหน่วยมิลลิวินาที) ที่ใช้ในการตัดสินใจนั่นเอง (Fazio, 2001) โดยมองว่าระดับการเข้าถึงเจตคติที่ตอบสนองได้อย่างรวดเร็ว (ใช้เวลาน้อยที่สุด) เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงหรือเรียกไปยังจิตได้เร็วที่สุดนั่นเองจึงสามารถสะท้อนถึงเจตคติที่บุคคลมีอยู่ได้จริงมากกว่าเจตคติที่ไม่สามารถเข้าถึงได้หรือเข้าถึงได้ช้ากว่า

4.4 เทคนิคการวัดโดยนัยต่างๆ (implicit measurement techniques)

1. การขึ้นนำการประเมิน พัฒนาการครั้งแรกโดย Fazio และคณะ (1986) การวัดจากเวลาที่ใช้ในการประเมินคำที่มีความหมายทางบวกหรือความหมายทางลบ (เช่น วิเศษ โหดร้าย) ที่ประเมินได้ทันทีหลังจากที่ได้เห็นการนำเสนอของที่หมายทางสังคม ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อการเข้าถึงเจตคติ

2. การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย (Implicit Association Test: IAT) พัฒนาโดย Greenwald และคณะ (1998) เป็นวิธีการวัดระดับความเข้มข้นของความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์เป้าหมาย (target concept) กับมิติที่เป็นลักษณะ (attribute dimension) ด้วยการพิจารณาช่วงเวลาแฝงที่ผู้ตอบตอบสนองจากการตอบสนองสองรูปแบบ (ซึ่งได้วางรูปแบบให้มี 2 ความหมาย) นั่นคือ เป้าหมายที่ต้องการวัดกับลักษณะทางบวก และเป้าหมายที่ต้องการวัดกับลักษณะทางลบ ถ้าผู้ตอบสามารถตอบสนองได้รวดเร็วในเงื่อนไขใดรวดเร็วกว่าอีกเงื่อนไขหนึ่ง นั่นแสดงว่า ผู้ตอบมีการเชื่อมโยงชุดของความคิดนั้นได้ การเชื่อมโยงกันนั้นสามารถเข้าสู่เจตคติได้ง่ายกว่า

3. ความลำเอียงระหว่างกลุ่มที่วัดได้จากการใช้ภาษา (Analysis of linguistic intergroup bias) พัฒนาขึ้นครั้งแรกโดย Semin และ Fiedler (1988) เครื่องมือวัดประเภทนี้ใช้วัดการใช้ภาษาเชิงนามธรรมเพื่ออธิบายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตรงตามความคาดหวัง เช่น ชาวแอฟริกัน-อเมริกันมีการบรรยายพฤติกรรมกลุ่มเป้าหมายทางบวกหรือทางลบในลักษณะที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมที่วัดได้จากการแสดงออกทางภาษา

4. การทดสอบความชื่นชอบอักษรชื่อ (Name-letter preference test) เครื่องมือชนิดนี้ใช้วัดการเห็นคุณค่าแห่งตนโดยนัย จากข้อสันนิษฐานของ Nuttin (1985) ที่ว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าแห่งตนโดยนัยสูงจะประเมินตัวอักษรที่อยู่ในชื่อและนามสกุล โดยเฉพาะตัวอักษรแรกของชื่อและนามสกุลของตนในทางบวกมากกว่าผู้ที่เห็นคุณค่าแห่งตนโดยนัยต่ำ เพราะชื่อเปรียบเสมือนตัวแทนของบุคคล ดังนั้นเมื่อบุคคลเห็นคุณค่าแห่งตนสูงจะประเมินตัวอักษรที่อยู่ในชื่อในทางบวก

5. งานเชื่อมโยงใช่-ไม่ใช่ (Go/No-go Association Task: GNAT) พัฒนาขึ้นครั้งแรกโดย Nosek และ Banaji (2001) เครื่องมือวัดเจตคติประเภทนี้วัดการตอบสนองของบุคคลต่อที่หมายของเจตคติใน 2 ลักษณะ คือ 1) การทดสอบในกลุ่มแรก ให้ผู้ถูกทดสอบตอบสนองเมื่อเห็นที่หมายของเจตคติถูกนำเสนอพร้อมกับลักษณะทางบวก (เช่น ผลไม้-ดี) แต่ไม่ต้องตอบสนองเมื่อเห็นที่หมายของเจตคติอื่นถูกนำเสนอพร้อมกับลักษณะทางบวกหรือลบ (เช่น แมลง-ดี แมลง-เลว) เรียกการนำเสนอของที่หมายเจตคติที่ไม่เกี่ยวข้องนี้ว่า สิ่งที่ทำให้ไขว้เขว (distracters) 2) การทดสอบ

ในกลุ่มที่สองจะเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับกลุ่มแรก คือ ให้ตอบสนองเมื่อเห็นที่หมายของเจตคติ กับลักษณะทางลบ (เช่น ผลไม้-เลว) แต่ไม่ต้องตอบสนองเมื่อเห็นที่หมายของเจตคติอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับถูกนำเสนอพร้อมกับลักษณะทางบวกหรือลบ

การนำคะแนนความเร็วที่ตอบสนองในการทดสอบทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกันย่อมทำให้ทราบถึงเจตคติของผู้ถูกทดสอบได้ นั่นคือ บุคคลที่มีเจตคติทางบวกย่อมตอบสนองต่อที่หมายของเจตคตินั้นได้เร็วและถูกต้องมากกว่าเมื่อสิ่งเร้านั้นนำเสนอพร้อมกับลักษณะทางบวก(ในการทดสอบกลุ่มแรก) แต่จะตอบสนองได้ช้าและผิดมากกว่าเมื่อสิ่งเร้านั้นนำเสนอพร้อมกับลักษณะทางลบ (ในการทดสอบกลุ่มที่สอง) หรือบุคคลมีเจตคติทางลบต่อที่หมายของเจตคตินั้นเมื่อตอบสนองในกลุ่มที่ที่หมายของเจตคติคู่กับลักษณะทางลบได้เร็วกว่าเมื่อคู่กับลักษณะทางบวก ผลของการวัดที่ได้จะสะท้อนความชื่นชอบต่อเป้าหมายที่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติในบุคคล (assessing automatic preferences) นั่นเอง

6. งานตัดสินใจคำศัพท์ (Lexical decision-making task) ผู้พัฒนาแนวทางการวัดโดยนัยประเภทนี้ขึ้นมาในครั้งแรกคือ Mayers และ Schvaneveldt (1971 อ้างถึงใน Oskamp & Schultz, 2005) เป็นการทดสอบที่นำเอาแนวคิดเรื่องการชี้้นำให้เกิดการกระตุ้นของเครือข่ายการเชื่อมโยงทางปัญญาของบุคคลมาใช้ นั่นคือ การชี้้นำให้เกิดการระลึกถึงสิ่งๆ ที่เชื่อมโยงกันโดยง่าย ยกตัวอย่างเช่น เมื่อชี้้นำผู้ถูกทดสอบด้วยคำว่า "หอม" ผู้ถูกทดสอบย่อมตอบสนองได้อย่างรวดเร็วเมื่อเห็นคำว่า "พญาบาล" คำอธิบายก็คือ คำว่า "หอม" และ "พญาบาล" เป็นคำที่สัมพันธ์กันในเครือข่ายความเชื่อมโยงของบุคคล เมื่อคำหนึ่งถูกทำให้มีความเด่นชัดขึ้นมา บุคคลก็จะถูกกระตุ้นให้คิดถึงและตัดสินใจถึงคำอื่นๆ ที่สัมพันธ์กัน

จุดร่วมที่เด่นชัดของการวัดโดยนัย คือ มุ่งตอบปัญหาการวิจัยที่มีภาวะสันนิษฐานที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรงผ่านวิธีการวัดแบบรายงานเป็นคำพูด (หรือภาษาเขียน) เช่น ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่บุคคลไม่รู้ตัว ภาพในความคิดที่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติ และอยู่นอกเหนือจากการรู้ตัวหรือการควบคุมได้ของบุคคล นอกจากนี้ ข้อได้เปรียบประการหลักของการวัดโดยนัย คือ การวัดโดยนัยทำให้ไม่ต้องเป็นกังวลเรื่องการบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคม เพื่อทำให้ตนเองดูดีขึ้น (social desirability concerns) นอกจากนี้ยังขจัดปัญหาเรื่องการต่อต้านการวัดโดยตรง หรือปัญหาด้านการขาดความสามารถที่จะตรวจสอบภายในทางจิตใจได้ (lack of introspective access)

5. การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย (Implicit Association Test: IAT)

5.1 พัฒนาการของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย (Implicit association test)

Greenwald และ Banaji (1995) ได้ศึกษาและทดลองได้กรอบแนวคิดเรื่องปัญหาทางสังคมโดยนัย (implicit social cognition) Greenwald และ Banaji กล่าวว่าในช่วงแรกของการทดสอบนั้นพวกเขาวัดกระบวนการกระตุ้นของภาพในความคิดที่เชื่อมโยงกับความเป็นชายและหญิงก่อน จากผลการศึกษาเชิงประจักษ์นั้นทำให้พัฒนามาศึกษาเจตคติโดยนัย ภาพในความคิดโดยนัย และการเห็นคุณค่าของตนโดยนัยในระยะต่อมา

การศึกษาเจตคติโดยนัยของ Greenwald และ Banaji (1995) เป็นการนำแนวคิดเรื่อง 1) การกระตุ้นอย่างอัตโนมัติ (automatic activation) 2) แนวคิดการเชื่อมโยง (association concepts) และ 3) มิติแห่งการประเมิน (evaluative dimension) มาขยายต่อเพื่ออธิบายการกระตุ้นของเจตคติที่เป้าหมายเจตคติหนึ่งสามารถอธิบายถึงคุณลักษณะของสิ่งอื่น (หรือไม่สามารถอธิบายถึงสิ่งอื่นได้) เจตคติโดยนัยของ Greenwald และ Banaji จึงคิดเปรียบเสมือนเจตคติที่มีอยู่เพียงแต่ถูกถ่ายทอด (projected) ไปสู่วัตถุหรือที่หมายที่เป็นสิ่งใหม่ (novel objects) การศึกษาโดยใช้การวัดเจตคติโดยนัยได้รับความสนใจมาก นักจิตวิทยาสังคมได้พัฒนาอำนาจในการทำนาย และความตรงของภาวะสันนิษฐานเรื่อยมา

โดยทั่วไปแล้ว งานของ Greenwald และ Banaji (1995) นั้นมีพื้นฐานมาจากกรอบคิดเรื่องโมเดลพื้นฐานของเครือข่ายความสัมพันธ์ (basic associative-model) ภายใต้กรอบคิดทั้ง 3 ข้อที่ได้กล่าวมาแล้วทำให้พวกเขากำหนดค่านิยามเจตคติขึ้นใหม่ว่า การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของแนวคิดที่มีต่อที่หมายทางสังคม หรือกลุ่มทางสังคมกับแนวคิดการเข้าหาหรือหลีกเลี่ยงที่หมายเหล่านั้น

การพัฒนาการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยในตอนแรกนั้น Greenwald และ Banaji (1995) ได้รวบรวมข้อมูลจากตนเองก่อน แล้วนำไปวัดกับเพื่อนร่วมงาน ผลการทดสอบทำให้ทุกคนต้องตะลึงถึงความยากที่ต้องจับคู่กับชุดความคิดกับลักษณะทางลบหรือบวก (เช่น ชาวผิวดำกับคำทางบวก และ ชาวผิวขาวกับคำทางลบ) แต่กลับง่ายขึ้นเมื่อต้องจับคู่อย่างอื่น (เช่น ชาวผิวดำกับคำทางลบ และ ชาวผิวขาวกับคำทางบวก) ความยากง่ายของการจับคู่ครั้งนั้นทำให้

Greenwald มองเห็นถึงสิ่งที่สำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบบางอย่างที่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติในเรื่องปัญหาทางสังคม และลักษณะเฉพาะของจิตสำนึกที่วัดได้จากสิ่งประดิษฐ์ที่เขาคิดขึ้นครั้งนั้น **Greenwald และคณะ (1998)** ได้ตีพิมพ์รายงานการวิจัยที่นำเอาแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยไปใช้ (รวมการทดลอง 3 เรื่อง) ทำให้เกิดเวทีการอภิปรายถึงการทดสอบชนิดนี้ต่อการวัดเจตคติที่เป็นอัตโนมัติ กว่าสิบปีหลังจากปี ค.ศ. 1998 การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยได้รับความสนใจอย่างล้นหลาม มีรายงานวิจัยกว่า 200 เรื่องที่นำเอาเทคนิคการวัดนี้ไปใช้ และในเวทีสัมมนาวิชาการกว่า 100 ครั้งที่มีการนำเสนอเอกสารรายงานการวิจัย นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีผู้ที่เข้าไปทำแบบทดสอบของโครงการทางเว็บไซต์ www.implicit.harvard.edu เป็นจำนวนมากกว่า 4 ล้าน 5 แสนคน (Lane et al., 2007)

5.2 ลักษณะของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย

Nosek, Greenwald, และ Banaji (2005) อธิบายลักษณะของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยว่าเป็นการวัดระดับความเข้มข้นของความสัมพันธ์ระหว่างคู่ของชุดของมโนทัศน์ เมื่อสิ่งเข้าที่เป็นที่หมายจับคู่กับภาพ สัญลักษณ์หรือคำที่มีความหมายทางบวกหรือทางลบ โดยหลักการคือ ถ้าหากบุคคลมีเจตคติทางบวกต่อที่หมาย เมื่อให้ตอบสนองต่อที่หมายของเจตคติ (ที่เป็นภาพ สัญลักษณ์หรือคำ) กับคำที่มีความหมายทางบวกด้วยวิธีเดียวกัน บุคคลจะตอบสนองได้ง่าย ถูกต้อง และรวดเร็วมากกว่าเมื่อต้องตอบสนองต่อที่หมายของเจตคติและคำที่มีความหมายทางลบด้วยวิธีเดียวกัน นั่นคือ มีความเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลมีเจตคติทางลบต่อที่หมายของเจตคติ เมื่อให้ตอบสนองต่อที่หมายของเจตคติกับคำทางลบก็จะสามารถตอบสนองได้ง่ายและรวดเร็วมากกว่าการตอบสนองต่อที่หมายของเจตคติกับคำทางบวก

ในการทดลองที่ 1 **Greenwald และคณะ (1998)** ตรวจสอบแนวคิดข้างต้นด้วยการตอบเจตคติต่อแมลงและต่อดอกไม้ (คนที่ชื่นชอบดอกไม้แต่ไม่ชื่นชอบแมลง) โดยใช้การวัดความเร็วของการตอบการเชื่อมโยงโดยนัย ด้วยการให้บุคคลจับคู่คำที่อยู่ในหมวดหมู่ของแมลงหรือดอกไม้กับคำที่แสดงลักษณะที่พึงประสงค์และไม่น่าพึงประสงค์ **Greenwald และคณะ** ได้ออกแบบการทดสอบเจตคติของบุคคลต่อที่หมายของเจตคติ (ดอกไม้และแมลง) และชุดของคำบรรยายลักษณะ (ลักษณะที่พึงประสงค์-ดี และลักษณะที่ไม่น่าพึงประสงค์-เลว) ตามการบรรยายขั้นตอนในตาราง 1 และภาพจำลองหน้าจอคอมพิวเตอร์ (ภาพ 2) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: ขั้นตอนของการเรียนรู้มิติของหมวดหมู่

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ง่ายที่สุด โดยให้ผู้เข้าร่วมการทดลองแยกหมวดหมู่ของคำที่ปรากฏขึ้นกลางหน้าจอคอมพิวเตอร์ซึ่งจะประกอบไปด้วย 2 หมวดหมู่หลัก (เช่น ในหมวดหมู่ "คนหนุ่มสาว" จะมีภาพหลากหลายลักษณะที่แสดงให้เห็นว่าเป็นภาพของคนหนุ่มสาว ส่วนหมวดหมู่ "คนแก่" ก็จะมีภาพที่แสดงถึงคนแก่) แต่ในการศึกษานี้แสดงถึงหมวดหมู่ของดอกไม้ ถ้าคำที่เป็นชื่อเรียกของดอกไม้ชนิดต่างๆ ปรากฏขึ้นมากกลางหน้าจอคอมพิวเตอร์ เช่น กุหลาบ เดซี่ ให้กดแป้นอักษร D ด้านซ้ายมือ หากเป็นคำที่เป็นชื่อเรียกของแมลงชนิดต่างๆ ที่อยู่ ในหมวดหมู่ของแมลง เช่น มด แมลงวัน ให้กดแป้นอักษร K ด้านขวามือ ผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่ในขั้นตอนนี้ 20 ครั้ง

ขั้นตอนที่ 2: ขั้นตอนของการเรียนรู้มิติของลักษณะ

ขั้นตอนนี้ 2 นี้คล้ายกับขั้นตอนที่ 1 แต่เปลี่ยนเป็นหมวดหมู่ของคำคุณศัพท์ต่างๆ ผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องจัด 2 หมวดหมู่หลักคือ หมวดหมู่ของ "คำที่ฟังประสงค" และหมวดหมู่ของ "คำที่ไม่ฟังประสงค" หากเห็นคำที่ปรากฏขึ้นมากกลางหน้าจอคอมพิวเตอร์เป็นคำที่อยู่ในหมวดหมู่ของ "คำที่ฟังประสงค" เช่น ดีเยี่ยม สวยงาม ให้กดแป้นอักษร D ด้านซ้ายมือ หากเห็นคำที่ไม่ฟังประสงค เช่น สกปรก แย่ ให้กดแป้นอักษร K ด้านขวามือ ผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่ในขั้นตอนนี้ 20 ครั้ง

ขั้นตอนที่ 3: แสดงการจับคู่ที่ 1 (performing pairing 1) (วัดเป็นคะแนนและนำไปวิเคราะห์)

ในขั้นตอนนี้ 3 นี้เป็นการจัดหมวดหมู่ของสองประเภทจากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มารวมกันเป็น 1 งาน เมื่อผู้เข้าร่วมการทดลองเห็นคำที่เป็นหมวดหมู่ของดอกไม้ และหมวดหมู่ของคำที่ฟังประสงค ให้กดแป้นอักษร D ด้านซ้ายมือ หากเห็นคำที่เป็นหมวดหมู่ของแมลงและหมวดหมู่ของคำที่ไม่ฟังประสงค ให้กดแป้นอักษร K ด้านขวามือ ผู้เข้าร่วมการทดลองจะได้ฝึกจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่รวมนี้ 20 ครั้ง และครั้งต่อมาจะต้องจับคู่เพื่อใช้เป็นคะแนนทดสอบจริง 40 ครั้ง เรียกขั้นตอนที่จับคู่ดอกไม้+คำที่ฟังประสงค และแมลง+คำที่ไม่ฟังประสงค ว่า "การจับคู่หมวดหมู่กับงานที่สอดคล้องกัน (compatible pairings)"

ขั้นตอนที่ 4: ขั้นตอนของการเรียนรู้เปลี่ยนข้างของหมวดหมู่

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ทำซ้ำอีกครั้งเหมือนกับขั้นตอนที่ 1 แต่บัดนี้หมวดหมู่ของดอกไม้และแมลงได้สลับตำแหน่งกัน ผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องจับคู่ของแต่ละหมวดหมู่อีกครั้ง (หากเป็นดอกไม้-กดแป้นอักษร K ด้านขวามือ หากเป็นแมลง-กดแป้นอักษร D ด้านซ้ายมือ) ผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่ในขั้นตอนนี้ 20 ครั้ง

ขั้นตอนที่ 5: แสดงการจับคู่ที่ 2 (performing pairing 2) (วัดเป็นคะแนนและนำไปวิเคราะห์)

ขั้นตอนนี้เป็นการจัดประเภทของแมลง/ดอกไม้ และคำที่ฟังประสงค์/คำที่ไม่ฟังประสงค์ มารวมกันเป็น 1 งาน (คล้ายขั้นตอนที่ 3) แต่ให้วางตำแหน่งใหม่ตามขั้นตอนที่ 4 ผู้เข้าร่วมการทดลองจะได้ฝึกจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่รวมนี้ 20 ครั้ง และครั้งต่อมาก็คือจับคู่เพื่อใช้เป็นคะแนนทดสอบจริง 40 ครั้ง เรียกขั้นตอนที่จับคู่แมลง+คำที่ฟังประสงค์ และดอกไม้+คำที่ไม่ฟังประสงค์ ว่า "การจับคู่หมวดหมู่กับงานที่ไม่สอดคล้องกัน (incompatible pairings)"

ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการทดลองจะสุ่มได้จัดหมวดหมู่ที่มีลำดับต่างกัน บางคนได้จัดขั้นตอนที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ หรือ 4, 2, 5, 1, และ 3 ตามลำดับ

ตาราง 1

ลำดับขั้นตอนการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย

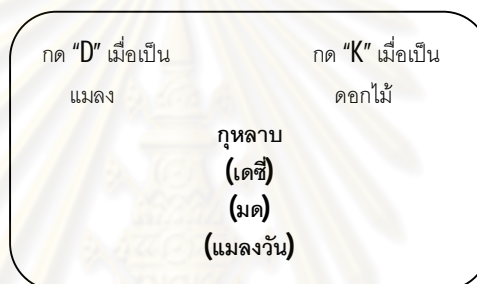
ขั้นตอน	กดแป้นอักษร D ด้านซ้ายมือ	กดแป้นอักษร K ด้านขวามือ	รอบของการทดสอบ
1	ดอกไม้	แมลง	20 ครั้ง
2	คำที่ฟังประสงค์	คำที่ไม่ฟังประสงค์	20 ครั้ง
3	ดอกไม้/คำที่ฟังประสงค์	แมลง/คำที่ไม่ฟังประสงค์	ฝึกฝน 20 ครั้ง ทดสอบจริง 40 ครั้ง
4	แมลง	ดอกไม้	20 ครั้ง
5	แมลง/คำที่ฟังประสงค์	ดอกไม้/คำที่ไม่ฟังประสงค์	ฝึกฝน 20 ครั้ง ทดสอบจริง 40 ครั้ง

ภาพจำลองหน้าคอมพิวเตอร์ในการทดลองขั้นตอนที่ 1, 2

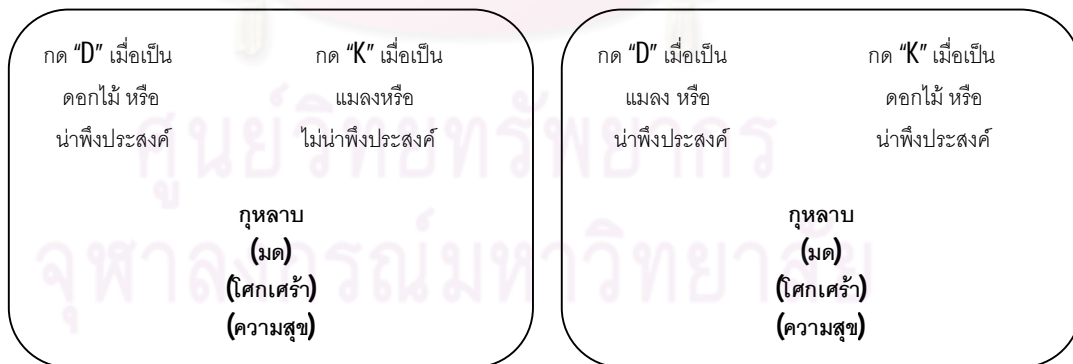
ภาพจำลองหน้าคอมพิวเตอร์ในการทดลองขั้นตอนที่ 4

งานแยกประเภทหมวดหมู่ที่สลับตำแหน่ง

ภาพจำลองหน้าคอมพิวเตอร์ในการทดลองขั้นตอนที่ 3 และขั้นตอนที่ 5

การจับคู่หมวดหมู่กับ งานที่สอดคล้องกัน (compatible pairings) (เช่น ดอกไม้กับความสุข)	การจับคู่หมวดหมู่กับ งานที่ไม่สอดคล้องกัน (incompatible pairings) (เช่น มดกับความสุข)
--	---

ภาพ 2 ภาพจำลองหน้าจอคอมพิวเตอร์ การวัดการเชื่อมโยงโดยนัยเรื่องเจตคติต่อดอกไม้และแมลง

5.3 การคำนวณคะแนนที่ได้จากการวัดการเชื่อมโยงโดยนัย

ผลที่ได้จากการวัด ทำโดยนำเวลาเฉลี่ยที่ผู้เข้าร่วมการทดลองใช้ในการตอบสนองใน
ขั้นตอนที่ 3 และขั้นตอนที่ 5 มาเปรียบเทียบกัน ในที่นี้ใช้เวลาขั้นตอนที่ 5 ตั้งลบด้วยเวลาขั้นตอนที่
3 ดังนี้

เวลาของขั้นตอนที่ 5 (ดอกไม้กับคำที่ไม่น่าพึงประสงค์ และแมลงกับคำที่พึงประสงค์)

ลบด้วย

เวลาของขั้นตอนที่ 3 (ดอกไม้กับคำที่น่าพึงประสงค์ และแมลงกับคำที่ไม่น่าพึงประสงค์)

ผลลัพธ์ คือ

ขนาดความเข้มข้นของการเชื่อมโยงโดยนัย (IAT effect)

จากการทดลอง หากผู้เข้าร่วมการทดลองใช้เวลาในการตอบสนองในขั้นตอนที่ 3 น้อยกว่า
ขั้นตอนที่ 5 ผู้เข้าร่วมการทดลองก็จะมีคะแนนเป็นบวก แสดงว่าผู้เข้าร่วมการทดลองเชื่อมโยง
ดอกไม้กับคำที่น่าพึงประสงค์แมลงกับคำที่ไม่น่าพึงประสงค์ ได้เร็วกว่าการเชื่อมโยงในทางตรงกัน
ข้าม ยิ่งใช้เวลาในขั้นตอนที่ 3 น้อยกว่าขั้นตอนที่ 5 เท่าใด ก็สามารถอนุมานได้ว่าผู้เข้าร่วมการ
ทดลองมีเจตคติทางบวกต่อดอกไม้มากกว่าแมลงเข้มข้นมากเท่านั้น

ในทางตรงกันข้าม หากผู้เข้าร่วมการทดลองใช้เวลาในการตอบสนองในขั้นตอนที่ 5 น้อย
กว่าขั้นตอนที่ 3 ผู้เข้าร่วมการทดลองก็จะมีคะแนนเป็นลบ แสดงว่าผู้เข้าร่วมการทดลองเชื่อมโยง
ดอกไม้กับคำที่ไม่น่าพึงประสงค์ และแมลงกับคำที่พึงประสงค์ ได้เร็วกว่าการเชื่อมโยงในทาง
ตรงกันข้าม ยิ่งใช้เวลาในขั้นตอนที่ 5 น้อยกว่าขั้นตอนที่ 3 เท่าใด ก็สามารถอนุมานได้ว่าผู้เข้าร่วม
การทดลองมีเจตคติทางบวกต่อแมลงมากกว่าดอกไม้เข้มข้นมากเท่านั้น

จากการทดลองในปี 1998 นี้ Greenwald และคณะ (1998) พบผลที่ได้จากการวัดการ
เชื่อมโยงโดยนัย คะแนนความแตกต่างในขั้นตอนที่ 3 กับขั้นตอนที่ 5 เท่ากับ 176 มิลลิวินาที นั่น
คือโดยเฉลี่ยแล้วผู้เข้าร่วมการทดลองสามารถตอบสนองต่องานการจับคู่หมวดหมู่กับคำที่
สอดคล้องกัน (compatible pairings) เช่น ดอกไม้กับความสุข ได้เร็วกว่าการจับคู่หมวดหมู่กับคำ
ที่ไม่สอดคล้องกัน (incompatible pairings) เช่น มดกับความสุข

เมื่อนำการทดสอบข้างต้นไปทดสอบกับผู้เชี่ยวชาญด้านแมลง (Entomologist) เพื่อ
เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม (ใช้เทคนิคการหาความจริงของแบบทดสอบด้วยการตรวจสอบกับ

กลุ่มที่รู้จักขณะอยู่แล้ว - a known groups validation approach) Citrin และ Greenwald (1998 อ้างถึงใน Lane et al., 2007) พบความชื่นชอบต่อดอกไม้ (มากกว่าแมลง) ในระดับที่เข้มข้นน้อยลง ผู้วิจัยสรุปว่าถ้าหากบุคคลมีระดับความเข้มข้นของความชื่นชอบที่ได้จากการวัด ฉะนั้นการวัดการเชื่อมโยงโดยนัยจึงน่าจะสามารถทำนายพฤติกรรมอื่น ๆ ได้ กล่าวคือ ในบุคคลที่มีคะแนนความชื่นชอบแมลงมากกว่าดอกไม้ น่าจะใช้เวลาในการศึกษา หรือแสดงออกในทิศทางที่ชื่นชอบแมลงมากกว่า เช่น ให้อาหาร รักษาชีวิตของแมลง ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่วัดได้ เช่นนี้จึงมีประโยชน์ในการวัดและทำความเข้าใจปัญญาทางสังคมโดยนัย (implicit social cognition) ได้มากขึ้น

ระยะต่อมา Greenwald, Nosek, และ Banaji (2003) ได้พัฒนาวิธีการคำนวณคะแนนจากการวัดการเชื่อมโยงโดยนัยปรับปรุงจากเดิมในปี ค.ศ. 1998 เป็นแนวทางการคำนวณแบบใหม่ที่มีบล็อกทดสอบ 7 บล็อก และนำเอาคะแนนการทดสอบในบล็อกที่ 3 4 6 และ 7 มาคำนวณด้วย หรือกล่าวได้ว่าให้นำเอาคะแนนจากการฝึกฝน 20 ครั้ง ในบล็อกที่ 3 และ 5 มาคำนวณร่วมกับครั้งทดสอบจริง 40 ครั้ง ในบล็อกที่ 4 และ 7 ด้วย สรุปกระบวนการคำนวณขนาดอิทธิพลความเข้มข้นของการเชื่อมโยงโดยนัย (D scoring algorithm) ที่เสนอขึ้นใหม่ ดังนี้

1. ตัดการทดสอบในครั้งที่ใช้เวลาในการตอบสนองในแต่ละบล็อกมากกว่า 10,000 มิลลิวินาทีออก
2. ตัดผู้เข้าร่วมการวิจัยที่มีคะแนนความเร็วของการตอบสนองน้อยกว่า 300 มิลลิวินาทีมากกว่า 10% ของการตอบสนองทั้งหมดออกจากการวิเคราะห์
3. คำนวณหาค่าเฉลี่ยของเวลาที่ใช้ตอบสนองของบล็อก 3 4 6 และ 7
4. นำเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการตอบสนองต่อบล็อก 3 ลบด้วย เวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการตอบสนองต่อบล็อก 6 และนำเวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการตอบสนองต่อบล็อก 4 ลบด้วย เวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการตอบสนองต่อบล็อก 7 ทำให้ได้ผลลัพธ์ คือ ขนาดความเข้มข้นของการเชื่อมโยงโดยนัย (IAT effect) ของบล็อกฝึกหัดและบล็อกทดสอบจริง
5. จากนั้นนำคะแนนผลต่างของบล็อกฝึกหัด มาหารด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบล็อกฝึกหัด เป็นคะแนน D_A และบล็อกทดสอบจริงหารด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบล็อกทดสอบจริง เป็นคะแนน D_B
6. ในขั้นตอนสุดท้าย นำคะแนน D_A และ D_B มาหาค่าเฉลี่ย จะทำให้ได้ขนาดอิทธิพลความเข้มข้นของการเชื่อมโยงโดยนัย (D score) ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในช่วง (-2) ถึง (2) คะแนนที่เป็นบวกและลบบอกถึงทิศทางของการเชื่อมโยงต่อที่หมายของการวัด ขนาดอิทธิพลความเข้มข้นของการ

เชื่อมโยงแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

- ค่า D น้อยกว่า 0.14 คือ ไม่มีความแตกต่างของการเชื่อมโยงต่อที่หมายของการวัด
- ค่า D 0.15-0.34 คือ มีความเข้มข้นของการเชื่อมโยงเพียงเล็กน้อย
- ค่า D 0.35-0.64 คือ มีความเข้มข้นของการเชื่อมโยงในระดับปานกลาง
- ค่า D มากกว่า 0.65 คือ มีความเข้มข้นของการเชื่อมโยงในระดับมาก

Lane และคณะ (2007) สรุปว่าการคำนวณแบบใหม่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อลดปัญหา ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างผลของขนาดความเข้มข้นของการเชื่อมโยงโดยนัย (IAT effect) และการตอบสนองที่ใช้เวลาแฝงเฉลี่ยของผู้ตอบแต่ละคนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และกำจัดปัญหาความผิดพลาดในการวัด (measurement error)
2. ผลของการจัดลำดับก่อน-หลังของบล็อกที่ 3, 4 และ บล็อกที่ 6, 7 จัดกระทำได้แยบยลมากขึ้น
3. แก้ปัญหาที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้ตอบที่เป็นผลจากการเคยตอบแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยมาก่อนแล้ว (ในกรณีทดสอบหลายครั้ง)
4. แก้ปัญหาความน่าเชื่อถือของการวัด (ความสอดคล้องภายใน) ด้วยการประมาณค่าจากวิธีหาความเที่ยงแบบแบ่งครึ่ง (split-half reliability) แทนที่การวิเคราะห์เฉพาะคะแนนความแตกต่างที่คำนวณแยกออกจากกันที่เคยใช้มาก่อน
5. ช่วยทำให้เพิ่มสหสัมพันธ์ของการวัดโดยนัยและโดยตรงสูงขึ้น

6. ความสัมพันธ์ระหว่างการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย (Implicit Association Test) กับการวัดโดยตรง (explicit measure)

ตลอดช่วงเวลา 10 กว่าปีที่ผ่านมา การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยได้รับความนิยมสูง และเป็นที่ยกย่องว่าเครื่องมือวัดชนิดนี้เป็นเสมือนเครื่องมือชนิดใหม่ของนักจิตวิทยาสังคมที่สามารถใช้วัดประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางสังคม เช่น กลุ่มเชื้อชาติ การแบ่งประเภททางเพศ ความชื่นชอบทางเพศ การบริโภคอาหารที่มีไขมันสูง ประเด็นทางสิ่งแวดล้อม ผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่ปัญหาสำคัญที่งานวิจัยส่วนมากประสบ คือ ระดับความซบซ้อนทับกันของการวัดการเชื่อมโยงโดยนัยและการวัดโดยตรง และผลการทดลองจำนวนมากที่พบว่ามีความสัมพันธ์ต่ำระหว่างคะแนนที่ได้จากการวัดการเชื่อมโยงโดยนัยและการวัดโดยตรง (เช่น คะแนนที่ได้จากมาตร

จำแนกความหมาย หรือมาตรวัดความรู้สึกโดยรวม) ตัวอย่างงานวิจัยของ **Ottaway และคณะ (2001)** รายงานคะแนนสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยที่วัดเจตคติต่อเชื้อชาติ (โดยใช้ชื่อของเพศชายเป็นหมวดหมู่หลักที่ต้องจัดกลุ่ม) และคะแนนจากการวัดเจตคติต่อเชื้อชาติโดยตรง นั่นคือ คะแนนจากมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม พบคะแนนสหสัมพันธ์เพียง **.21** ผลการศึกษาความสัมพันธ์ต่อมาของการวัดเจตคติต่อเชื้อชาติกับคะแนนมาตรจำแนกความหมายโดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบทางอินเทอร์เน็ตจำนวน **600,000** คน พบความสัมพันธ์ของการวัดสองแบบที่ระดับ **.24** เท่านั้น

Cunningham, Preacher, และ Banaji (2001) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยและการวัดโดยตรงต่ำ เพราะการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยที่วัดจากการตอบสนองด้วยระยะเวลาอันสั้น อาจเกิดความผิดพลาดในการวัด เสียสมาธิ หรือเกิดการขัดจังหวะขึ้นขณะที่วัด เช่น ผู้ตอบมีการกระพริบตา ไอหรือจาม ทำให้คะแนนมิลลิวินาทีที่ได้เป็นคะแนนที่เจือปนกับความผิดพลาดเหล่านั้นได้ **Cunningham และคณะ** ตรวจสอบข้อสันนิษฐานดังกล่าวด้วยการทดสอบซ้ำ **4** ครั้ง (เว้นระยะห่างครั้งละ **2** สัปดาห์) พบความสัมพันธ์ของการทดสอบครั้งที่ **2, 3 และ 4** ในระดับปานกลางเท่านั้น เมื่อนำสถิติที่ควบคุมความผิดพลาดในการวัดมาร่วมวิเคราะห์ พบว่า การทดสอบทั้ง **4** ครั้งมีระดับความคงที่ของการวัดที่ระดับสูง ($r = .68$) และเมื่อนำคะแนนการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยมารวมกัน แล้วหาความสัมพันธ์กับการวัดโดยตรง พบว่า มีความสัมพันธ์ที่ระดับ **.30** ระดับความสัมพันธ์ที่ได้ทำให้ **Greenwald และ Banaji (1995)** สรุปว่าการวัดโดยนัยและการวัดโดยตรงเป็นการวัดที่มาจากภาวะสันนิษฐานที่แตกต่างกัน เป็นอิสระจากกัน และมีอำนาจในการทำนายที่แตกต่างกัน ความสัมพันธ์กันในระดับที่ต่ำแสดงให้เห็นว่าการวัดโดยนัยและโดยตรงนั้นมีความเกี่ยวข้องบางอย่างร่วมกันอยู่

ในขณะที่ **Fazio และ Olson (2003)** กล่าวว่าอาจมาจากรูปแบบการวัดที่แตกต่างกัน มากกว่าภาวะสันนิษฐานที่ไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือ ในการวัดโดยนัยเป็นการกระตุ้นของภาพ ประเมินหน่วยเดียว เกิดการประเมินอันดับแรกก่อนที่จะใช้จิตสำนึกควบคุมได้ ส่วนการวัดโดยตรงเป็นการประเมินหลังจากที่มีการประมวลผลภายในเสร็จเรียบร้อยแล้วแสดงปฏิกิริยาตอบสนองออกมาทีหลัง การวัดโดยตรงจึงเป็นรูปแบบการวัดที่ได้หลังจากกระบวนการที่ควบคุมมาก่อน ฉะนั้นแล้วระดับความสัมพันธ์ของการวัดโดยนัยและโดยตรงจึงขึ้นอยู่กับแรงจูงใจของผู้ตอบที่จะดัดแปลงการตอบโดยตรง หรือมีโอกาสที่จะดัดแปลงหรือไม่นั่นเอง เป็นไปตามข้อเสนอของแนวคิด

โมเดลที่มีแรงจูงใจและโอกาสเป็นตัวทำนาย (Fazio, 1990) ซึ่งหมายถึงขนาดของการควบคุมการรับรู้ที่เพิ่มมากขึ้นเมื่อบุคคลมีแรงจูงใจหรือโอกาสมากขึ้น ทำให้ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยนัยและโดยตรงมีความสัมพันธ์กันต่ำ

7. วิเคราะห์ความสอดคล้องของการวัดเจตคติโดยนัยและเจตคติโดยตรงจากโมเดลที่มีแรงจูงใจและโอกาสเป็นตัวทำนาย

ผู้วิจัยนำเสนอโมเดลที่มีแรงจูงใจและโอกาสเป็นตัวทำนาย (Motivation and Opportunity as DEterminants model: MODE model) ที่ Fazio (1990) เป็นผู้นำเสนอเพื่อใช้เป็นกรอบในการทำความเข้าใจถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลกำกับความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยนัย (ด้วยวิธีการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย) และเจตคติโดยตรง (ด้วยวิธีการวัดจากมาตรจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม)

โดยภาพรวมแล้วโมเดล MODE เสนอว่าระดับความสัมพันธ์ระหว่างการวัดเจตคติและพฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านแรงจูงใจและโอกาสที่ใช้เพื่อพิจารณาถึงเจตคติของบุคคล เมื่อใดก็ตามที่บุคคลมีโอกาสและแรงจูงใจที่จะคิดวิเคราะห์เจตคติของตนเอง เมื่อนั้นเจตคติที่บุคคลแสดงออกมาอย่างรู้ตัวจะเป็นเครื่องชี้แนะถึงการแสดงพฤติกรรม ในทางตรงกันข้ามในบางสถานการณ์ที่บุคคลไม่มีแรงจูงใจหรือโอกาสที่จะพิจารณาถึงเจตคติของตนเองได้ เมื่อนั้นเจตคติที่บุคคลแสดงออกมาอย่างรู้ตัวจะไม่สามารถใช้เป็นเครื่องชี้แนะถึงการแสดงพฤติกรรมได้

ดังนั้นแล้ว โมเดลที่มีแรงจูงใจและโอกาสเป็นตัวทำนายจึงตั้งข้อสันนิษฐานว่าการแสดงออกของเจตคติโดยตรงจะผ่านการรับรู้หรือการคิดวิเคราะห์มาก่อนแล้ว แต่ในเงื่อนไขที่เป็นการแสดงออกแบบทันทีทันใด ไม่มีเวลาหรือโอกาสที่จะคิดวิเคราะห์ก่อน การแสดงออกแบบนี้ย่อมชี้นำด้วยเจตคติโดยนัยที่สามารถทดสอบได้ด้วยวิธีการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยได้ (Fazio & Olson, 2003) ในเงื่อนไขที่บุคคลมีความเต็มใจ บุคคลสามารถพิจารณาและประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเจตคติได้ บุคคลจะพึงพากับการประมวลผลที่ใช้ความพยายาม และแสดงออกผ่านการตอบแบบวัดเจตคติโดยตรง ลักษณะเช่นนี้จะทำให้การวัดเจตคติโดยนัยและเจตคติโดยตรงมีความสัมพันธ์กัน แต่ในเงื่อนไขที่บุคคลไม่เต็มใจหรือขาดความสามารถที่จะประเมินข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเจตคติได้ บุคคลขาดแรงจูงใจหรือโอกาสที่จะคิดวิเคราะห์ได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน หรือมีปัญหาเรื่องการบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคม เพื่อให้ตนเองดูดีขึ้น (social desirability) ในลักษณะเช่นนี้จึงทำให้ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยนัยและโดยตรงต่ำลง หรือบางครั้งในการวัดที่บุคคลไม่มีเวลาหรือทรัพยากรที่จะนำมาใช้ในกระบวนการ

ทางปัญญาเพื่อพิจารณาถึงเจตคติ ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยตรงและโดยนัยก็สัมพันธ์กันต่ำเช่นกัน ฉะนั้นแล้วการทำให้ปัญหาเรื่องแรงจูงใจหรือโอกาสในการนำเสนอตนเองให้น้อยลง จึงน่าจะทำให้ความสัมพันธ์ของการวัดทั้งสองสัมพันธ์กันมากขึ้น

ข้อสันนิษฐานที่ได้จากข้อเสนอของโมเดลที่มีแรงจูงใจและโอกาสเป็นตัวทำนาย พบตัวแปรสำคัญที่กำกับระดับความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยตรงและโดยนัย คือ

- 1) ระดับของแรงจูงใจในการควบคุมอคติ (motivation to control prejudice) ของแต่ละบุคคล
- 2) ระดับของการบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมเพื่อทำให้ตนเองดูดีขึ้น (social desirability concerns) ของแต่ละบุคคล
- 3) ระดับของการขาดแคลน/เข้าถึงทรัพยากรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเจตคติของแต่ละบุคคล

8. ปัจจัยอธิบายถึงความสอดคล้องระหว่างการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยกับการวัดเจตคติโดยตรง

ผลการศึกษาของ Karpinski และ Hilton (2001) พบว่าการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยและการวัดโดยตรง (ในการศึกษาของพวกเขาใช้มาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม มาตราจำแนกความหมาย และมาตรลิเคิร์ต) เป็นการวัดที่มีภาวะสันนิษฐานที่แตกต่างกัน โดยพบว่าการวัดสองแบบมีความสอดคล้องกันต่ำ และคะแนนความสัมพันธ์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ Karpinski และ Hilton จึงนำเสนอโมเดลที่นำมาอธิบายความไม่สัมพันธ์กันนี้ว่า “โมเดลความสัมพันธ์ทางสิ่งแวดล้อม (environment association model)” กล่าวคือ ผลที่ได้จากการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยเป็นคะแนนที่ได้จากความเชื่อมโยงที่บุคคลเปิดเผยออกมาจากสิ่งที่เขาได้รับมาจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว **ไม่ใช่** ระดับการยึดมั่นในเจตคติที่บุคคลมีต่อที่หมายของเจตคติใดๆ ตัวอย่างเช่น การที่คนอเมริกันแสดงความรู้สึกชอบ/ไม่ชอบต่อคนหนุ่มสาว (มากกว่าคนแก่) หรือชอบคนอเมริกันผิวขาว (มากกว่าสีผิวอื่น) นั้นเป็นเพราะว่าบรรทัดฐานที่คนคิด และภาพในความคิดที่สังคมยอมรับที่เกิดและได้รับในชีวิตประจำวันของบุคคลต่างหากไม่ใช่เจตคติ ยิ่งบุคคลมีการสัมผัสหรือเผชิญกับบรรทัดฐานหรือภาพในความคิดเหล่านี้มากหรือบ่อยเท่าใดก็จะยิ่งสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ได้มากเท่านั้น ฉะนั้นแล้วการแปลความหมายที่ได้จากการวัดการเชื่อมโยงโดยนัยว่าเกิดจากเจตคติ ความลำเอียง หรือปฏิบัติแบบแบ่งแยกที่ผู้คนมีต่อคนเชื้อชาติแอฟริกัน - อเมริกันที่ผู้คนมีความรู้สึกชอบอยู่ลึกลงนั้นอาจจะไม่ถูกต้อง ในทางกลับกันควร

ตีความหมายว่าคะแนนที่วัดได้จากการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยเป็นคะแนนสะท้อนถึงความจริงที่ว่า เมื่อบุคคลอยู่ในสิ่งแวดล้อมหรือวัฒนธรรมที่คนเชื้อชาติแอฟริกัน-อเมริกันถูกให้คุณค่าต่ำกว่าจึงทำให้เกิดการตอบสนองออกมาผ่านการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยเช่นนั้น

Nosek (2004) ได้ตั้งคำถามใหม่ในประเด็นความสัมพันธ์ของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยกับการวัดโดยตรง โดยเขามองข้ามระดับความสัมพันธ์ของการวัดสองแบบ โดยมุ่งอธิบายพลวัตของเรื่องนี้ในมิติใหม่ คำถามของเขา คือ ในสถานการณ์หรือประเด็นใดบ้างที่ทำให้การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยและการวัดโดยตรงมีความสัมพันธ์กัน เขาพัฒนาการวัดการเชื่อมโยงโดยนัยในระบบออนไลน์เพื่อศึกษาเจตคติของบุคคลรวม 57 เรื่อง ในประเด็นที่แตกต่างกันไป (เช่น เจตคติต่อผักกับเนื้อ, เจตคติต่อผู้ซึ่งชอบพรรคดีโมแครตกับพรรคริพับลิกัน เจตคติต่อหนังสือกับโทรทัศน์) ผลการศึกษาพบความสัมพันธ์โดยเฉลี่ยที่ระดับ .36 Nosek พบความแตกต่างในระดับความสัมพันธ์ตั้งแต่ระดับต่ำ ($r = -.05$) ถึง ระดับสูง ($r = .70$) เขาสรุปว่าความแตกต่างของระดับความเข้มข้นของความสัมพันธ์ (ของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยและการวัดโดยตรง) มาจากปัจจัยที่อาจเป็นเพราะอิทธิพลของตัวแปรกำกับ 4 ประการ ที่นำมาใช้อธิบายระดับความแตกต่างนี้ได้ ดังนี้

1. การนำเสนอตนเอง (self-presentation) ในที่นี้คือการนำเสนอตนเองที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสร้างความประทับใจ Nosek (2004) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ของการวัดโดยนัยและโดยตรงมีแนวโน้มสูงขึ้นเมื่อบุคคลไม่มีแรงจูงใจที่จะนำเสนอตนเอง (ภาพลักษณ์) ให้เหมาะสมกับเวลา หรือสถานที่ บุคคลอาจจะไม่เต็มใจหรือไม่สามารถที่จะรายงานผลการตอบสนองการประเมินที่เข้ามาสู่ความคิดได้ เพราะบุคคลอาจจะไม่ต้องการให้ผู้อื่นรับรู้ได้ หรือเป็นความรู้สึกที่ไม่เป็นที่ต้องการทางสังคม ดังนั้นการนำเสนอตนเองบางครั้งอาจจะเป็นการลวงทางสังคม (socially deceptive) เช่น ลูกสาวอาจจะรายงานว่าชอบอาหารจานนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงการทำร้ายความรู้สึกของพ่อ หรือเจ้าของร้านอาจจะปฏิเสธว่าตนเองไม่แสดงท่าทีทางลบต่อคนผิวดำและพยายามทดแทนด้วยการแสดงออกแบบบวก

การวัดโดยนัยเป็นการวัดที่ไม่เปิดโอกาสให้มีการกลั่นกรองความคิดก่อนตอบ แต่ผู้ตอบสามารถกลั่นกรองคำตอบได้ในการวัดโดยตรง เมื่อโอกาสในการนำเสนอตนเองหรือบุคคลมีความกังวลในการนำเสนอตนเองสูง การตอบสนองที่ได้จากการวัดโดยตรงอาจจะถูกปรับเปลี่ยน ในขณะที่การวัดโดยนัยอาจจะไม่ถูกปรับเปลี่ยน ดังนั้นตัวแปรการนำเสนอตนเองจึงมีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับความสัมพันธ์ระหว่างการวัดโดยตรงและโดยนัย นั่นคือ การวัด

โดยนัยและการวัดโดยตรงควรมีความสัมพันธ์กันมาก เมื่อบุคคลมีความกังวลที่ต้องนำเสนอตนเองต่ำและสัมพันธ์ต่ำเมื่อต้องนำเสนอตนเองสูง

2. ความเข้มของเจตคติ (attitude strength) หรือ ความเข้มของการประเมิน (evaluative strength) หากบุคคลให้ความสำคัญต่อเจตคติเรื่องนั้น เจตคติที่เขามีคงที่เป็นเจตคติที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก ประมวลผลที่ใช้ข้อมูลแนะนำ บุคคลมีความละเอียดรอบคอบกับเจตคตินั้น และเป็นเจตคติที่ใช้ทำนายพฤติกรรมได้ ล้วนเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของเจตคติ (attitude importance) ความรู้หรือความคุ้นเคยต่อเจตคติ (knowledge or familiarity) ความถี่บ่อยของความคิด (frequency of thought) ความคงที่ของเจตคติ (attitude stability) ความสุดโต่งของเจตคติ (attitude extremity) ยอมรับอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ เมื่อบุคคลมีความเข้มข้นของเจตคติสูง ย่อมมีคะแนนความสัมพันธ์ที่ได้จากการวัดการเชื่อมโยงโดยนัยและโดยตรงย่อมสูงขึ้นด้วย

ยกตัวอย่างการศึกษาของ Choma และ Hafer (2009) ศึกษาจุดยืนทางการเมืองของนักศึกษาชาวแคนาดา (ความเป็นเสรีนิยม หรืออนุรักษนิยม) เพื่อทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างการวัดโดยตรงด้วยมาตรวัดการระบุตำแหน่งของตน และการวัดโดยนัยที่วัดด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ผู้วิจัยตรวจสอบระดับความสัมพันธ์ด้วยตัวแปรกำกับความซ้ำของในเรื่องการเมือง ผลการทดสอบพบว่า ระดับความสัมพันธ์ของการวัดสองแบบจะสัมพันธ์กันมากน้อยขึ้นอยู่กับความซ้ำของในเรื่องการเมืองของนักศึกษา ในผู้ที่มีความเข้มข้นในระดับความรู้ทางการเมืองมีคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างการวัดโดยตรงและโดยนัยทางบวกในระดับสูง ผู้วิจัยอธิบายว่า ความสัมพันธ์ที่สูงในผู้ที่มีความรู้ทางการเมืองมากเนื่องจากคนเหล่านั้นสามารถใช้ความรู้ที่เพื่อตีความเจตคติหรือสิ่งเร้าต่างๆที่เกี่ยวข้องได้ ความรู้จึงเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้ทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการเมืองมาก จนทำให้เกิดความชื่นชอบและระบุจุดยืนทางการเมืองของตนเองได้ จนในที่สุดก็แสดงออกอย่างสอดคล้องกันระหว่างเจตคติโดยตรงและเจตคติโดยนัย

3. ความแตกต่างของเจตคติ (attitude distinctiveness) คือ ขนาดที่บุคคลรับรู้ตนเองว่าการตอบแบบสอบถามเจตคติที่เขาทำต่อที่หมายของเจตคติมีความแตกต่างจากการตอบของคนอื่นๆ หรือแตกต่างจากบรรทัดฐานทางสังคมโดยรวมมาน้อยเพียงใด เมื่อบุคคลรู้ตนเองว่าแตกต่างมากจะเปิดโอกาสทำให้บุคคลสามารถตรวจสอบตนเอง มีการสังเกตตนเอง (self-observation) และเกิดการเปรียบเทียบตนเองกับคนอื่น บุคคลจึงสามารถประเมินความรู้สึกหรือความคิดเห็นออกมาได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นการตอบแบบรายงานตนเองจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในบุคคลที่รู้ถึงความรู้สึกของตนเองและรู้ว่าจะแปลความรู้สึกนั้นออกมาตอบในแบบรายงานตาม

ระดับคะแนนให้ถูกต้องได้อย่างไร ยิ่งบุคคลรู้ถึงความรู้สึกของตนเองมาก และรู้ว่าตนแตกต่างจากคนอื่นมาก จะยิ่งทำให้การตอบแบบรายงานตนเองมีความถูกต้องมาก และสะท้อนประสบการณ์ภายในที่แท้จริงได้ แต่ในการวัดเจตคติโดยนัยที่วัดเจตคติได้จากการแสดงผลงานของบุคคลจากการตอบสนองทางอ้อม การตอบผ่านการวัดเจตคติโดยนัยไม่เปิดโอกาสให้บุคคลเปรียบเทียบหรืออ้างอิงความคิดใครก่อนตอบ แต่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติตามสภาพที่เป็นจริง

การวิเคราะห์ถึงความแตกต่างเป็นสูตรของการประเมินส่วนบุคคลที่ผนวกเอาประสบการณ์ส่วนบุคคลและสถานการณ์ทางสังคมไว้ด้วยกัน การวัดเจตคติโดยตรงที่ได้จากการสังเกตตนเองอย่างถูกต้องแม่นยำของผู้ที่รู้สึกว่าคุณแตกต่างโดดเด่น จึงมีความสัมพันธ์กับการวัดเจตคติโดยนัยมากกว่าบุคคลที่มีความรู้สึกนึกคิดเหมือนกับบรรทัดฐานทางสังคมโดยทั่วไป

4. ความเป็นขั้วของเจตคติ (attitude polarity) ข้อเสนอของแนวคิดนี้คือ บุคคลอาจจะมีความเจตคติต่อสิ่งใดในลักษณะที่เป็นหนึ่งขั้ว เช่น คนที่ชื่นชอบเพศชาย ไม่จำเป็นต้องต่อต้านเพศหญิงหรือสองขั้วก็ได้ เช่น คนที่เห็นว่าควรควบคุมการใช้ปืน มีความคิดเห็นอีกขั้วว่าควรต่อต้านเรื่องสิทธิด้านการใช้ปืนด้วย ข้อเสนอของ Judd และ Kulik (1980 อ้างถึงใน Nosek, 2005) กล่าวว่า การตัดสินเจตคติควรจะเป็นไปได้อย่างง่ายดาย และรวดเร็วกว่าเมื่อเจตคติที่วัดนั้นเป็นแนวคิดแบบสองขั้ว ทำให้เกิดการกระตุ้นอย่างอัตโนมัติอย่างคงที่ และมีความสอดคล้องสม่ำเสมอมากกว่าการประเมินในขั้วเดียวที่มีความซับซ้อน ไม่มั่นคง และดึงข้อมูลจากการประเมินของจิตมาได้ยาก การประเมินแบบขั้วเดียวย่อมขาดความสอดคล้องและปรับเปลี่ยนไปได้ตามอิทธิพลของสถานการณ์ ดังนั้น ความสัมพันธ์ที่ได้จากการวัดการเชื่อมโยงโดยนัยและโดยตรงจึงสูงขึ้นเมื่อเจตคติที่วัดนั้นวัดโดยการประเมินสองขั้ว

ในทางตรงกันข้าม นักจิตวิทยาสังคมอีกค่ายหนึ่งกลับพยายามตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวัดการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยโดยการเปรียบเทียบกับเครื่องมือโดยนัยเช่นกัน แต่ใช้เครื่องมือที่แตกต่างกัน นั่นคือ Olson และ Fazio (2003) ได้นำการวัดการเชื่อมโยงโดยนัยมาหาความสัมพันธ์ระหว่างการวัดโดยนัยแบบอื่นๆ เช่น งานที่เน้นทางอารมณ์ (affective priming task) Olson และ Fazio พบระดับความสัมพันธ์ของการวัดโดยนัย 2 ประเภทตั้งแต่ .05 - .13 (ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 300 คนขึ้นไป) พวกเขาสรุปว่าความสัมพันธ์ที่ต่ำนี้น่าจะมาจากธรรมชาติหรือลักษณะของการวัดที่ต่างกัน กล่าวคือ การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยวัดกับหมวดหมู่ (เช่น แมลง + คำทางลบ) ในขณะที่การวัดโดยนัยวิธีอื่นกลับวัดความรู้สึกโดยตรงต่อตัวแทนของหมวดหมู่ (exemplars) (เช่น ยุง + เลว) เมื่อนักวิจัยได้ลองปรับการวัดเจตคติโดยนัย

แบบชี้แนะทางอารมณ์ใหม่ให้ชี้แนะด้วยหมวดหมู่แทนตัวแทน พบว่าคะแนนความสัมพันธ์ของการวัดการเชื่อมโยงโดยนัยและการวัดโดยนัยด้วยงานที่นำการประเมินมีความสัมพันธ์ที่สูงขึ้น (สัมพันธ์ในการวัดเจตคติอื่นๆ ด้วยเช่นกัน)

กล่าวโดยสรุปแล้ว หลักฐานเชิงประจักษ์หลายชิ้นชี้ให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยกับการวัดประเภทอื่นๆ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางเท่านั้น และยังมีคำถามที่ยังไม่ได้รับการยืนยันว่าการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยนี้เป็นทางเลือกใหม่ที่มีศักยภาพในการวัด หรือจริงๆ แล้วการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยนั้นวัดความรู้สึกนึกคิด หรือปัญญาทางสังคมด้วยภาวะสันนิษฐานที่แตกต่างจากการวัดประเภทอื่นโดยสิ้นเชิง เป็นสิ่งที่นักวิจัยจะต้องตรวจสอบกันต่อไป

นอกจากนี้แล้ว Hofmann และคณะ (2005) ได้เสนอโมเดลเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการวัดโดยตรงกับโดยนัยโดยใช้ตัวแปรกำกับความตระหนักในตน (awareness) และการปรับตัว (adjustment) นั่นคือ

1. ความตระหนักในตน (awareness) คือ ปัจจัยภายในของบุคคลที่จะอนุมานเหตุผลได้ (self-inferential processes) เป็นระดับการรับรู้ตนเอง (private self-conscious) ความรู้เกี่ยวกับเจตคติของตนเอง (attitudinal self-knowledge) และระดับความสำคัญของเจตคติ (attitude importance) นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสถานการณ์ ที่จะช่วยขยายความสามารถในการตรวจสอบภายในจิตของตนเองได้ ตลอดจนปัจจัยด้านลักษณะของเจตคติในเรื่องต่างๆ กันด้วย ปัจจัยด้านนี้จะทำให้บุคคลแสดงความคิดเห็นได้อย่างสอดคล้องกันในการวัดโดยนัยและโดยตรง

2. การปรับตัว (adjustment) ที่เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล (interpersonal processes) โดยพิจารณาเรื่องความกังวลในการนำเสนอตนเองของบุคคล ที่ทำให้การตอบแบบรายงานตนเองได้ผลไม่เป็นไปตามความเป็นจริง แต่กลับเป็นไปตามความนิยมทางสังคมมากกว่า ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่บุคคลต้องการจะปรับขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับโอกาสและบริบททางสังคม ทั้งนี้ระดับของการปรับตัวยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอีกหลายอย่าง เช่น หัวข้อที่มีความอ่อนไหวทางสังคม (social sensitivity of the topic) หรือลักษณะบางอย่างทางสังคม เช่น การปรากฏตัวหรือไม่

ปรากฏตัวของสมาชิกกลุ่มที่ถูกแบ่งแยก และระดับการปรับตัวที่ต่างกันของปัจเจกบุคคล ตัวแปรหลักที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวที่ Hofmann และคณะ (2005) ให้ความสนใจ คือ

- 2.1) การตระหนักในตนในที่สาธารณะ (public self-conscious)
- 2.2) การบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมเพื่อให้ตนเองดูดีขึ้น (social desirability)
- 2.3) การควบคุมความมีอคติ (prejudice control)
- 2.4) การกำกับการแสดงออกของตน (self-monitoring)

Hofmann และคณะ (2005) กล่าวถึงตัวแปรความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยทั่วไปที่กำกับความสัมพันธ์ของการวัดโดยนัยและโดยตรง โดยกล่าวถึงตัวแปรการบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมเพื่อให้ตนเองดูดีขึ้น (social desirability) ที่แตกต่างกันไปเนื่องจากปัจจัยด้านบุคลิกภาพที่จะกำหนดรูปแบบที่บุคคลแสดงออกภายนอกเพื่อให้สอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคม Hofmann และคณะ กล่าวว่า บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีแนวโน้มที่จะกำกับสิ่งชี้แนะทางสังคมที่มาจากสิ่งแวดล้อม เพื่อปรับพฤติกรรมของตนให้สอดคล้อง แต่ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะพึ่งพามาตรฐานเจตคติ ความเชื่อ และความรู้สึกของตนเองมากกว่าสิ่งแวดล้อมภายนอก ดังนั้นแล้ว ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจึงมีความอ่อนไหวต่อปัจจัยทางสถานการณ์ หรือสิ่งชี้แนะระหว่างบุคคล เพื่อที่จะตอบโต้ทางสังคมให้เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตอบโต้ด้วยภาษา จึงทำให้การวัดเจตคติโดยตรงและโดยนัยในคนลักษณะเช่นนี้มีความสัมพันธ์ที่ต่ำ

นอกจากนี้แล้ว Hofmann และคณะ (2005) ยังระบุว่าตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนเป็นภาวะสันนิษฐานที่มีผลกระทบต่อ 1) การปรับตัว (adjustment) นั่นคือ ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะปรับตัว (ทางสังคม) น้อยกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง และ 2) การตระหนักต่อสภาพภายในของตนเอง (awareness of internal states) นั่นคือ ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะมีความรับรู้ถึงสภาพภายในของตนได้มากกว่า เมื่อนำตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนมาประกอบกับการปรับตัวและการรับรู้สภาพภายในของตนเอง ทำให้สามารถสรุปได้ว่าการวัดโดยนัยและการวัดโดยตรงจะมีความสอดคล้องกันสูงในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

Rohner และ Bjorklund (2006) ศึกษาถึงอิทธิพลของการนำเสนอตนเองของบุคคล (self-presentation) ที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยนัยและเจตคติโดยตรงต่อการรักษาร่วม

เพศ ผู้วิจัยวัดเจตคติโดยนัยด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ โดยให้ผู้เข้าร่วมการวิจัย แยกประเภทของกลุ่มของสิ่งเร้าที่เป็นรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการรักร่วมเพศรักร่วมเพศ และจับคู่กับคำที่มีลักษณะทางบวก/ทางลบ แบบทดสอบนี้ได้ทดสอบหาความตรงด้วยวิธีการทดสอบกับกลุ่มที่รู้ลักษณะอยู่แล้ว (known-groups technique) ในขณะที่วัดเจตคติทางตรงต่อการรักร่วมเพศด้วยแบบรายงานตนเอง นั่นคือ มาตราวัดความกลัวกลุ่มคนรักร่วมเพศเดียวกัน (Homophobia scale) และแบบประเมินรูปภาพของคู่รักร่วมเพศเดียวกันกับคู่รักต่างเพศ (Picture Rating Measure: PRM)

ผู้วิจัยจัดกระทำเงื่อนไขการทดลองให้มีความกังวลด้านการนำเสนอตนเองต่ำด้วยการชี้แนะให้ผู้เข้าร่วมการทดลองว่า “เป็นการวัดเจตคติต่อกลุ่มคนที่มีอายุต่างกัน” และในเงื่อนไขที่มีความกังวลด้านการนำเสนอตนเองสูงด้วยการชี้แนะว่าเป็น “การวัดเจตคติต่อกลุ่มคนรักร่วมเพศและรักร่วมเพศ” ผู้วิจัยมองว่าการแสดงเจตคติทางลบต่อคู่รักร่วมเพศเป็นเรื่องที่มีความอ่อนไหวทางสังคมสูง ฉะนั้นความกังวลด้านการนำเสนอตนเองจึงจะปรากฏเด่นชัดขึ้นมา (salient) เมื่อผู้เข้าร่วมการวิจัยต้องอยู่ในเงื่อนไขที่ต้องแสดงเจตคติต่อกลุ่มคนรักร่วมเพศมากกว่าในเงื่อนไขการวัดเจตคติต่อกลุ่มคนที่มีอายุต่างกัน ฉะนั้นแล้วระดับความสัมพันธ์ของการตอบสนองต่อการวัดเจตคติโดยนัยและโดยตรงจึงขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของความกังวลที่มีต่อการนำเสนอตนเองที่อาจจะกระทบต่อการวัดเจตคติโดยตรงมาก และทำให้มีความสัมพันธ์กันต่ำในเงื่อนไขการแสดงเจตคติต่อกลุ่มคนรักร่วมเพศ ส่วนเงื่อนไขการแสดงเจตคติต่อกลุ่มคนที่มีอายุแตกต่างกันซึ่งมีความกังวลต่อการนำเสนอตนเองต่ำ ย่อมมีความสัมพันธ์ของการวัดสองแบบสูง

ผลการศึกษา พบว่า ความกังวลต่อการนำเสนอตนเองไม่มีอิทธิพลกำกับความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงและโดยนัยอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ ความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงและโดยนัยไม่แตกต่างกันทั้งเมื่ออยู่ในเงื่อนไขที่มีการนำเสนอตนเองต่ำและเงื่อนไขที่มีการนำเสนอตนเองสูง นับเป็นข้อค้นพบที่แตกต่างจากผลการวิจัยของ Nosek (2005) ที่พบว่าตัวแปรกำกับกับ 3 ตัวหลักที่มีอิทธิพลกำกับที่ทำให้ความสัมพันธ์ของการวัดโดยนัยและโดยตรงสูง คือ ความกังวลต่อการนำเสนอตนเองต่ำ (low self-presentation) ความเข้มข้นของเจตคติสูง (high attitude strength) และ การรับรู้ความไม่สอดคล้องของตนเองและกลุ่มสูง หรือ ความรู้สึกที่ว่าเจตคติของตนแตกต่างจากบรรทัดฐานทางสังคม/วัฒนธรรมสูง (high perceived self-group discrepancy) Rohner และ Bjorklund (2006) อภิปรายความแตกต่างของการวัดโดยนัยและการวัดโดยตรงใน

การศึกษาปัญญาทางสังคมที่วัดเรื่องความสัมพันธ์กันแต่มีภาวะสันนิษฐานของการวัดที่ต่างกันตามที่ **Greenwald และ Banaji (1995)** เคยกล่าวไว้ตั้งแต่แรกแล้ว

จากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงและโดยนัย ตลอดจนพิจารณาถึงตัวแปรต่างๆ ที่กำกับความสัมพันธ์ของการวัดทั้งสองรูปแบบดังกล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยพิจารณาว่าตัวแปรความแตกต่างด้านบุคลิกภาพของบุคคลบางตัวที่น่าจะควบคุมความสัมพันธ์ของการวัดทั้งสองอยู่ นั่นคือ ตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับระดับความกังวลต่อการนำเสนอตนเองของแต่ละบุคคล ตลอดจนตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนที่มีความเกี่ยวข้องกับการลวงทางสังคม (**social deception**) มาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่ออธิบายถึงระดับความสัมพันธ์ (หรือไม่สัมพันธ์) ของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยและการวัดเจตคติโดยตรง โดยลักษณะและการวัดตัวแปรบุคลิกภาพทั้งสองจะกล่าวในลำดับต่อไป

9. การกำกับการแสดงออกของตน (Self-monitoring)

Snyder (1974) ได้พัฒนาทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตนและนำเสนอเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1974 งานตีพิมพ์ครั้งนั้นนำไปสู่ทฤษฎีที่คลาสสิกในปัจจุบัน เรียกว่า "การกำกับการแสดงออกของตนต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมา (**Self-monitoring of expressive behavior**)" ซึ่งเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงแนวทางที่บุคคลวางแผนการแสดงออก และจัดการกับการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมในเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคมแตกต่างกันไป **Snyder** ตั้งข้อสังเกตว่าทำไมบางคนถึงใส่ใจกับการแสดงออกให้เข้ากับสถานการณ์หรือทำพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้อื่นมากหรือเพื่อให้ตนเอง "ดูดี" แต่ในขณะที่คนบางคนกลับไม่ใส่ใจการแสดงออกมา

ในทัศนะของ **Snyder (1974)** การกำกับการแสดงออกของตน หมายถึง การควบคุมพฤติกรรมของตนเองในบุคคล (เช่น การแสดงออกทางสีหน้าให้เหมาะกับกาลเทศะ) ทำตัวให้สอดคล้องไปกับพฤติกรรมอันเหมาะสมที่สังเกตได้จากสถานการณ์รอบตัว (เช่น การทำตัวให้ดูดีต่อหน้าผู้อื่น) ทำตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ด้วยการแสดงออกที่อาจเป็นการเพิ่ม ลด หรือขัดแย้งกับเจตนารมณ์หรือสิ่งที่เป็นความคิดภายในโดยสิ้นเชิงก็ตาม ตัวอย่างเช่น บุคคลอาจจะมีความโศกเศร้าไม่มากในงานศพ แต่เมื่อสังเกตเห็นว่าผู้อื่นกำลังร้องไห้โศกเศร้าอย่างเปิดเผย บุคคลนี้อาจจะขยายความรู้สึกของตนจากความเป็นจริงภายในออกมาด้วยการร้องไห้ไปด้วย จะอย่างไรก็ตาม ระดับที่บุคคลแต่ละคนจะแสดงออกให้สอดคล้องกับผู้อื่นเช่นนี้ก็แตกต่างกัน ขึ้นอยู่

กับลักษณะบุคลิกภาพ และสถานการณ์แต่ละอย่าง แต่ปัจจัยด้านสถานการณ์มีอิทธิพลมากกว่า ในคนที่มีการกำกับการแสดงออกสูง ในขณะที่ปัจจัยด้านบุคลิกภาพกลับมีอิทธิพลมากในคนที่มีการกำกับการแสดงออกต่ำ ทฤษฎีนี้จึงมีบทบาทสำคัญในการทำความเข้าใจถึงข้อโต้แย้งทางจิตวิทยาเกี่ยวกับปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ระหว่างปัจจัยด้านสถานการณ์ หรือปัจจัยด้านบุคลิกภาพของบุคคล

Snyder (1974) เกิดแรงจูงใจที่จะวัดความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งสองระดับข้างต้น จึงพัฒนามาตรวัดเพื่อแยกแยะบุคคลได้ตามข้อสังเกตข้างต้น เป็นการวัดบุคลิกภาพด้วยแบบรายงานตนเอง (self-report measure of individual differences) ตามภาวะสันนิษฐานที่กำหนดไว้ เรียกมาตรวัดนั้นว่า “Self-Monitoring Scale (SMS)” โดยสามารถแยกบุคคลได้เป็นสองแบบ คือ 1) บุคคลที่มีการกำกับการควบคุมพฤติกรรมของตนเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เรียกว่า “คนที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง (high self-monitors)” และ 2) บุคคลที่แสดงพฤติกรรมได้อย่างสอดคล้องกันไปในทุกๆ สถานการณ์ว่า “คนที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ (low self-monitors)”

มโนทัศน์ของการกำกับการแสดงออกของตน (The concept of self-monitoring) (Snyder, 1974)

คนเรามีความแตกต่างกันในการกำกับการตนเอง (การสังเกต การจัดการ และการควบคุม) ในการปรากฏกายต่อสาธารณชนและในการปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ซึ่งผลของการมีการกำกับการแสดงออกของตนที่ต่างกันนี้มีอิทธิพลต่อการมองโลก การปฏิสัมพันธ์ และกระบวนการในการสร้างความสัมพันธ์ของบุคคลด้วย

ภาวะสันนิษฐานของการกำกับการแสดงออกของตน (The construct of self-monitoring) (Snyder, 1974)

การกำกับการแสดงออกของตน มีภาวะสันนิษฐานทางจิตวิทยาสังคมใน 2 ด้าน คือ ด้านการสังเกตตนเอง (self-observation) และด้านการควบคุมตนเอง (self-control) ซึ่งถูกชี้นำโดยสิ่งชี้แนะด้านความจำเป็นที่ต้องการในสังคม ดังนั้นคนที่มีการกำกับการแสดงออกของตนแตกต่างกันจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน คือ

1) คนที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง

คนที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะสังเกตผู้อื่นอย่างต่อเนื่องว่าคนอื่นทำอะไร และมีพฤติกรรมตอบสนองต่อผู้อื่นอย่างไร คนประเภทนี้มีลักษณะที่ไวต่อสิ่งชี้แนะด้านบรรทัดฐานของสังคม ต่อเหตุการณ์ต่างๆ และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อเป็นแนวทางในการแสดงออกของตนเอง มีการควบคุมภาพพจน์ตนเองตามเหตุการณ์อยู่เสมอ เมื่อประสบกับเหตุการณ์ใหม่ๆ คนกลุ่มนี้จะสนใจสังเกตดูว่าคนอื่นมีความคิดเห็นกับเหตุการณ์นั้นอย่างไรแล้วแสดงออกตามความต้องการของคนกลุ่มใหญ่ในสังคม มีทักษะในการเข้าสังคมสูงกว่าคนที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ มีความยืดหยุ่นไปตามเหตุการณ์ต่างๆ มากกว่า สามารถจดจำเรื่องราวหรือข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในสังคมได้มากกว่า เพื่อประกอบการตัดสินใจในการแสดงออกของตนเอง คนที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีทักษะในการแสดงออกทางอารมณ์และมักถูกควบคุมโดยเหตุการณ์ ดังนั้นจึงสามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์มากกว่าที่จะแสดงออกถึงความรู้สึกที่แท้จริงของตน และคนที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงรายงานสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมไปที่ปัจจัยภายนอกหรือเหตุการณ์มากกว่า

2) คนที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

มีลักษณะที่สนใจต่อสิ่งชี้แนะทางสิ่งแวดล้อมน้อย แสดงออกเป็นตัวของตัวเองมากที่สุด เมื่อพบกับเหตุการณ์ใหม่ๆ ไม่ได้ให้ความสำคัญกับบรรยากาศรอบกายในการแสดงออกมากนัก ไม่ให้ความสำคัญว่าคนอื่นจะประทับใจในการแสดงออกของตนเองอย่างไร มีความคงเส้นคงวาและยึดถือสิ่งต่างๆ ตามหลักการเดิมของตนโดยไม่ใส่ใจต่อเหตุการณ์หรือสิ่งชี้แนะทางสังคมใดๆ มีการแสดงออกที่สอดคล้องกับเจตคติและความเชื่อของตนเองมากกว่า และมีการระบุนสาเหตุ หรือนำทางการแสดงพฤติกรรมของตนมาจากปัจจัยภายในมากกว่าอิทธิพลต่างๆ ทางสังคม

การสร้างและพัฒนามาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน

Snyder (1974) ได้พัฒนามาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนขึ้นเป็นครั้งแรก โดยสร้างข้อกระทง 41 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดแบบบังคับให้เลือกตอบถูกหรือผิด ข้อกระทงทั้งหมดแบ่งเป็นการวัด 5 ด้าน คือ

1. การตระหนักถึงการแสดงออกที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ในสังคม เช่น "เมื่ออยู่ในงานเลี้ยง ฉันไม่พยายามที่จะทำหรือพูดในสิ่งที่คนอื่นชอบ"

2. ความใส่ใจในข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบในสังคมเพื่อเป็นสิ่งที่ชี้แนะในการแสดงออกอย่างเหมาะสม เช่น "เมื่อใดที่ฉันไม่ทราบว่าคุณควรทำตัวอย่างไรกับเหตุการณ์ในสังคม ฉันจะสังเกตดูพฤติกรรมของคนอื่นเพื่อเป็นแนวทาง"
3. ความสามารถในการควบคุมและปรับการแสดงออกของตน เช่น "ฉันสามารถจ้องตาและพูดโกหกกับคนอื่นโดยรักษาสีหน้าไว้ได้ (เพื่อบทสรุปที่ถูกต้อง)"
4. การใช้ความสามารถในบางเหตุการณ์ เช่น "เมื่อฉันไม่ชอบใคร ฉันอาจปิดบังความรู้สึกไว้โดยการเป็นเพื่อนกับพวกเขาได้"
5. ขอบเขตในการแสดงออกการตอบสนองในเหตุการณ์ที่คงเส้นคงวาหรือหลากหลาย เช่น "ในเหตุการณ์ที่แตกต่างกันและการปฏิสัมพันธ์กับคนที่แตกต่างกัน ฉันมักแสดงออกอย่างแตกต่างกันด้วย"

เมื่อนำข้อกระทงทั้งหมด 41 ข้อมาวิเคราะห์ข้อกระทงรายข้อโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยแอสแตนด์ฟอร์ด จำนวน 192 คน ทำให้ได้ข้อกระทงมาใช้ทั้งหมด 25 ข้อ จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) แบบคูเคอร์-ริชาร์ดสัน (KR-20) มีค่าเท่ากับ .66 และแบบการทดสอบซ้ำ (Test-retest reliability) หนึ่งเดือนภายหลังจากการวัดครั้งแรกมีค่าเท่ากับ .83

ในช่วงต่อมา มีผู้ที่น่าเอามาตรวัด 25 ข้อไปใช้ แต่พบว่ายังมีปัญหาในการจำแนกลักษณะการกำกับการแสดงออกของตนอยู่ จึงได้พัฒนามาตรวัดอีกครั้ง Snyder และ Gangestad (1985) แก้ปัญหาด้วยการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบของมาตรวัด 25 ข้ออีกครั้งแบบไม่หมุนแกน และคัดเลือกเฉพาะข้อกระทงที่มีความสัมพันธ์กันตั้ง 15 ขึ้นไป ทำให้ได้มาตรวัดที่มีข้อกระทงเหลือ 18 ข้อ เมื่อนำไปวิเคราะห์หาความสอดคล้องภายในอีกครั้งได้ผลเท่ากับ .70 ซึ่งมีค่าสูงกว่ามาตรวัด 25 ข้อ และเมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างสองมาตร พบว่ามีค่าเท่ากับ .93 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามาตรวัดทั้งสองวัดภาวะสันนิษฐานที่คล้ายกัน

Snyder และ Gangestad (1985) ได้จำแนกองค์ประกอบของมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่มีข้อกระทง 18 ข้อข้างต้น ได้ 3 องค์ประกอบ คือ

1. การควบคุมการแสดงออกของตน (expressive self-control) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความสามารถในการแสดงออก ความสามารถในการเล่นเกม ซึ่งต้องใช้การควบคุมการแสดงออกของตนและซ่อนแรงจูงใจ เพื่อให้ได้ผลบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ

2. การแสดงออกในสังคม (social stage presence) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกไม่ประหม่าเมื่อต้องแสดงตนในสังคม ในที่สาธารณะ และเมื่อต้องเป็นจุดสนใจ รวมทั้งการเป็นผู้ที่สามารถเล่าเรื่องราวต่างๆให้ผู้อื่นฟังได้อย่างสนุกสนาน

3. การแสดงตนตามความคาดหวังของผู้อื่น (other-directed) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพยายามแสดงออกในสังคมตามความคาดหวังของผู้อื่น หรือคิดว่าผู้อื่นจะชื่นชอบ

สำหรับมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนในประเทศไทย ได้สร้างและพัฒนาขึ้นตามแนวทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตนของ Snyder (1974); Snyder และ Gangestad (1985) โดยธีระพร อุวรรณโณ และนิลิตปริญญาโทสาขาวิชาจิตวิทยาสังคมรุ่นที่ 3 คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการเรียบเรียงข้อกระทงจากมาตรวัดการแสดงออกของตนที่สร้างและพัฒนาขึ้นโดย Snyder และ Gangestad เป็นภาษาไทยซึ่งมีข้อกระทงทั้งสิ้น 18 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 7 ข้อ ข้อความทางลบ 11 ข้อ สร้างเป็นมาตรลิเคิร์ต (Likert scale) มีคำตอบ 4 ระดับคือ ไม่จริงมาก (1) ไม่จริง (2) จริง (3) และจริงมาก (4) และได้สร้างข้อกระทงเพิ่มอีก 42 ข้อ กระทง โดยยึดตามทฤษฎีและภาวะสันนิษฐานของมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน เป็นข้อความทางบวก 22 ข้อ ข้อความทางลบ 20 ข้อ ซึ่งเมื่อรวมกับข้อกระทงที่เรียบเรียงจากมาตรเดิมของ Snyder แล้วได้รวมทั้งหมด 60 ข้อกระทง นำมาทดสอบคุณภาพของข้อกระทงด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับผลรวมของข้อกระทงอื่นๆ ทั้งหมดในมาตร ทำให้ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพ 40 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 21 ข้อ ข้อความทางลบ 19 ข้อ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .80 ต่อมานิตยา รัตนพิชิต (2534) ได้นำไปหาคุณภาพของมาตรวัดด้านความตรงและความเที่ยงโดย และวิเคราะห์ความเที่ยงจากการทดสอบซ้ำโดย ศิริณี ลิขิตวณิชกุล (2535)

บทบาทการกำกับการแสดงออกของตนในการศึกษาเจตคติ

DeBono และคณะ (1995) ได้ศึกษาเรื่องเจตคติต่อการลงโทษประหารชีวิต โดยจัดเงื่อนไขการทดลองแบบกลุ่ม และแบบส่วนตัว ผู้วิจัยศึกษาบุคคลที่มีระดับการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ ที่มีความคิดเห็นต่อการลงโทษประหารชีวิตต่างกัน เพื่อทดสอบความคิดที่ว่าจะสามารถใช้ระดับการเข้าถึงเจตคติเพื่อทำนายความลำเอียงที่มีต่อที่หมายของเจตคติ (เจตคติต่อการลงโทษประหารชีวิต) ได้เฉพาะในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำเท่านั้น แต่ทำนายไม่ได้ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง

DeBono และคณะ (1995) ได้แบ่งนักศึกษาจากจำนวนทั้งหมด 189 คน โดยนำคะแนนการตอบแบบสอบถามมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนมาวิเคราะห์ ทำให้ได้บุคคลที่มีระดับการกำกับการแสดงออกของตนสูงจำนวน 102 คน และบุคคลที่มีระดับการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจำนวน 87 คน ผู้วิจัยสุ่มให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยแบ่งออกสองกลุ่มเพื่ออ่านบทความที่เป็นผลการศึกษา 2 เรื่อง โดยเรื่องที่ 1 มีเนื้อหาสนับสนุนการลงโทษประหารชีวิต และเรื่องที่ 2 มีเนื้อหาต่อต้านการลงโทษประหารชีวิต จากนั้นให้ตอบมาตรวัดเจตคติโดยนัย (implicit measurement) ด้วยการตอบสนองกับคอมพิวเตอร์โดยวัดระยะเวลาที่ตอบสนอง (reaction time) ซึ่งมีหน่วยวัดเป็นมิลลิวินาที ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะต้องตอบให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ว่าเห็นด้วยกับประเด็นต่างๆหรือไม่ ผู้ที่ตอบได้เร็วต่อบทความที่สนับสนุนการลงโทษประหารชีวิตแสดงว่าเป็นกลุ่มสนับสนุน ผู้ที่ตอบได้เร็วต่อบทความที่ไม่เห็นด้วยกับการลงโทษประหารชีวิต แสดงว่าเป็นกลุ่มต่อต้าน

จากนั้น ผู้เข้าร่วมการวิจัยตอบแบบสอบถาม 10 ข้อ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการลงโทษประหารชีวิตเลย เพื่อค้นหาการทดลอง (เรียกว่า filler task) แล้วจึงวัดการประเมินบทความทั้ง 2 เรื่องว่ามีความชัดเจนหรือผู้เขียนให้เหตุผลเหมาะสมหรือไม่ โดยสุ่มให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยได้อ่านเรื่องที่ 1 หรือเรื่องที่ 2 สลับกันก่อนหรือหลัง ในขั้นตอนนี้เป็นมาตรวัดเจตคติโดยตรง (explicit measures) โดยส่วนต่างของคะแนนที่ได้จากการประเมินบทความ 2 เรื่อง จะเป็นคะแนนความลำเอียงของทั้งกลุ่มที่สนับสนุนและกลุ่มต่อต้าน

ผลการทดลองพบว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำประเมินเรื่องที่อ่าน 2 เรื่องได้อย่างมีความสัมพันธ์กับการวัดเจตคติโดยนัยที่มีหน่วยวัดเป็นมิลลิวินาที คะแนนนี้สะท้อนถึงการเข้าถึงเจตคติต่อการลงโทษประหารชีวิต ยิ่งมีการเข้าถึงเจตคติได้เร็ว (ตอบสนองได้เร็ว) ยิ่งมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนจุดยืนความคิดของตนที่ประเมินจากการวัดเจตคติโดยตรง แต่ในผู้ที่กำกับการแสดงออกของตนสูงไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงเจตคติกับการประเมินเจตคติโดยตรง

DeBono และคณะ (1995) สรุปว่า ในเงื่อนไขแบบกลุ่มที่ผู้เข้าร่วมการทดลองมีแรงจูงใจในการนำเสนอตนเอง ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ (deliberation) มากกว่าผู้ที่มีการกำกับแสดงออกของตนต่ำ เป็นเหตุผลหลักที่สนับสนุนว่าผู้ที่มีการกำกับแสดงออกของตนสูง อาจจะมีการตอบสนองต่อที่หมายของเจตคติได้ช้ากว่า แต่

ไม่ได้มีระดับการเข้าถึงเจตคติในอัตราที่แตกต่างจากผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำแต่อย่างใด

ดังนั้น การเข้าถึงเจตคติและบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำน่าจะเป็นตัวทำนายถึงการประเมินข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเจตคตินั้นได้ โดยที่ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกต่ำจะตรวจสอบเจตคติของตนอย่างต่อเนื่องเมื่อจะตัดสินใจหรือแสดงพฤติกรรมอะไรออกมา ในบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบนี้ยิ่งเข้าถึงเจตคติได้ง่ายเท่าใด ก็จะมีกระตุ้นให้ประเมินข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้วยเจตคติตลอดเวลาอย่างสอดคล้องกัน

ส่วนผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะไม่ค่อยกังวลว่าตนเองจะต้องรักษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติส่วนบุคคลกับการตัดสินใจหรือแสดงออกให้สัมพันธ์กัน หากแต่มีความกังวลมากกว่าว่าการแสดงออกและการตัดสินใจของตนออกไปนั้น จะไปสอดคล้องกับสภาพทางสังคมหรือรูปลักษณะภายนอกร่วมกับคนอื่นได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ ผลจากการมีบุคลิกภาพเช่นนี้จึงทำให้ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมักจะแสดงเจตคติส่วนตัว และพฤติกรรมจริงทางสังคมได้ไม่ค่อยสอดคล้องกัน จึงไม่สามารถสรุปได้ว่า ระดับการเข้าถึงเจตคติได้จะเกี่ยวข้องกับการประมวลผลข้อมูลที่ลำเอียงในคนที่มีการกำกับการแสดงออกสูง คนกลุ่มนี้จะไม่ใช้เจตคติเพื่อตัดสินใจแสดงออกบางอย่าง เพราะฉะนั้นแล้วการเข้าถึงเจตคติได้ง่ายหรือไม่ นั่นจึงไม่น่าจะเป็นตัวทำนายความลำเอียงในการประเมินข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเจตคติได้แต่ปัจจัยด้านการกำกับการแสดงออกของตนต่างหากที่กำกับการรูปแบบการประเมินอยู่

Czellar (2003) ได้นำตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตน และการเข้าถึงเจตคติ (Attitude accessibility) มาทดสอบอีกครั้งหลังจากที่เขาพบทวนแล้วเห็นว่าการศึกษาความสัมพันธ์ของสองตัวแปรดังกล่าวยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร โดยเฉพาะในประเด็นของการตอบสนองที่รวดเร็วกว่าในการวัดเจตคติโดยนัยในบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำว่าเป็นเพราะคนกลุ่มนี้มีการเข้าถึงเจตคติที่มากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจึงตอบได้เร็วกว่า หรือเป็นเพราะบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีความกังวลในการนำเสนอภาพลักษณ์ในกลุ่มมากกว่าจึงทำให้เกิดการตอบสนองที่ช้ากว่า

Czellar (2003) วัดเจตคติของนักศึกษาต่อสินค้าหลายชนิดซึ่งเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียง ราคาสูง รสนิยมสูง และสามารถบ่งบอกถึงสถานะภาพได้ Czellar วัดเจตคติต่อสินค้าด้วยการทดสอบ

การเชื่อมโยงโดยนัย ผู้วิจัยนำนักศึกษาจำนวน 66 คน มาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกให้ทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ในเงื่อนไขที่ไม่มีความกดดันจากภายนอก ซึ่งผู้วิจัยเน้นย้ำว่าการทดสอบครั้งนี้ไม่มีผลใดต่อนักศึกษา ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับอย่างดี การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นคะแนนโดยภาพรวมเท่านั้น ทั้งนี้เป้าหมายของคำแนะนำลักษณะนี้เพื่อลดแรงจูงใจที่นักศึกษาพยายามจะแสดงหรือนำเสนอตัวเองให้ดูดี มีภาพลักษณ์ที่ดี ส่วนกลุ่มที่สองถูกแนะนำว่าคะแนนการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยจะนำไปเปรียบเทียบกับผู้เข้าร่วมการวิจัยคนอื่น (เพิ่มแรงกระตุ้นให้นักศึกษาแสดงภาพลักษณ์ที่ดีนั่นเอง) เมื่อวัดเจตคติด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยแล้ว จึงวัดเจตคติด้วยมาตรจำแนกความหมาย (semantic differential scale) ซึ่งเป็นการตอบแบบสอบถามแบบกระดาษ-ดินสอ (paper-and-pencil survey) เพื่อวัดเจตคติโดยตรง ในขั้นตอนสุดท้ายผู้เข้าร่วมการวิจัยจะได้ตอบมาตรวัดการกำกับกับการแสดงออกของตน

ผลการศึกษาพบว่า ในเงื่อนไขที่ไม่ได้รับการกระตุ้นให้มีการนำเสนอตัวเอง บุคคลที่มีการกำกับกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ ตอบสนองได้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าทั้งบุคคลที่มีการกำกับกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำไม่ได้มีระดับการเข้าถึงเจตคติที่แตกต่างกันเลย แต่ในเงื่อนไขที่ได้รับการกระตุ้นให้มีการนำเสนอตนเอง (เงื่อนไขที่ 2) กลับพบว่าบุคคลที่มีการกำกับกับการแสดงออกของตนสูง ตอบสนองได้ช้ากว่าบุคคลที่มีการกำกับกับการแสดงออกของตนต่ำ Czellar (2003) ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะบุคคลที่มีการกำกับกับการแสดงออกของตนสูงต้องใช้เวลาพิจารณาอย่างถี่ถ้วนก่อนที่จะตอบ เพราะเขากังวลต่อภาพลักษณ์ที่จะต้องเอาผลการทดสอบไปเปรียบเทียบกับผู้อื่น ปัจจัยด้านสถานการณ์จึงมีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็นของผู้ที่มีการกำกับกับการแสดงออกของตนสูงมากกว่า ส่วนผู้ที่มีการกำกับกับการแสดงออกของตนต่ำไม่ว่าจะตกอยู่ในสถานการณ์อย่างไรก็แสดงความคิดเห็นก็สอดคล้องกันเสมอ เพราะเขายึดมั่นในความคิดที่มาจากภายในมากกว่าสถานการณ์ภายนอก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10. บุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน (Machiavellianism)

จุดกำเนิดและที่มาของการกำหนดคำนิยามของบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน

หลังจากที่ Christie และ Geis (1970) ได้ตีพิมพ์รายงานการศึกษานบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน ทำให้บุคลิกภาพลักษณะนี้ได้รับความสนใจ และนำมาทดสอบเพื่อหาความสัมพันธ์กับตัวแปรทางสังคมอื่นมากมาย โดยในแรกเริ่มนั้น Christie และ Geis ได้นิยามภาวะสันนิษฐานของบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนในเชิงของพฤติกรรมองค์กร (organizational behavior) ที่มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างการกระทำ และอำนาจที่มากับตำแหน่งหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นผู้ประเด็นที่เกี่ยวกับการรักษาระยะห่างระหว่างบุคคลของผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนกับบุคคลอื่น การสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเอง การแสดงอำนาจที่มองไม่เห็นหรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน

การศึกษานบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนของ Christie และ Geis (1970) ในช่วงแรกนั้นจำกัดอยู่เพียงในบริบททางการเมืองและกลุ่มผู้เคร่งศาสนาเป็นส่วนใหญ่ พวกเขาได้รับอิทธิพลหลักมาจากแนวทางการศึกษาจิตวิทยาการเมือง (The Psychology of Politics) ของ Eysenck ในปี ค.ศ. 1954 และได้รับแรงบันดาลใจจากงานเขียนทางประวัติศาสตร์การเมืองเรื่อง *The Prince* (ค.ศ. 1513) และ *The Discourses* (ค.ศ. 1940) ของ Nicolo Machiavelli ซึ่งเป็นนักการทูตชาวอิตาลี Machiavelli ได้สังเกตพฤติกรรมและอำนาจของเขาเองขณะที่ดำรงตำแหน่งในฐานะนักการทูต จนได้เขียนหนังสือขึ้นเพื่อแนะนำเทคนิคที่บุคคลสามารถนำไปใช้จัดกระทำกับผู้อื่นเพื่อให้เขาทำตามความต้องการของตน จนในที่สุดแล้วงานเขียนชิ้นนี้ได้รับการโจมตีอย่างหนักถึงเรื่องศีลธรรมความดีงาม

อย่างไรก็ตาม ทั้ง Christie และ Geis (1970) ได้สังเกตและมีประสบการณ์ที่ต้องเกี่ยวข้องกับผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งหรือควบคุมผู้อื่น ทั้งในผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นอธิการบดี มหาวิทยาลัย คณบดี ประธานกรรมการของกรมการทหาร ผู้บริหารบริษัท และข้าราชการชั้นสูง พวกเขาพบลักษณะร่วมบางอย่างของคนเหล่านี้และมองว่าน่าจะเป็นได้ที่มนุษย์อาจจะมีลักษณะบุคลิกภาพในตัวบางอย่างที่ใช้ผู้อื่นเป็นเครื่องมือเพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องดีงาม หรือความไม่น่าไว้เนื้อเชื่อใจที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์เอง พวกเขาได้กำหนดคำนิยามและพัฒนามาตรวัดบุคลิกภาพขึ้น โดยเรียกบุคลิกภาพนี้ตามชื่อของ Machiavelli ผู้เขียน

หนังสืออันมีชื่อเสียงโด่งดัง โดยกำหนดค่านิยมของบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน (Machiavellianism) ว่าหมายถึง บุคลิกภาพของบุคคลที่มุ่งสู่ความสำเร็จหรือความต้องการส่วนบุคคลให้ได้ทุกวิถีทาง โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องดีงามหรือหลักศีลธรรม สามารถใช้กลวิธีหรือเล่ห์เพทุบายในการชักจูงโน้มน้าว และควบคุมผู้อื่นให้เขาทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ

ในที่สุดแล้วบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนเป็นที่รู้จักและได้รับการศึกษาอย่างจริงจังถึงความตรงและน่าเชื่อถือของเครื่องมือวัดนี้ การหาความสัมพันธ์ของตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนกับตัวแปรทางสังคมอื่นๆ ตลอดจนนำไปประยุกต์ในการศึกษาในบริบทที่กว้างขวางมากขึ้น ๆ ได้แก่ การบริหารจัดการศีลธรรมภาวะผู้นำที่แท้จริง การเมืองในองค์กร และความไว้วางใจ (Trust) (Dahling, Whitaker, & Levy, 2009)

ลักษณะสำคัญของบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน

Christie และ Geis (1970) ได้รวบรวมคุณลักษณะของผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนไว้ว่ามีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

- 1) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนมักจะขาดการแสดงความเอาใจใส่ต่ออารมณ์และความรู้สึกเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เขาจะรู้สึกว่าตนเองมีความสำเร็จเมื่อสามารถทำให้ผู้อื่นทำในสิ่งที่เขาต้องการได้ โดยมองว่าผู้อื่นเป็นเสมือนวัตถุที่สามารถจัดกระทำได้มากกว่าที่จะมองถึงความเป็นปัจเจกบุคคลที่ต้องการความเห็นอกเห็นใจ เพราะมองว่าเมื่อใดก็ตามที่มีความรู้สึกเข้ามาเกี่ยวข้อง อาจจะทำให้ตนไม่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น และให้ผู้อื่นทำในสิ่งที่ต้องการไม่ได้
- 2) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนมักจะขาดการให้ความสำคัญต่อหลักศีลธรรม ถึงแม้ว่าการมีศีลธรรมคุณธรรมจะเป็นเรื่องที่ดีความหมายได้ยาก แต่ Christie และ Geis ได้กำหนดขอบเขตของการขาดศีลธรรมในลักษณะทั่วไปแก่ว่า คือ การโกหก การหลอกลวง มีกลอุบาย มีลัทธิลัทธิคัมภีร์ ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนจะกังวลเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองมากกว่าผู้อื่นที่ตนเองกำลังจัดกระทำหรือหลอกลวง โดยจะยึดถือผลประโยชน์เป็นเรื่องที่สำคัญมากกว่าการมองถึงเรื่องจริยธรรม
- 3) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนมักเป็นผู้ที่ขาดความไว้วางใจ/หวาดระแวง และมองโลกในแง่ร้ายเมื่อต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เขาจะมองผู้อื่นเป็นเสมือนวัตถุ ปราศจากการพิจารณาถึงหลักการคิดหรือเหตุผลของผู้อื่น และจะประเมินผู้อื่นหรือสถานการณ์บางอย่างที่ผิดๆ

เพื่อให้มารองรับการรับรู้ที่ตนเองมีเท่านั้น โดยปราศจากความเป็นจริงทางสังคม ไม่สามารถที่จะสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้อื่นได้ แต่ไม่ใช่ในระดับที่เกิดเป็นความผิดปกติทางสุขภาพจิต

4) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนมีระดับการผูกมัดเชิงอุดมการณ์ในระดับต่ำ ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนจะให้ความสนใจเฉพาะการคิดค้นเทคนิควิธีการที่จะทำให้ความต้องการของตนสำเร็จลุล่วงมากกว่าที่มากอยกยงถึงความถูกต้องเหมาะสม หรือการกระทำให้สอดคล้องกับอุดมการณ์ของตนเอง

การวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน

Christie และ Geis (1970) ได้พัฒนามาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนขึ้นครั้งแรก โดยพัฒนาขึ้นเป็นบัตรคำที่มีข้อความอยู่บนบัตรคำ โดยที่ข้อความเหล่านั้นคัดมาจากหนังสือของ Nicolo Machiavelli ปี 1966 รวมทั้งสิ้น 71 ข้อกระทง เรียกว่ามาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนชุดที่ 1 (MACH I) แต่ภายหลังได้พัฒนาขึ้นใหม่ให้เหลือเพียง 20 ข้อกระทง มีความสอดคล้องภายในและความตรงในระดับที่ยอมรับได้ กลายมาเป็นมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนชุดที่ 4 (MACH IV) นับเป็นชุดที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลาย ใช้การวัดแบบมาตรลิเคิร์ต แต่ยังมีข้อจำกัดในการใช้อยู่ เนื่องจากขาดความสอดคล้องภายใน มีองค์ประกอบที่ยังไม่ชัดเจน และรวมเอาข้อกระทงที่ไม่ดีเอาไว้ด้วย แต่เมื่อได้นำรูปแบบการวัดลักษณะบังคับเลือก (forced-choice scale) เข้าไปเพื่อขจัดปัญหาที่เกิดจากการบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคม เพื่อให้ตนเองดูดีขึ้น (social desirability) จึงทำให้กลายเป็นมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนชุดที่ 5 (MACH V)

มนฤดี สายสิงห์ (2546) ได้นำมาตรนี้มาพัฒนาขึ้นอย่างจริงจังเพื่อศึกษาอิทธิพลของบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนและการแข่งขันต่อพฤติกรรมประจบประแจงในบริบทขององค์การ ซึ่งทำให้มาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนที่ใช้ในเมืองไทยมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น โดยมนฤดี สายสิงห์ได้แปลและพัฒนาจากมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนชุดที่ 4 (MACH IV) ที่สร้างขึ้นโดย Christie และ Geis ตั้งแต่ปี ค.ศ.1970 การสร้างมาตรนี้อยู่ภายใต้คำแนะนำของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คัตนางค์ มณีศรี มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) การตีสองหน้า (Duplicity) 2) การมองโลกในแง่ลบ (Negativism) 3) การไม่ไว้วางใจผู้อื่น (Distrust of people) และ 4) การให้ความสำคัญต่อจริยธรรมอย่างน่าสงสัย (Traditional Moralism)

การจำแนกบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน

ภายหลังจากที่ได้พัฒนามาตรวัดวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนให้เหลือเพียง 20 ข้อ กระทั่งและนำไปหาความตรงของเครื่องมือแล้วสามารถใช้วัดเพื่อแยกแยะบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนได้ 2 ระดับ คือ บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง (high Machiavellianism) และบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ แมคคิเวลเลียนต่ำ (low Machiavellianism) โดยที่แบ่งเป็นกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำจากเกณฑ์ที่วัดได้จากมาตราวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนชุดที่ 4 (MACH IV) โดยใช้ค่ามัธยฐาน Christie และ Geis (1970) พบลักษณะที่แตกต่างกัน คือ

1) บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง (high Machiavellianism) โดยทั่วไปแล้วมีลักษณะเป็นบุคคลที่จัดกระทำผู้อื่นมากกว่า เขาชนะได้มากกว่า มักจะถูกชักจูงโน้มน้าวใจได้น้อย มีความต้องการที่จะเกี่ยวข้องกับผู้อื่นด้านอารมณ์ความรู้สึกน้อย ปฏิบัติต่อผู้อื่นราวกับว่าเขาเป็นวัตถุสิ่งของเมื่อต้องการให้ตนได้รับผลตอบแทน ไม่มีความไว้วางใจผู้อื่น มักจะเลือกตำแหน่งทางสังคมที่ตนเองสามารถที่จะริเริ่มหรือควบคุมผู้อื่นได้ บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง มักสร้างแรงจูงใจจากสถานการณื

2) บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ (low Machiavellianism) โดยทั่วไปแล้วมีลักษณะที่เปิดกว้าง และอ่อนไหวต่อความรู้สึกหรืออารมณ์กับผู้อื่นมากกว่า มองว่าสิ่งต่างๆ มีทั้งถูกและผิด มองว่าโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์มีความดี บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ จะเลือกใช้เทคนิคและวิธีการที่ถูกต้องทางศีลธรรมมากกว่าเพื่อทำให้ตนเกิดความสำเร็จ แต่ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำมักจะไม่ชอบการเข้าสังคม เพราะขาดทักษะหรือขาดแรงจูงใจที่มาจากสถานการณื

รายงานวิจัยจำนวนมากได้ผลการศึกษาที่สามารถแยกบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงและต่ำในหลากหลายประเด็น สามารถสรุปได้ดังตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2

การเปรียบเทียบความแตกต่างของบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงและบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ

บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง	บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ
ต่อต้านอิทธิพลจากสังคม	เปราะบางต่อความคิดเห็นของผู้อื่น
ซ่อนความเชื่อลึกๆ ส่วนตัวเอาไว้	เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงความเชื่อภายในของตน
เปลี่ยนจุดยืนของการโต้แย้งอย่างรวดเร็ว	ยึดมั่นในความเชื่อของตนเอง
ไม่ยอมรับสารภาพ	ยอมรับสารภาพอย่างรวดเร็ว
ทำให้ผู้อื่นเชื่อได้ว่ากำลังพูดความจริง (โกหกเก่ง)	ไม่ต้องโน้มน้าวให้เชื่อตามเมื่อพูดความจริง
เคลือบแคลงสงสัยในวัตถุประสงค์ของผู้อื่น	ยอมรับวัตถุประสงค์ของผู้อื่นตามความเป็นจริง
วิเคราะห์สถานการณ์ได้	ประเมินสถานการณ์ได้ช้า
ไม่ตอบแทนบุญคุณผู้อื่น	ตอบแทนผู้อื่น
ไม่ตัดสินใจแสดงออกของผู้อื่น	เชื่อว่าผู้อื่นควรแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา
สามารถเปลี่ยนวิธีการเพื่อจัดการในสถานการณ์ที่ต่างกัน	แสดงพฤติกรรมรูปแบบเดียวตลอดเวลา
พูดในสิ่งที่ผู้อื่นอยากได้ยิน	บอกความจริง
อ่อนไหวต่อข้อมูลเกี่ยวกับผู้อื่น	อ่อนไหวต่อความรู้สึกของผู้อื่น
กระทำกับผู้อื่นในลักษณะเอาเปรียบผู้อื่นแต่ไม่เป็นอันตราย	อาจจะแสดงออกอย่างไม่มีเหตุผลเมื่อมีการเจรจาต่อรอง
เอาเปรียบผู้อื่นมากขึ้น เมื่อเขาไม่แก้แค้นคืน	ไม่ยอมเอาเปรียบผู้อื่น
แม้จะมีสิ่งดึงดูดก็ไม่ยอมตาม หรือ เปลี่ยนแปลงเจตคติ	แสดงออกในแบบที่สังคมยอมรับ
ควบคุมหรือจัดการกับผู้อื่นได้อย่างแยบยล	ตัดสินใจอย่างตรงไปตรงมา
ชอบสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา	มองหาแต่สิ่งแวดล้อมที่มั่นคง ไม่เปลี่ยนแปลง
ในฐานะที่เป็นผู้นำจะเป็นที่ชื่นชอบของเพื่อนที่มีตำแหน่งเดียวกัน	

ที่มา : สรุปรจาก Christie และ Geis (1970); Nelson และ Gilbertson (1991) ; Wilson, Near, และ Miller (1996)

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนกับเจตคติ

หลักฐานงานวิจัยหลายชิ้นได้แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงมีความสามารถในการโกหก หลอกลวง และลัทธิโมยมากกว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ (Christie & Geis, 1970) นั่นอาจจะเป็นเพราะบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงขาดการเอาใจใส่ต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น ไม่คำนึงถึงความถูกต้องดีงามและสามารถจัดการหรือควบคุมผู้อื่นอย่างได้ผล

การศึกษาของ Exline และคณะ (1970) เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์สำคัญที่แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงสามารถโกหกผู้อื่นได้อย่างน่าเชื่อถือ (มากกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ) Exline และคณะ นำผู้เข้าร่วมการทดลองมาทำงานร่วมกับหน้าม้าที่ผู้เข้าร่วมการทดลองเชื่อว่าเป็นเพียงผู้ที่มีส่วนร่วมการทดลองคนหนึ่ง ผู้วิจัยจัดกระทำให้หน้าม้าโก่งการทำแบบทดสอบ แล้วจากนั้นก็ให้ชักชวนผู้เข้าร่วมการทดลอง โกงการทำแบบทดสอบด้วย โดยมีดัชนีวัดผู้เข้าร่วมการทดลองว่ามีการต้านทานต่อการโกงในหลายระดับ นั่นคือ 1) การไม่พยายามห้ามปรามคู่ที่ทำงานด้วยกันและยอมโกงตามคำชักชวนของหน้าม้า 2) ยุติกระบวนการทดลอง ด้วยการเดินไปบอกผู้ควบคุมการวิจัยว่าคู่ของตนกำลังโกงการทำแบบทดสอบ 3) สวรรภาพผิดทันทีเมื่อผู้ควบคุมการทดลองแสดงความสงสัยว่าอาจมีผู้โกง ผลการทดลองที่พบคือผู้เข้าร่วมการทดลองทุกคนทั้งผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงและต่ำต่างโกงการทำแบบทดสอบ แต่เมื่อถูกเรียกมาสัมภาษณ์ถึงพฤติกรรมที่น่าสงสัย ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงสามารถรักษาระดับการสับสนตากับผู้ควบคุมการทดลองได้มากกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ มีจำนวนผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงน้อยกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำที่ยอมรับสารภาพว่าได้โกงการทำแบบทดสอบ เมื่อให้คณะผู้ตัดสินที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงและต่ำเลยมาตัดสิน พบว่า คณะผู้ตัดสินให้คะแนนบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงมีความเป็นไปได้ที่อาจจะโกหกหรือไม่โกหกก็ได้ นั่นแสดงให้เห็นว่าสามารถโกหกได้อย่างแยบยล และน่าเชื่อถือกว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ

Geis และ Leventhal (1966 อ้างถึงใน Christie และ Geis, 1970) ศึกษาถึงความพยายามที่จะหลอกลวงและการจับโกหกได้ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน โดยนำนักศึกษาปริญญาตรีจำนวน 62 คน ซึ่งมีคะแนนจากมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนชุดที่

4 และชุดที่ 5 แบ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงและต่ำ (จากคะแนนมัธยฐานที่คะแนน 103.50) ผู้วิจัยนำนักศึกษาเหล่านี้มาแบ่งเป็นกลุ่มกลุ่มละประมาณ 3-4 คน ผู้เข้าร่วมการวิจัยต้องค้นหาให้ได้ว่าคนในกลุ่มของตนคนใดกำลังโกหกอยู่ ผู้วิจัยจัดกระทำเงื่อนไขการทดลองโดยสุ่มให้สมาชิกสองคนทำหน้าที่สอบสวน หรือซักคำถามกับสมาชิกหนึ่งคนก่อน จากการสอบสวนนั้น ให้มีสมาชิกคนเดียวเท่านั้นทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินว่าผู้ที่กำลังถูกสอบสวนนั้นกำลังพูดความจริง หรือโกหกหรือไม่ เมื่อตัดสินเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ให้เปลี่ยนบทบาทหมุนเวียนกันไปจนทุกคนได้รับบทบาทเป็นผู้ตัดสิน ผลการทดลองพบว่า ผู้สอบสวนที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ สามารถแยกแยะการพูดความจริงและพูดเท็จของผู้อื่นได้ดี (ร้อยละ 67) ซึ่งมากกว่าผู้สอบสวนที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง (ร้อยละ 50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005 เมื่อวิเคราะห์ในสถานการณ์ที่บุคคลเป็นผู้ตัดสิน พบว่าผู้ตัดสินเห็นว่าผู้ถูกสอบสวนที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงมีความน่าเชื่อถือว่ากำลังพูดความจริงถึงร้อยละ 69 ส่วนบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำมีความน่าเชื่อถือเพียงร้อยละ 57 (อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05) ผู้วิจัยสรุปว่าแม้ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงจะไม่สับสนสำเร็จในการจับผิดการโกหกของผู้อื่นนัก แต่คนลักษณะเช่นนี้กลับมีความสามารถที่จะทำให้ผู้อื่นเชื่อได้ว่าเขากำลังพูดความจริง หรือสามารถโกหกผู้อื่นได้นั่นเอง

11. การพัฒนาสมมติฐาน

การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้แนวทางในการสร้างสมมติฐานในการวิจัยเรื่อง "การทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย ด้วยตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน" ซึ่งวัดเจตคติโดยนัยด้วยแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย และวัดเจตคติโดยตรงด้วยมาตรจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม ผลการวิจัยจำนวนมากสะท้อนให้เห็นว่าวิธีวัดเจตคติโดยตรงและโดยนัยมีความสัมพันธ์กันต่ำ ปรัชญาการนี้อธิบายได้ด้วยโมเดลที่มีแรงจูงใจและโอกาสเป็นตัวทำนาย (Fazio, 1990) ที่เสนอว่าระดับความสัมพันธ์ระหว่างวิธีวัดเจตคติโดยตรงและโดยนัยขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านแรงจูงใจและโอกาสที่บุคคลใช้ ในการวัดเจตคติโดยนัยซึ่งเป็นการวัดที่เป็นการแสดงออกแบบทันทีทันใด ไม่มีเวลาหรือโอกาสที่จะคิดวิเคราะห์ก่อน ขาดแรงจูงใจหรือโอกาสที่จะคิดวิเคราะห์ได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน ซึ่งตรงข้ามกับการวัดเจตคติโดยตรงที่บุคคลสามารถพิจารณาและประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเจตคติได้ ในสถานการณ์ที่ต่างกันเช่นนี้จึงทำให้ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยนัยและ

โดยตรงต่ำลง นอกจากนี้ Greenwald และ Banaji (1995) สรุปว่าเจตคติโดยนัยและเจตคติโดยตรงมีภาวะสัมพันธ์ที่แตกต่างแต่เกี่ยวข้องกัน สอดคล้องกับข้อเสนอของ Nosek (2004) ที่กล่าวว่า การวัดเจตคติโดยตรงและโดยนัยมีความสัมพันธ์กันในระดับที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับที่หมายของ เจตคติที่ต้องการวัด และสถานการณ์บางอย่าง เช่น ความแตกต่างด้านบุคลิกภาพของบุคคล ระดับความเข้มของเจตคติ ระดับการนำเสนอตนเองที่อาจจะทำให้ระดับความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงและโดยนัยสัมพันธ์กันน้อยต่างกัน ผู้วิจัยจึงนำไปสู่การตั้งสมมติฐานข้อที่ 1 คือ

1. คะแนนเจตคติโดยตรงที่วัดได้จากมาตราจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมมี **สหสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำ** กับคะแนนเจตคติโดยนัยที่วัดด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย

อย่างไรก็ตาม การศึกษาความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยนัยและโดยตรงให้ความสนใจกับตัวแปรความแตกต่างด้านบุคลิกภาพซึ่งเป็นตัวแปรกำกับความสัมพันธ์ของการวัดทั้งสองประเภทมากขึ้น DeBono และคณะ (1995); Czellar (2003) ศึกษาตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตน (Snyder, 1974) ว่ามีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยนัยและโดยตรง กล่าวคือ คนที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีการปรับการนำเสนอตนเองให้สอดคล้องกับสิ่งที่เป็นที่ต้องการของสถานการณ์ที่ปรากฏ แต่ในทางตรงกันข้ามคนที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำกลับไม่ให้อิทธิพลของสถานการณ์มากำหนดรูปแบบการนำเสนอความคิดเห็น เมื่อถามความคิดเห็น หรือเจตคติในที่สาธารณะที่มีต่อกลุ่มทางสังคม คำตอบและพฤติกรรมที่แสดงออกที่ได้จากคนที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะถูกปรับแต่งไปในทิศทางที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของกลุ่มทางสังคม (มากกว่าที่จะรักษาเจตคติภายในและเจตคติที่ตนแสดงออกภายนอกให้สอดคล้องกัน) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่อ่อนไหวทางสังคม (การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ) ปัจจัยด้านสถานการณ์จึงมีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็นของผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมากกว่า ทำให้ผลการวัดเจตคติสองวิธีได้ผลสัมพันธ์กันต่ำกว่าในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ซึ่งแสดงเจตคติหรือความรู้สึกโดยตรงไปตรงมา ไม่ว่าจะตกอยู่ในสถานการณ์อย่างไรก็แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเสมอ เพราะเขายึดมั่นในความคิดที่มาจากภายในมากกว่าสถานการณ์ภายนอก รักษาความสอดคล้องกันของเจตคติภายในและการแสดงออกภายนอกเอาไว้ได้โดยไม่คำนึงถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก ข้อค้นพบเหล่านี้จึงนำไปสู่สมมติฐานข้อที่ 2 คือ

2. ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย
แตกต่างกันตามระดับของการกำกับ การแสดงออกของตน โดยที่

- 2.1) ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง **มีสหสัมพันธ์ทางบวก**กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย
- 2.2) ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง **ไม่มีสหสัมพันธ์ทางบวก**กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย
- 2.3) ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง มีคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย **สูงกว่า**ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

นอกจากปัจจัยความแตกต่างของบุคลิกภาพด้านการกำกับการแสดงออกของตนแล้ว ผู้วิจัยได้นำเสนอตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนเพื่อทำความเข้าใจถึงปรากฏการณ์ความไม่สอดคล้องกันของการวัดเจตคติโดยนัยและโดยตรงอีกด้วย

ผู้วิจัยใช้ข้อค้นพบของ **Exline และคณะ (1970); Geis และ Leventhal (1966** อ้างถึงใน **Christie และ Geis, 1970)** เพื่อสร้างสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ กล่าวคือ บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงมีความสามารถที่จะโกหกได้อย่างแยบยล และน่าเชื่อถือกว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ และแม้ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงจะไม่ประสบความสำเร็จในการจับผิดการโกหกของผู้อื่นนัก แต่คนลักษณะเช่นนี้กลับมีความสามารถที่จะทำให้ผู้อื่นเชื่อได้ว่าเขากำลังพูดความจริง หรือสามารถโกหกผู้อื่นได้

ผู้วิจัยพิจารณาว่าบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนน่าจะเป็นตัวแปรสำคัญอีกตัวแปรหนึ่งที่สามารถใช้ทำนายถึงความไม่สอดคล้องกันของการวัดเจตคติโดยตรงและโดยนัย การวัดเจตคติโดยตรงเป็นการวัดที่ผู้ตอบสามารถวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนเพื่อให้คำตอบเป็นประโยชน์ต่อตนเอง (อย่างน้อยก็ทำให้ตนเองดูดีในสายตาของผู้อื่น) ผนวกกับปัจจัยทางสังคมด้านความอ่อนไหวเรื่องการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองของคนไทยที่อาจจะลดทอนความจริงที่บุคคลอาจจะแสดงออกมา ตลอดจนมีความสามารถที่จะแสดงการลวงทางสังคม (**social deception**) ได้อย่างแยบยล แรงจูงใจลักษณะนี้เองอาจจะทำให้ผลที่ได้จากการวัดเจตคติโดยตรงของผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงไม่สอดคล้องกับการวัดเจตคติโดยนัยที่วัดได้จากการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยซึ่งเป็นเครื่องมือวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองเช่นเดียวกัน แต่ผู้ตอบไม่สามารถล่วงรู้ได้ว่าตนเองกำลังถูกประเมินอะไรอยู่ ตลอดจนความเร็วที่ผู้ตอบต้องตอบสนองต่อการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ทำให้ปราศจากการกลั่นกรองความคิดเพื่อให้ผู้ตอบดูดี หรือควบคุมคำตอบได้

ในทางตรงกันข้ามกับผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำที่เปิดเผยตัวเองและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงความเชื่อภายในของตนมีการตัดสินใจอย่างตรงไปตรงมา ยึดมั่นในความเชื่อของตนเอง แสดงพฤติกรรมรูปแบบเดียวตลอดเวลา และมักจะพูดความจริง(Christie & Geis, 1970) เมื่อวัดเจตคติทั้งโดยนัยและโดยตรงกับผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำจึงน่าจะมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันสูงกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง ข้อค้นพบเหล่านี้จึงนำไปสู่สมมติฐานข้อที่ 3 คือ

3. ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยแตกต่างกันตามระดับของบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน โดยที่

- 3.1) ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง **มีสหสัมพันธ์ทางบวก**กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย
- 3.2) ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง **ไม่มีสหสัมพันธ์ทางบวก**กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย
- 3.3) ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง มีคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย **สูงกว่า**ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ

งานวิจัยที่ศึกษาถึงปัจจัยที่กำกับระดับความไม่สอดคล้องกันของการวัดเจตคติโดยตรงและเจตคติโดยนัย ดังเช่นงานของ Nosek (2004) พบว่าตัวแปรด้านการนำเสนอตนเอง (self-presentation) มีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับความสัมพันธ์ระหว่างการวัดโดยตรงและโดยนัย นั่นคือ การวัดโดยนัยและการวัดโดยตรงควรมีความสัมพันธ์กันมาก เมื่อบุคคลมีความกังวลที่ต้องนำเสนอตนเองต่ำและสัมพันธ์กันต่ำเมื่อต้องนำเสนอตนเองสูง ซึ่งสอดคล้องกับ Hofmann และคณะ (2005) ที่กล่าวว่า การอธิบายความสอดคล้องกันของการวัดด้วยตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนที่ประกอบกับตัวแปรการปรับตัวและตัวแปรการตระหนักต่อสภาพภายในของตนเอง พบว่าการวัดโดยนัยและการวัดโดยตรงมีความสอดคล้องกันสูงในผู้ที่มีการกำกับการนำเสนอตนเองมีอิทธิพลกำกับความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงและโดยนัยอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่มีความขัดแย้งกัน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพิจารณาโมเดลที่มีแรงจูงใจและโอกาสเป็นตัวทำนาย (Fazio, 1990) เพื่อใช้เป็นกรอบในการทำความเข้าใจถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลกำกับความสอดคล้องของการวัด เจตคติโดยนัยและเจตคติโดยตรง โดยมองว่าในสถานการณ์ที่บุคคลมีความเต็มใจ บุคคลสามารถพิจารณาและประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเจตคติได้อย่างรู้ตัว บุคคลจะใช้ความพยายามเพื่อคิดพิจารณาและตัดสินใจตอบแบบรายงานตนเองได้ การวัดเจตคติโดยนัยและเจตคติโดยตรงควรจะมีความสัมพันธ์กัน แต่ในบางสถานการณ์ที่บุคคลไม่เต็มใจหรือขาดความสามารถที่จะประเมินข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเจตคติได้ นอกจากนี้ บุคคลอาจขาดแรงจูงใจหรือโอกาสที่จะคิดวิเคราะห์ได้อย่างละเอียด ถี่ถ้วนหรือมีปัญหาเรื่องการบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมเพื่อทำให้ตนเองดูดีขึ้น (social desirability) ที่พบมากในการวัดเจตคติในประเด็นที่อ่อนไหวทางสังคม (การแสดงความชื่นชอบต่อกลุ่มทางการเมืองของคนไทย) แต่ไม่เกิดขึ้นเมื่อวัดเจตคติโดยนัยด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ในสถานการณ์เช่นนี้จึงทำให้ความสอดคล้องกันของการวัดเจตคติโดยนัยและโดยตรงต่ำลง หรือบางครั้งในการวัดที่บุคคลไม่มีเวลาหรือทรัพยากรที่จะนำมาใช้ในกระบวนการทางปัญญาเพื่อพิจารณาถึงเจตคติ ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยตรงและโดยนัยก็สัมพันธ์กันต่ำเช่นกัน ฉะนั้นแล้วการทำให้ปัญหาเรื่องแรงจูงใจหรือโอกาสในการนำเสนอตนเองให้น้อยลง จึงน่าจะทำให้ความสัมพันธ์ของการวัดทั้งสองสัมพันธ์กันมากขึ้น

ผู้วิจัยมองว่าทั้งตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนล้วนมีความสัมพันธ์กับความกังวลต่อการนำเสนอตนเอง ฉะนั้นแล้วบุคคลที่มีแรงจูงใจหรือโอกาสที่จะคิดวิเคราะห์ได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน หรือบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมเพื่อทำให้ตนเองดูดีขึ้น เมื่อตอบแบบรายงานตนเองด้วยมาตรวัดเจตคติโดยตรง แต่ด้วยลักษณะของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ที่ผู้ตอบไม่สามารถล่วงรู้ได้ว่าตนเองกำลังถูกประเมินอะไรอยู่ ตลอดจนการวัดจากความเร็วที่ผู้ตอบต้องตอบสนองจนทำให้ไม่มีเวลาเพื่อการกลั่นกรองความคิดเพื่อให้ผู้ตอบดูดีก่อน จึงทำให้การวัดเจตคติเรื่องเดียวกันแต่วัดจากวิธีวัดสองวิธีมีความไม่สอดคล้องกัน โดยที่ตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนจะสามารถทำนายความไม่สอดคล้องกันของเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยนัยกับที่วัดโดยตรงได้ ข้อค้นพบเหล่านี้จึงนำไปสู่สมมติฐานข้อที่ 4 คือ

4. ตัวแปรกำกับการแสดงออกของตนและตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน สามารถร่วมกันทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

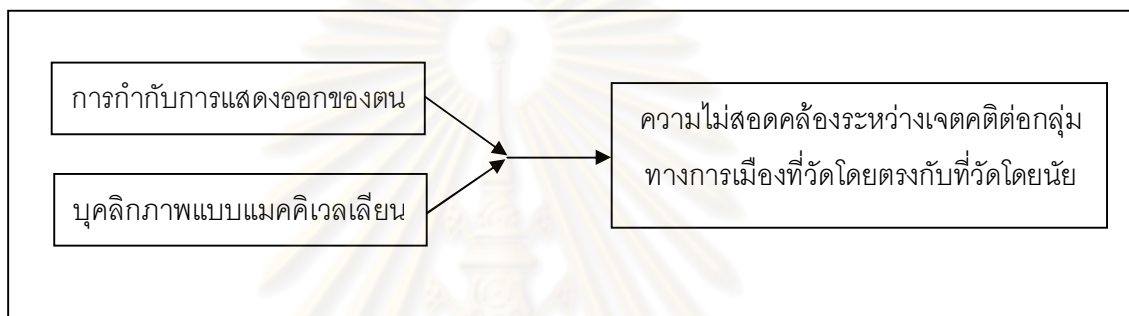
1. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือวัดเจตคติโดยนัยโดยใช้การทดสอบการเชื่อมโยง โดยนัยเพื่อนำไปใช้วัดเจตคติของบุคคลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไทย
2. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยนัยและการวัดเจตคติโดยตรง
3. เพื่อศึกษาถึงบทบาทของการทำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนในการทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัด โดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้

สมมติฐานการวิจัย

1. คะแนนเจตคติโดยตรงที่วัดได้จากมาตราจำแนกความหมายและมาตราวัดระดับความรู้สึกโดยรวมมี**สหสัมพันธ์ทางบวก**ระดับต่ำกับคะแนนเจตคติโดยนัยที่วัดด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย
2. ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยแตกต่างกันตามระดับของการทำกับการแสดงออกของตน โดยที่
 - 2.1) ในผู้ที่มีการทำกับการแสดงออกของตนต่ำ คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง**มีสหสัมพันธ์ทางบวก**กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย
 - 2.2) ในผู้ที่มีการทำกับการแสดงออกของตนสูง คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง**ไม่มีสหสัมพันธ์ทางบวก**กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย
 - 2.3) ในผู้ที่มีการทำกับการแสดงออกของตนสูง มีคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย**สูงกว่า**ผู้ที่มีการทำกับการแสดงออกของตนต่ำ
3. ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยแตกต่างกันตามระดับของบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน โดยที่
 - 3.1) ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง**มีสหสัมพันธ์ทางบวก**กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย
 - 3.2) ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง**ไม่มีสหสัมพันธ์ทางบวก**กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย

3.3) ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง มีคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่าง เจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย **สูงกว่า** ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ

4. ตัวแปรกำกับการแสดงออกของตนและตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน สามารถร่วมกันทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย ได้ ดังภาพ 3

ภาพ 3 การทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. เจตคติ หมายถึง สภาพทางจิตและประสาทของบุคคลแสดงถึงความพร้อมที่พัฒนาขึ้นจากประสบการณ์ และส่งผลต่อการตอบสนองต่อที่หมายและสถานการณ์ในลักษณะที่เป็นความชอบหรือไม่ชอบ

2. เจตคติโดยตรง หมายถึง สภาพทางจิตและประสาทของบุคคลแสดงถึงความพร้อมที่พัฒนาขึ้นจากประสบการณ์ มีรูปแบบที่พร้อมจะตอบสนองด้วยการประเมินความชอบหรือไม่ชอบในเชิงเหตุผลที่มีการคิดใคร่ครวญอย่างละเอียดถี่ถ้วน บุคคลมีความสามารถในการตรวจสอบภายในทางจิตใจได้ มีจิตสำนึกที่รู้ตัว และอยู่ภายใต้การควบคุมของจิตสำนึก สามารถแสดงออกมาได้ด้วยการวัดจากแบบรายงานตนเอง

การวัดเจตคติโดยตรง หมายถึง การวัดเจตคติโดยตรงด้วยแบบรายงานตนเอง 2 ประเภท คือ มาตรฐานความหมาย (semantic differential scale) และมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม (feeling thermometer scale)

ในงานวิจัยนี้ คะแนนการวัดเจตคติโดยตรง หมายถึง คะแนนที่ได้จากมาตรจำแนก
ความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม มีวิธีการคำนวณตามแนวทางของ **McConnell**
และ **Leibold (2001)** ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

(1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อเหลือง

ลบด้วย

ค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อแดง

ได้ผลลัพธ์เป็น

คะแนนความชอบกลุ่มทางการเมืองที่วัดจากมาตรจำแนกความหมาย

ค่าบวก หมายถึง ความชอบกลุ่มคนเสื้อเหลืองมากกว่ากลุ่มคนเสื้อแดง

ค่าลบ หมายถึง ความชอบกลุ่มคนเสื้อแดงมากกว่ากลุ่มคนเสื้อเหลือง

(จากนั้นแปลงให้เป็นคะแนนมาตรฐาน) ①

ขั้นตอนที่ 2

(2) คะแนนความรู้สึกโดยรวมต่อกลุ่มคนเสื้อเหลือง

ลบด้วย

คะแนนความรู้สึกโดยรวมต่อกลุ่มคนเสื้อแดง

ได้ผลลัพธ์เป็น

คะแนนความชื่นชอบกลุ่มทางการเมืองโดยรวมที่วัดจากมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม

ค่าบวก หมายถึง ความชอบกลุ่มคนเสื้อเหลืองมากกว่ากลุ่มคนเสื้อแดง

ค่าลบ หมายถึง ความชอบกลุ่มคนเสื้อแดงมากกว่ากลุ่มคนเสื้อเหลือง

(จากนั้นแปลงให้เป็นคะแนนมาตรฐาน) ②

ขั้นตอนที่ 3

ค่าเฉลี่ย

คะแนนมาตรฐานของความชื่นชอบกลุ่มทางการเมืองที่วัดจากมาตรจำแนกความหมาย ①

คะแนนมาตรฐานของความชื่นชอบกลุ่มทางการเมืองที่วัดจากมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม ②

ได้ผลลัพธ์เป็น

คะแนนมาตรฐานการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง (ก)

3. เจตคติโดยนัย หมายถึง สภาพทางจิตและประสาทของบุคคล แสดงถึงความพร้อมที่พัฒนาขึ้นจากประสบการณ์ ที่เกิดการกระตุ้นขึ้นอย่างอัตโนมัติจากการปรากฏของที่หมายของเจตคติ เกิดขึ้นในลักษณะที่บุคคลไม่ได้ให้ความใส่ใจต่อเจตคตินั้น และมีอิทธิพลต่อการตอบสนอง โดยนัยที่บุคคลไม่สามารถควบคุมได้ สามารถวัดออกมาได้ด้วยการวัดเจตคติโดยนัย

การวัดเจตคติโดยนัย หมายถึง การวัดที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยไม่ล่วงรู้ว่าการวัดนั้นเป็นการวัดเจตคติผู้เข้าร่วมการวิจัยจึงตอบอย่างอัตโนมัติ ไปตามธรรมชาติที่แท้จริง และไม่มี การควบคุม ผลการตอบ การวิจัยครั้งนี้ใช้การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย (**Implicit association test: IAT**) เป็นเครื่องมือวัดเจตคติโดยนัย

การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย เป็นการวัดระยะเวลาในการจัดประเภทของรูปภาพ เป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทางการเมือง (รูปภาพใบหน้าแกนนำของกลุ่มคนเสื้อแดงรูปภาพ ใบหน้าแกนนำของกลุ่มคนเสื้อเหลือง) กับคำที่แสดงลักษณะทางบวกหรือทางลบ (คำทางบวก-คำทางลบ) โดยนำเสนอด้วยโปรแกรม อินควิสิท (**Inquisit**) เวอร์ชัน 3.0.3.1 แบ่งออกเป็น

คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมือง

1) ผู้ที่มีความชื่นชอบกลุ่มคนเสื้อเหลือง คือ ผู้ที่ใช้เวลาในการจัดประเภทการจับคู่รูปภาพเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนเสื้อเหลืองกับคำที่แสดงลักษณะทางบวก น้อยกว่าการจับคู่รูปภาพเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนเสื้อเหลืองกับคำที่แสดงลักษณะทางลบ

2) ผู้ที่มีความชื่นชอบกลุ่มคนเสื้อแดง คือ ผู้ที่ใช้เวลาในการจัดประเภทการจับคู่รูปภาพเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนเสื้อแดงกับคำที่แสดงลักษณะทางบวก น้อยกว่าการจับคู่รูปภาพเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนเสื้อแดงกับคำที่แสดงลักษณะทางลบ

ในงานวิจัยนี้ คะแนนการวัดเจตคติโดยนัย หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ดังต่อไปนี้

กลุ่มคนเสื้อเหลืองกับคำที่แสดงลักษณะทางลบ และ

กลุ่มคนเสื้อแดงกับคำที่แสดงลักษณะทางบวก

ลบด้วย

กลุ่มคนเสื้อเหลืองกับคำที่แสดงลักษณะทางบวก และ

กลุ่มคนเสื้อแดงกับคำที่แสดงลักษณะทางลบ

ได้ผลลัพธ์เป็น

คะแนนการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยนัย (ข)

ค่าบวก หมายถึง ความชอบกลุ่มคนเสื้อเหลืองมากกว่ากลุ่มคนเสื้อแดง

ค่าลบ หมายถึง ความชอบกลุ่มคนเสื้อแดงมากกว่ากลุ่มคนเสื้อเหลือง

(จากนั้นแปลงให้เป็นคะแนนมาตรฐาน)

4. ความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย

หมายถึง ความแตกต่างระหว่างคะแนนการวัดเจตคติโดยตรงและการวัดเจตคติโดยนัย

ในงานวิจัยนี้ หมายถึง คะแนนที่เกิดจากผลรวมของคะแนนมาตรฐานการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง (ก) ซึ่งวัดจากมาตรจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึก โดยรวมลบด้วยคะแนนมาตรฐานการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยนัย (ข) ซึ่งวัดจากการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย จากนั้นใส่ค่าสัมบูรณ์เพื่อให้ทราบถึงขนาดความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างการวัดเจตคติโดยนัยและโดยตรง เมื่อใส่ค่าสัมบูรณ์แล้วมีคะแนนสูงมากเท่าใด สะท้อนให้เห็นว่ามีความไม่สอดคล้องระหว่างการวัดสองประเภทมากเท่านั้น ดังนี้

ผลรวมของคะแนนมาตรฐานการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง (ก)

ลบด้วย

คะแนนมาตรฐานการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยนัย (ข)

ได้ผลลัพธ์เป็น

คะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมือง

ที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย

(จากนั้นใส่ค่าสัมบูรณ์)

5. การกำกับการแสดงออกของตน (Self-monitoring) หมายถึง แนวโน้มของบุคคลในการวางแผนตระหนัก และควบคุมการแสดงออกของตนให้เหมาะสมกับความต้องการของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม รวมถึงระดับการเอาใจใส่ในการแสดงออกของผู้อื่นต่อตน ซึ่งส่งผลต่อบุคคลในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในลักษณะที่แตกต่างกัน (Snyder, 1974; นิตยา รัตนพิชิต, 2534)

การกำกับการแสดงออกของตนสูง (high self-monitoring) หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความรู้สึกไวต่อสิ่งชี้แนะทางบรรทัดฐานทางสังคม เหตุการณ์ และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นแนวทางในการแสดงออกของบุคคลให้ตอบสนองตามสิ่งชี้แนะนั้น ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงคนที่ได้คะแนนจากมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนอยู่ในกลุ่มที่ได้คะแนนสูงตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 ขึ้นไปจากผู้ตอบทั้งหมด

การกำกับการแสดงออกของตนต่ำ (low self-monitoring) หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่สนใจต่อสิ่งชี้แนะทางสังคมน้อย และมีการแสดงออกที่มาจากความต้องการภายในของตนเอง ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงคนที่ได้คะแนนจากมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนอยู่ในกลุ่มที่ได้คะแนนสูงตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 ลงไปจากผู้ตอบทั้งหมด

มาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน (Self-monitoring scale) หมายถึง มาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่สร้างและพัฒนาขึ้นตามแนวทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตนของ Snyder และ Gangestad (1985) โดยรองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อูวรรณโณ และนิตยา รัตนพิชิต ภาควิชาจิตวิทยาสังคมรุ่นที่ 3 คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวน 40 ข้อ และมีการนำไปหาคุณภาพของมาตรวัดด้านความตรงและความเที่ยงโดยนิตยา รัตนพิชิต ในปี พ.ศ. 2534 (นิตยา รัตนพิชิต, 2534)

6. บุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน หมายถึง บุคลิกภาพของบุคคลที่มุ่งสู่ความสำเร็จในทุกวิถีทาง โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องและหลักศีลธรรม มักชอบใช้กลวิธีในการชักจูง โน้มน้าว และควบคุมบุคคลอื่นด้วยเล่ห์เพทุบายต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของตนเองหรือเพื่อให้บุคคลนั้นทำในสิ่งที่ตนปรารถนา (Christie & Geis, 1970; มนฤดี สายสิงห์, 2549)

บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง หมายถึง บุคคลที่มุ่งสู่ความสำเร็จ โดยการไม่คำนึงถึงความถูกต้องและศีลธรรม เป็นบุคคลที่มีเล่ห์เหลี่ยม มีปฏิภาณไหวพริบ รู้จัดการเอาตัวรอด ในงานวิจัยนี้ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง คือ บุคคลที่ได้คะแนนจากการทำมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนอยู่ในเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 หรือสูงกว่าของผู้ที่ตอบมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนทั้งหมด

บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ หมายถึง บุคคลที่ให้ความสำคัญต่อความดีงามและหลักศีลธรรม มีความอ่อนไหวทางอารมณ์ มีการแสดงเจตคติหรือความรู้สึกต่อคนอื่นอย่างตรงไปตรงมา หลีกเลียงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง มุ่งสู่ความสำเร็จด้วยวิธีการที่ถูกต้องเท่านั้น ในงานวิจัยนี้ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง คือ บุคคลที่ได้คะแนนจากการทำมาตรวัดบุคลิกภาพแบบ แมคคิเวลเลียนอยู่ในเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 หรือต่ำกว่าของผู้ที่ตอบมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนทั้งหมด

7. กลุ่มทางการเมืองในประเทศไทย หมายถึง กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือ “กลุ่มคนเสื้อเหลือง” และกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือ “กลุ่มคนเสื้อแดง”

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ มี 2 ตัว ได้แก่

1. การกำกับการแสดงออกของตน คือ แนวโน้มของบุคคลในการวางแผนตระหนัก และควบคุมการแสดงออกของตนให้เหมาะสมกับความต้องการของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม มี 2 ระดับ คือ

- 1.1 ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง
- 1.2 ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ

2. บุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน คือ บุคลิกภาพของบุคคลที่มุ่งสู่ความสำเร็จในทุกวิถีทาง โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องและหลักศีลธรรม มักชอบใช้กลวิธีในการชักจูง โน้มน้าว และ

ควบคุมบุคคลอื่นด้วยเล่ห์เพทุบายต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของตนเองหรือเพื่อให้บุคคลนั้นทำในสิ่ง
ที่ตนปรารถนา มี 2 ระดับ คือ

- 2.1 ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง
- 2.2 ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ

ตัวแปรตาม มี 2 ตัว คือ

1. ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย
2. คะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัด
โดยนัย

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย โดยพิจารณาการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนเป็นตัวแปรที่ใช้ทำนายความไม่สอดคล้องกันของการวัดทั้งสองประเภท โดยการวัดเจตคติโดยนัยจากแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย และวัดเจตคติโดยตรงวัดจากมาตราจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยด้วยตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน" ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

แบ่งออกเป็นกลุ่มตัวอย่างในชั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างในชั้นสร้างเครื่องมือ

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการคัดเลือกกรุปใบหน้าแกนนำทางการเมือง (กลุ่มคนเสื้อแดงและกลุ่มคนเสื้อเหลือง) และคำสำหรับสร้างแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย จำนวน 26 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวัดเจตคติด้วยมาตรจำแนกความหมาย และมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมนำร่อง จำนวน 22 คน

1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองนำร่องแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยวิธีการทดสอบกับกลุ่มที่รู้จักสถานะอยู่แล้ว (known-groups technique) จำนวน 22 คน

2. กลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจริงเป็นนิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 189 คน แบ่งเป็น เพศชาย 46 คน และเพศหญิง 143 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1. แบบวัดเจตคติโดยนัย นั่นคือ แบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย
2. แบบวัดเจตคติโดยตรง นั่นคือ มาตรจำแนกความหมาย และมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม
3. มาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน
4. มาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย (Implicit Association Test: IAT)

ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยขึ้น โดยใช้โปรแกรมอินควิสิท (Inquisit) เวอร์ชัน 3.0.3.1 (Inquisit, 2008) ซึ่งเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สามารถคำนวณระยะเวลาในการตอบสนองเป็นหน่วยมิลลิวินาที ทั้งนี้ได้นำเค้าโครงภาษาโปรแกรมจาก Greenwald (2007) มาดัดแปลงสร้างแบบทดสอบที่ใช้ภาษาไทย ประกอบด้วยบล็อกที่ใช้ทดสอบจำนวน 7 บล็อก การวิจัยครั้งนี้ออกแบบให้ผู้เข้าร่วมการทดลองตอบสนองในการทดสอบบล็อกต่างๆ ด้วยการกดแป้นคีย์บอร์ด ขั้นตอนในการพัฒนาแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย คือ

1.1 การคัดเลือกรูปภาพเพื่อใช้ในการทดสอบ

เนื่องการวิจัยครั้งนี้เป็นการวัดเจตคติที่บุคคลมีต่อกลุ่มทางการเมืองของไทย ผู้วิจัยจึงศึกษาจากแบบวัดทางเว็บไซต์ของโครงการอิมพลีซิท (IAT Corp., 1998-2008) ซึ่งได้ออกแบบการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยไว้หลายเรื่องและหลากหลายภาษา (ปัจจุบัน ปี พ.ศ.2553 รวมทั้งสิ้น 33 ภาษา) การทดสอบที่ออกแบบวัดเป็นภาษาไทยแล้ว ได้แก่ ชาตินิยม (ประเทศไทย-ประเทศสหรัฐอเมริกา) ลักษณะทางเพศ (คนที่ชอบเพศเดียวกัน-คนที่ชอบเพศตรงกันข้าม) เชื้อชาติ (ขาว-ดำ) อายุ (หนุ่มสาว-คนแก่) เพศ (เพศชายกับวิทยาศาสตร์-เพศหญิงกับศิลปศาสตร์) สีผิว (ผิวขาว-ผิวเข้ม)

อย่างไรก็ตาม การวิจัยครั้งนี้มีรูปแบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ความชื่นชอบพรรคการเมือง และนักการเมือง ผู้วิจัยจึงใช้แนวทางการออกแบบตามที่ IAT Corp. (1998-2008) ได้ออกแบบไว้เพื่อศึกษาความนิยมของคนอเมริกันต่อประธานาธิบดีบารัค โอบามา กับอดีตประธานาธิบดีริชาร์ด นิกสัน ซึ่งได้นำเอาสิ่งเหล่านี้เป็นรูปภาพของประธานาธิบดีทั้งสองเพื่อให้ผู้ตอบจัดประเภท สอดคล้องกับข้อสนับสนุนของ Knutson, Wood, Spampinato, และ Grafman (2006) ที่ศึกษาการตอบสนองของสมองส่วนต่างๆ ขณะวัดแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยที่วัดเจตคติต่อนักการเมืองของพรรคเดโมแครต และพรรคริพับลิกัน ผู้วิจัยได้แนะนำว่าการนำเอารูปภาพใบหน้าของนักการเมืองมาใช้เป็นตัวแทนของพรรคการเมืองมีความเหมาะสม เพราะมีความพร้อมที่จะประเมินสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการประเมินทางสังคมอย่างอัตโนมัติ และกระตุ้นให้สมองส่วนที่แสดงอารมณ์ทำงานมากกว่าเมื่อใช้สิ่งเหล่านี้เป็นชื่อของนักการเมือง ฉะนั้นการออกแบบครั้งนี้จึงเลือกใช้รูปใบหน้าของแกนนำ หรือผู้ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มทางการเมือง นั่นคือกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือ “กลุ่มคนเสื้อเหลือง” และกลุ่มแนวร่วม

ประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือ “กลุ่มคนเสื้อแดง” มาใช้ในโปรแกรมอินควิสิท ในครั้งนี้

ผู้วิจัยได้คัดเลือกรูปภาพของแกนนำกลุ่มทางการเมืองทั้งสองกลุ่มโดยใช้แบบสอบถาม ปลายเปิดที่มีรูปภาพประกอบ แล้วให้ผู้ตอบจำนวน 26 คน พิจารณารูปภาพข่าวคำของบุคคล แล้วตอบว่าบุคคลเหล่านี้คือใคร หรือมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มใด มีบทบาทสำคัญอย่างไร (โปรดดูภาคผนวก ก) จากนั้นจึงนำคำตอบมาเรียงลำดับจากรูปภาพใบหน้าข่าวคำที่มีคะแนนสูงสุดไปต่ำสุด แล้วคัดเลือกที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 หรือสูงกว่า ได้รูปภาพใบหน้าของแกนนำ “กลุ่มคนเสื้อเหลือง” จำนวน 3 รูป และรูปภาพใบหน้าของแกนนำ “กลุ่มคนเสื้อแดง” จำนวน 3 รูป จากนั้นผู้วิจัยได้จัดหารูปภาพใบหน้าของแกนนำทั้ง 6 ภาพ เพิ่มอีกคนละหนึ่งภาพ โดยให้มีการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง และการแต่งกายของรูปภาพใบหน้าของแกนนำทั้งสองกลุ่มให้มีความคล้ายคลึงกันมากที่สุด ทำให้ในที่สุดแล้วได้รูปภาพตัวแทนของกลุ่มทางการเมืองสองกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน คนละ 2 รูป รวมทั้งสิ้น 12 รูป

1.2 การคัดเลือกคำที่แสดงลักษณะเพื่อใช้ในการทดสอบ

ผู้วิจัยคัดเลือกคำที่เป็นภาษาอังกฤษจากงานวิจัยที่นำแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยไปใช้วัดเจตคติของบุคคลต่อประเด็นทางการเมือง เช่น การเลือกตั้งประธานาธิบดี เจตคติต่อกลุ่มทางการเมือง จากทั้งหมด 8 เรื่อง (เช่น Arcuri et al., 2008; Friese, Hofmann, & Wanke, 2007) ได้คำคุณศัพท์ที่เกี่ยวข้องทางการเมืองที่เป็นคำทางบวก 29 คำ และคำทางลบ 29 คำ จากนั้นจัดเป็นแบบสอบถามเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างประเมินบนมาตราลิเคิร์ตที่มีค่าตั้งแต่ 1 คือ มีความหมายที่ไม่ดีอย่างมาก จนถึง 7 คือ มีความหมายที่ดีอย่างมาก โดยมีค่ากลางเป็น 4 คือ มีความหมายดีและไม่ดีพอๆ กัน แล้วคัดคำที่ได้รับการประเมินว่ามีความหมายบวกมากที่สุด 6 คำและลบมากที่สุด 6 คำ เพื่อนำมาใช้ในโปรแกรมอินควิสิท (โปรดดูภาคผนวก ก)

จากการดำเนินการทั้งสองขั้นตอน ทำให้ได้รูปภาพและคำที่มีความหมายทางลบและทางบวก ดังตาราง 3

ตาราง 3

การจัดสิ่งเข้าที่ใช้ในแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย

รูปภาพเป้าหมาย (รูปใบหน้าแกนนำ)		คำที่แสดงลักษณะ	
กลุ่มคนสีแดง	กลุ่มคนสีเหลือง	จำทางบวก	คำทางลบ
นายจตุพร พรหมพันธุ์ (รูปที่ 1)	พลตรีจำลอง ศรีเมือง (รูปที่ 1)	สันติภาพ	สงคราม
นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ (รูปที่ 1)	นายสนธิ ลิ้มทองกุล (รูปที่ 1)	มีความสุข	ล้มเหลว
นายแพทย์เหวง โตจิราการ (รูปที่ 1)	นายสมศักดิ์ โกศัยสุข (รูปที่ 1)	ดีเยี่ยม	ทรमान
นายจตุพร พรหมพันธุ์ (รูปที่ 2)	พลตรีจำลอง ศรีเมือง (รูปที่ 2)	รุ่งเรือง	ทุจริต
นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ (รูปที่ 2)	นายสนธิ ลิ้มทองกุล (รูปที่ 2)	สนุกสนาน	หายนะ
นายแพทย์เหวง โตจิราการ (รูปที่ 2)	นายสมศักดิ์ โกศัยสุข (รูปที่ 2)	ซื่อสัตย์	ฆาตกรรม

1.3 การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย

การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยครั้งนี้ใช้คอมพิวเตอร์ทั้งหมด 4 เครื่อง นั่นคือ

เครื่องที่ 1 คอมพิวเตอร์ยี่ห้อ **Capricorn** ขนาดจอภาพ 14 นิ้ว มีหน่วยประมวลกลางขนาด

2.00 GHz มีหน่วยความจำของระบบขนาด **512 MB** และมีระบบปฏิบัติการ **Microsoft Windows XP Professional version 2002 Service Pack 3**

เครื่องที่ 2 คอมพิวเตอร์ยี่ห้อ **ACER** รุ่น **ASPIRE SA85** ขนาดจอภาพ 14 นิ้ว มีหน่วย

ประมวลกลางขนาด **3.06 GHz** มีหน่วยความจำของระบบขนาด **512 MB** มีระบบปฏิบัติการ **Microsoft Windows XP Professional version 2002 Service Pack 3**

เครื่องที่ 3 คอมพิวเตอร์ยี่ห้อ **ACER** รุ่น **ASPIRE SA85** ขนาดจอภาพ 14 นิ้ว มีหน่วย

ประมวลกลาง ขนาด **2.80 GHz** มีหน่วยความจำของระบบขนาด **512 MB** มีระบบปฏิบัติการ **Microsoft Windows XP Professional version 2002 Service Pack 3**

เครื่องที่ 4 คอมพิวเตอร์ยี่ห้อ **Capricorn** ขนาดจอภาพ 14 นิ้ว มีหน่วยประมวลกลางขนาด

2.00 GHz มีหน่วยความจำของระบบขนาด **512 MB** มีระบบปฏิบัติการ **Microsoft Windows XP Professional version 2002 Service Pack 3**

ทั้งนี้ เครื่องคอมพิวเตอร์ทั้ง 4 เครื่องจัดตั้งให้ห่างกันอย่างน้อย **1.5 เมตร** นอกจากนี้ยังจัด

ให้ผู้เข้าร่วมการทดสอบนั่งอยู่บนเก้าอี้ที่วางให้ห่างจากคอมพิวเตอร์ประมาณ **50 เซนติเมตร**

ขั้นตอนการทดสอบในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบล็อกสำหรับการทดสอบทั้งหมด **7**

บล็อก ในการทดสอบแต่ละบล็อก รูปภาพและคำคุณศัพท์ที่เป็นสิ่งเร้าปรากฏขึ้นทีละภาพแบบสุ่ม

แล้วให้ผู้เข้าร่วมการทดลองกดปุ่ม "D" หรือ "K" เพื่อตอบให้เร็วที่สุดว่ารูปภาพหรือคำเหล่านั้นอยู่ในหมวดหมู่ใด โดยคำที่เป็นสิ่งเร้าใช้ตัวอักษรตัวหนาสีดำ แบบ Cordia New ขนาด 64 points ส่วนคำที่เป็นชื่อหมวดหมู่ ซึ่งปรากฏบนมุมบนซ้ายและขวาของจอคอมพิวเตอร์นั้น เป็นตัวอักษรตัวหนาแบบ Cordia New ขนาด 60 points โดยชื่อหมวดหมู่ของชุดรูปภาพที่เป็นกลุ่มทางการเมือง (กลุ่มคนเสื้อแดง - กลุ่มคนเสื้อเหลือง) เป็นตัวอักษรสีน้ำเงิน ส่วนชื่อหมวดหมู่ของชุดคำคุณศัพท์แทนลักษณะ (คำทางบวก - คำทางลบ) ใช้ตัวอักษรสีเขียว มีขั้นตอนการทดสอบ ดังนี้ (โปรดพิจารณาขั้นตอนการทดลองที่สรุปไว้ในตาราง 4 และภาพจำลองหน้าคอมพิวเตอร์ในการทดลองแต่ละรอบในภาพ 3)

ขั้นตอนที่ 1: ขั้นตอนของการเรียนรู้มิติของหมวดหมู่

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ง่ายที่สุด โดยให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยแยกหมวดหมู่ของคำที่ปรากฏขึ้นกลางหน้าจอคอมพิวเตอร์ซึ่งประกอบไปด้วยหมวดหมู่ 2 หมู่หลัก คือ รูปภาพของแกนนำ "กลุ่มคนเสื้อเหลือง" และรูปภาพของแกนนำ "กลุ่มคนเสื้อแดง" (ถ้ารูปภาพที่ปรากฏขึ้นมากลางจอคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งที่อยู่ในหมวดหมู่ของแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง ให้กดแป้นอักษร D ด้านซ้ายมือ หรือหมวดหมู่ของแกนนำกลุ่มคนเสื้อเหลือง ถ้าใช้ให้กดแป้นอักษร K ด้านขวามือ) ผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่ในขั้นนี้ 20 รอบการทดสอบ

ขั้นตอนที่ 2: ขั้นตอนของการเรียนรู้มิติของลักษณะ

ขั้นตอนที่ 2 นี้คล้ายกับขั้นตอนที่ 1 แต่เปลี่ยนเป็นหมวดหมู่ของคำคุณศัพท์ต่างๆ ให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยจัดประเภท 2 หมวดหมู่หลักคือ หมวดหมู่ "คำทางบวก" และหมวดหมู่ของ "คำทางลบ" (หากคำที่ปรากฏขึ้นมากลางจอคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งที่อยู่ในหมวดหมู่ของ "คำทางบวก" เช่น ดีเยี่ยม สันติภาพ ให้กดแป้นอักษร D ด้านซ้ายมือ, หากเป็นคำทางลบ เช่น สงคราม ทรมาน ให้กดแป้นอักษร K ด้านขวามือ) ผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่ในขั้นนี้ 20 รอบการทดสอบ

ขั้นตอนที่ 3: ฝึกซ้อมแสดงการจับคู่ครั้งที่ 1 (Performing pairing 1)

ในขั้นตอนนี้ 3 นี้จะเป็นการจัดหมวดหมู่ของสองประเภทจากขั้นตอนที่ 1 และ 2 มารวมกันเป็น 1 งาน เมื่อผู้เข้าร่วมการวิจัยเห็นสิ่งเร้าที่เป็นหมวดหมู่รูปภาพของแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง และหมวดหมู่ของคำทางบวก ให้กดแป้นอักษร D ด้านซ้ายมือ หากเห็นสิ่งเร้าที่เป็นหมวดหมู่รูปภาพของกลุ่มคนเสื้อเหลืองและหมวดหมู่ของคำทางลบ ให้กดแป้นอักษร K ด้านขวามือ ผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่ 20 รอบการทดสอบ

ขั้นตอนที่ 4: ทดสอบการแสดงผลการจับคู่ครั้งที่ 1 (Performing pairing 1) (วัดเป็นคะแนนและนำไปวิเคราะห์) ขั้นตอนนี้จะต้องจัดหมวดหมู่เหมือนกับขั้นตอนที่ 3 แต่จะจับคู่ทั้งหมด 40 รอบการทดสอบ

ขั้นตอนที่ 5: ขั้นตอนของการเรียนรู้การเปลี่ยนตำแหน่งของหมวดหมู่
 ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ทำซ้ำอีกครั้งเหมือนกับขั้นตอนที่ 1 แต่บัดนี้หมวดหมู่รูปภาพของกลุ่มคนเสื้อแดง และกลุ่มคนเสื้อเหลืองได้สลับตำแหน่งกัน จากขั้นตอนที่ 1 ให้สลับตำแหน่งของการวางหมวดหมู่ หากรูปภาพของแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง ให้กดแป้นอักษร K ด้านขวามือ หากเป็นรูปภาพของแกนนำกลุ่มคนเสื้อเหลือง ให้กดแป้นอักษร D ด้านซ้ายมือ ผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องจับคู่เพื่อจัดหมวดหมู่ในขั้นนี้ 20 รอบการทดสอบ

ขั้นตอนที่ 6: ฝึกซ้อมแสดงผลการจับคู่ครั้งที่ 2 (Performing pairing 2)
 ขั้นตอนนี้เป็นการจัดประเภทรูปภาพของแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง/กลุ่มคนเสื้อเหลือง และคำทางบวก/คำทางลบมารวมกันเป็น 1 งาน (คล้ายขั้นตอนที่ 3) แต่สลับตำแหน่งของการจัดหมวดหมู่ นั่นคือ เมื่อผู้เข้าร่วมการวิจัยเห็นสิ่งเร้าที่เป็นหมวดหมู่รูปภาพของแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง และหมวดหมู่ของคำทางลบ ให้กดแป้นอักษร K ด้านขวามือ และหากผู้เข้าร่วมการวิจัยเห็นสิ่งเร้าที่เป็นหมวดหมู่รูปภาพของแกนนำกลุ่มคนเสื้อเหลือง และหมวดหมู่ของคำทางบวก ให้กดแป้นอักษร D ด้านซ้ายมือ ในครั้งแรกจะต้องจัดหมวดหมู่ 20 รอบการทดสอบ

ขั้นตอนที่ 7: ทดสอบการแสดงผลการจับคู่ครั้งที่ 2 (Performing pairing 2) (วัดเป็นคะแนนและนำไปวิเคราะห์) ขั้นตอนนี้จะต้องจัดหมวดหมู่เหมือนกับขั้นตอนที่ 6 แต่จะจับคู่ทั้งหมด 40 รอบการทดสอบ
 ทั้งนี้ การจับคู่ระหว่างรูปภาพเป้าหมายและคำที่แสดงลักษณะ โปรแกรมจะสุ่มเงื่อนไขของลำดับการจับคู่เป็น 2 เงื่อนไข ดังนี้
 เงื่อนไขที่ 1 ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะได้ทดสอบบล็อกที่ 1, 2, 3, และ 4 ก่อนที่จะทดสอบบล็อกที่ 5, 6, และ 7
 เงื่อนไขที่ 2 ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะได้ทดสอบบล็อกที่ 5, 2, 6, และ 7 ก่อนที่จะทดสอบบล็อกที่ 1, 3, และ 4

ตาราง 4

การแสดงผลลำดับขั้นตอนการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย

ขั้นตอนที่	กดแป้นอักษร D ด้วยมือซ้าย	กดแป้นอักษร K ด้วยมือขวา	จำนวนรอบการทดสอบ
1 (รอบฝึกซ้อม)	ภาพแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง	ภาพแกนนำกลุ่มคนเสื้อเหลือง	20 รอบ
2 (รอบฝึกซ้อม)	คำทางบวก	คำทางลบ	20 รอบ
3 (รอบฝึกซ้อม)	ภาพแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง + คำทางบวก	ภาพแกนนำกลุ่มคนเสื้อเหลือง + คำทางลบ	20 รอบ
4 (ทดสอบจริง)	ภาพแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง + คำทางบวก	ภาพแกนนำกลุ่มคนเสื้อเหลือง + คำทางลบ	40 รอบ
5 (รอบฝึกซ้อม)	ภาพแกนนำกลุ่มคนเสื้อเหลือง	ภาพแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง	20 รอบ
6 (รอบฝึกซ้อม)	ภาพแกนนำกลุ่มคนเสื้อเหลือง + คำทางบวก	ภาพแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง + คำทางลบ	20 รอบ
7 (ทดสอบจริง)	ภาพแกนนำกลุ่มคนเสื้อเหลือง + คำทางบวก	ภาพแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง + คำทางลบ	40 รอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพจำลองหน้าคอมพิวเตอร์ในการทดลองขั้นที่ 1

กด "D" เมื่อเป็น
กลุ่มคนเสื้อแดง

กด "K" เมื่อเป็น
กลุ่มคนเสื้อเหลือง

รูปใบหน้าที่ของแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง

กด "D" เมื่อเป็น
กลุ่มคนเสื้อแดง

กด "K" เมื่อเป็น
กลุ่มคนเสื้อเหลือง

รูปใบหน้าที่ของแกนนำกลุ่มคนเสื้อเหลือง

ภาพจำลองหน้าคอมพิวเตอร์ในการทดลองขั้นที่ 2

กด "D" เมื่อเป็น
ค่าทางบวก

กด "K" เมื่อเป็น
ค่าทางลบ

สันติภาพ

กด "D" เมื่อเป็น
ค่าทางบวก

กด "K" เมื่อเป็น
ค่าทางลบ

สงคราม

ภาพจำลองหน้าคอมพิวเตอร์ในการทดลองขั้นที่ 3

กด "D" เมื่อเป็น
กลุ่มคนเสื้อแดง หรือ
ค่าทางบวก

กด "K" เมื่อเป็น
กลุ่มคนเสื้อเหลือง หรือ
ค่าทางลบ

รูปใบหน้าที่ของแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง

กด "D" เมื่อเป็น
กลุ่มคนเสื้อแดง หรือ
ค่าทางบวก

กด "K" เมื่อเป็น
กลุ่มคนเสื้อเหลือง หรือ
ค่าทางลบ

สันติภาพ

ภาพจำลองหน้าคอมพิวเตอร์ในการทดลองขั้นที่ 5 (งานแยกประเภทหมวดหมู่ที่สลับตำแหน่ง)

กด "D" เมื่อเป็น
กลุ่มคนเสื้อเหลือง

กด "K" เมื่อเป็น
กลุ่มคนเสื้อแดง

รูปใบหน้าที่ของแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง

กด "D" เมื่อเป็น
กลุ่มคนเสื้อเหลือง

กด "K" เมื่อเป็น
กลุ่มคนเสื้อแดง

รูปใบหน้าที่ของแกนนำกลุ่มคนเสื้อเหลือง

ภาพจำลองหน้าคอมพิวเตอร์ในการทดลองขั้นที่ 6 และ 7 (งานแยกประเภทหมวดหมู่ที่สลับตำแหน่ง)

กด "D" เมื่อเป็น
กลุ่มคนเสื้อเหลือง หรือ
ค่าทางบวก

กด "K" เมื่อเป็น
กลุ่มคนเสื้อแดง หรือ
ค่าทางลบ

รูปใบหน้าที่ของแกนนำกลุ่มคนเสื้อเหลือง

กด "D" เมื่อเป็น
กลุ่มคนเสื้อเหลือง หรือ
ค่าทางบวก

กด "K" เมื่อเป็น
กลุ่มคนเสื้อแดง หรือ
ค่าทางลบ

สันติภาพ

1.4 การหาความตรงของแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยโดยใช้วิธีการทดสอบกับกลุ่มที่รู้ลักษณะอยู่แล้ว (known-groups technique) 2 กลุ่ม คือ

1.4.1 กลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าเป็นผู้ที่นิยมกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือ "กลุ่มคนเสื้อเหลือง" ได้แก่ กลุ่มผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตติศก จำนวน 11 คน

1.4.2 กลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าเป็นผู้ที่นิยมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือ "กลุ่มคนเสื้อแดง" ได้แก่ ผู้ที่เปิดเผยตนเองว่าเป็น "คนเสื้อแดง" เคยมีประสบการณ์ทางการเมือง เช่น การชุมนุม การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และเคย หรือยังคงดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดง จำนวน 11 คน

ผลการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทดสอบกับกลุ่มที่รู้ลักษณะอยู่แล้ว (known-groups technique) พบว่า เมื่อทำแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างต้องตอบสนองด้วยการกดปุ่มเพื่อจัดประเภทรูปภาพใบหน้าของแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง/กลุ่มคนเสื้อเหลือง และคำคุณศัพท์ทางบวก/ทางลบ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่นิยมกลุ่มคนเสื้อเหลืองและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นิยมกลุ่มคนเสื้อแดงต่างก็สามารถตอบสนองในรอบที่ให้ตอบสนองชื่อรูปภาพที่เป็นแกนนำของกลุ่มที่ตนชื่นชอบกับคำที่มีความหมายทางบวกได้เร็วกว่า และใช้เวลาน้อยกว่ารอบที่ตอบสนองต่อกลุ่มที่ตนไม่ชื่นชอบกับคำที่มีความหมายทางลบ

เมื่อนำค่ามัธยฐานเลขคณิตของเวลาเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการตอบสนองทั้ง 2 รอบมาเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรตามซึ่งเป็นตัวแปรภายในบุคคล (within subject) โดยใช้สถิติที่แบบกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (t -test dependent groups หรือ t -paired) ของกลุ่มที่รู้ลักษณะอยู่แล้วทั้งสองกลุ่ม ก็พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นิยมกลุ่มคนเสื้อเหลือง [$M = 946.63, SD = 327.43$ vs $M = 1,013.28, SD = 393.08, t(10) = -2.98, p < .05$, (หนึ่งหาง)] และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นิยมกลุ่มคนเสื้อแดง [$M = 964.66, SD = 352.26$ vs $M = 792.3, SD = 330.84, t(10) = 2.91, p < .05$, (หนึ่งหาง)] ดังรายละเอียดในตาราง 5

ตาราง 5

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่ามัธยฐานและเลขคณิตของเวลาที่กลุ่มตัวอย่างที่นิยมกลุ่มคนเสื้อเหลือง และกลุ่มคนเสื้อแดงใช้ในการตอบสนองต่อรูปใบหน้าของแกนนำเชื่อมโยงกับคำทางบวกและคำทางลบ

กลุ่มทางการเมือง	<i>n</i>	เวลาที่ใช้ในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (มิลลิวินาที) ในรอบที่	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>
กลุ่มคนเสื้อเหลือง	11	ใบหน้าแกนนำเสื้อเหลือง + คำทางบวก	946.63	327.43	-2.98**
		ใบหน้าแกนนำเสื้อแดง + คำทางบวก	1,013.28	393.08	
กลุ่มคนเสื้อแดง	11	ใบหน้าแกนนำเสื้อเหลือง + คำทางบวก	964.66	352.26	2.91**
		ใบหน้าแกนนำเสื้อแดง + คำทางบวก	792.30	330.84	

** $p < .01$, หนึ่งหาง.

2. มาตรวัดเจตคติทางตรงต่อกลุ่มทางการเมือง

ผู้วิจัยสร้างมาตรวัดเจตคติทางตรง ประกอบด้วยการวัด 2 มาตร คือ มาตรจำแนกความหมาย และมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม โดยมีรายละเอียดของการสร้าง ดังนี้

2.1 มาตรจำแนกความหมาย สร้างขึ้นโดยการนำคำคุณศัพท์ทางบวกและทางลบชุดเดียวกับที่ใช้ในแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยที่คัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างมาได้ทั้งสิ้น 12 คำ จากนั้นนำคำเหล่านั้นมาจับคู่กับคำตรงกันข้าม ได้คำขั้วบวก - ขั้วลบทั้งหมด 12 คู่ จากนั้นนำมาสร้างมาตรวัดเจตคติทางตรงต่อกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือ "กลุ่มคนเสื้อเหลือง" ต่อ "กลุ่มคนเสื้อหลากสี" และต่อกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือ "กลุ่มคนเสื้อแดง" ซึ่งแบบวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองนี้จะจัดลำดับคำถามเพื่อสุ่มให้ผู้ตอบได้ตอบ 2 แบบ คือ 1) ตอบแบบวัดเจตคติทางตรงต่อกลุ่ม "กลุ่มคนเสื้อเหลือง"--"กลุ่มคนเสื้อหลากสี"--"กลุ่มคนเสื้อแดง" หรือ 2) ตอบแบบวัดเจตคติทางตรงต่อกลุ่ม "กลุ่มคนเสื้อแดง" --"กลุ่มคนเสื้อหลากสี"--"กลุ่มคนเสื้อเหลือง" ผู้เข้าร่วมการทดลองจะต้องประเมินเจตคติด้วยการเลือกตอบในช่องที่ตรงกับความรู้สึกมากที่สุด บนมาตรวัด 7 ช่วง ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 1-7 ดังตัวอย่างในภาพ 5

ท่านรู้สึกว่าการกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือ “กลุ่มคนเสื้อเหลือง” เป็นกลุ่มที่...
 (ท่านรู้สึกว่าการกลุ่มคนเสื้อเหลือง เป็นกลุ่มที่...)
 (ท่านรู้สึกว่าการกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือ “กลุ่มคนเสื้อแดง” เป็นกลุ่มที่...)

ขัดแย้ง	: 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 :	สันติภาพ
ความทุกข์	: 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 :	ความสุข
ยอดแย่	: 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 :	ดีเยี่ยม
ล้มจม	: 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 :	รุ่งเรือง

ภาพ 5 ตัวอย่างการวัดเจตคติทางตรงด้วยมาตรจำแนกความหมาย

การหาความตรงของมาตรวัดจำแนกความหมาย โดยใช้วิธีการทดสอบกับกลุ่มที่รู้ลักษณะอยู่แล้ว (known-groups technique) 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าเป็นผู้ที่นิยมกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือ “กลุ่มคนเสื้อเหลือง” ได้แก่ กลุ่มผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตติอศก จำนวน 11 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าเป็นผู้ที่นิยมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือ “กลุ่มคนเสื้อแดง” ได้แก่ ผู้ที่เปิดเผยตนเองว่าเป็น “คนเสื้อแดง” เคยมีประสบการณ์ทางการเมือง เช่น การชุมนุม การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และเคย หรือยังคงดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดง จำนวน 11 คน

ผลการวิเคราะห์ค่ามัธยฐานและอันดับของคะแนนเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างประเมินเจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อเหลือง และกลุ่มคนเสื้อแดง โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรตามที่เป็นคะแนนเจตคติซึ่งเป็นตัวแปรภายในบุคคล (within subject) โดยใช้สถิติที่แบบกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (*t*-test dependent groups หรือ *t*-paired) ของกลุ่มที่รู้ลักษณะอยู่แล้วทั้งสองกลุ่ม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่นิยมกลุ่มคนเสื้อเหลืองมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อเหลืองสูงกว่าคะแนนเจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อแดงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$M = 5.79, SD = 1.26$ vs $M = 1.55, SD = 0.80, t(10) = 7.30, p < .001$, (หนึ่งหาง)] และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่นิยมกลุ่มคนเสื้อแดงมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อเหลืองต่ำกว่าคะแนนเจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อแดงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$M = 2.59, SD = 1.40$ vs $M = 4.86, SD = 1.99, t(10) = -2.36, p < .05$, (หนึ่งหาง)] ดังรายละเอียดในตาราง 6

การหาความตรงของมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมโดยใช้วิธีการทดสอบกับกลุ่มที่รู้ลักษณะอยู่แล้ว (**known-groups technique**) 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าเป็นผู้ที่นิยมกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือ "กลุ่มคนเสื้อเหลือง" ได้แก่ กลุ่มผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตติโคก จำนวน 11 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าเป็นผู้ที่นิยมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือ "กลุ่มคนเสื้อแดง" ได้แก่ ผู้ที่เปิดเผยมตนเองว่าเป็น "คนเสื้อแดง" เคยมีประสบการณ์ทางด้านการเมือง เช่น การชุมนุม การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และเคย หรือยังคงดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดง จำนวน 11 คน

ผลการวิเคราะห์ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างประเมินเจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อเหลือง และกลุ่มคนเสื้อแดง โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรตามที่เป็นคะแนนเจตคติซึ่งเป็นตัวแปรภายในบุคคล (**within subject**) โดยใช้สถิติที่แบบกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (**t-test dependent groups** หรือ **t-paired**) ของกลุ่มที่รู้ลักษณะอยู่แล้วทั้งสองกลุ่ม พบว่าโดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่นิยมกลุ่มคนเสื้อเหลืองมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อเหลืองสูงกว่าคะแนนเจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อแดงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$M = 21.82, SD = 28.57$ vs $M = -30.91, SD = 21.66, t(10) = 4.32, p < .01$, (หนึ่งหาง)] และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่นิยมกลุ่มคนเสื้อแดงมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อเหลืองต่ำกว่าคะแนนเจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อแดงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$M = -28.81, SD = 23.61$ vs $M = 32.91, SD = 25.34, t(10) = -4.51, p < .01$, (หนึ่งหาง)] ดังรายละเอียดในตาราง 7

ตาราง 7

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนเจตคติที่ประเมินด้วยมาตรมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างที่นิยมกลุ่มคนเสื้อเหลืองและกลุ่มคนเสื้อแดง

กลุ่มตัวอย่าง	N	ประเมินมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมต่อ	M	SD	t
กลุ่มคนเสื้อเหลือง	11	กลุ่มคนเสื้อเหลือง	21.82	28.57	4.32**
		กลุ่มคนเสื้อแดง	-30.91	21.66	
กลุ่มคนเสื้อแดง	11	กลุ่มคนเสื้อเหลือง	-28.81	23.61	-4.51***
		กลุ่มคนเสื้อแดง	32.91	25.34	

** $p < .01$, หนึ่งหาง. *** $p < .001$, หนึ่งหาง.

3. มาตราวัดการกำกับการแสดงออกของตน

การวิจัยครั้งนี้ใช้มาตราวัดการกำกับการแสดงออกของตนฉบับที่สมบูรณ์แบบแล้วในภาคภาษาไทย โดยมาตราวัดนี้สร้างและพัฒนาตามแนวทฤษฎีการกำกับการแสดงออกของตนของ Mark Snyder ปี ค.ศ. 1974 และได้พัฒนาต่อมาในปี ค.ศ. 1985 มาตราวัดนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นภาคภาษาไทยโดยรองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อูวรรณโณ และนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาจิตวิทยาสังคมรุ่นที่ 3 คณะจิตวิทยา ในปี พ.ศ. 2532 มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาและเรียบเรียงข้อความที่เป็นภาษาไทยจากมาตราวัดการกำกับการแสดงออกของตนที่สร้างและพัฒนาขึ้นโดย Snyder และ Gangestad (1985) ซึ่งมีข้อกระทงทั้งสิ้น 18 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 7 ข้อ ข้อความทางลบ 11 ข้อ มีลักษณะการวัดเป็นมาตราลิเคิร์ต (Likert scale)

2. สร้างข้อกระทงเพิ่มอีก 42 ข้อกระทง โดยยึดตามทฤษฎีและภาวะสันนิษฐานของมาตราวัดการกำกับการแสดงออกของตน เป็นข้อความทางบวก 22 ข้อ ข้อความทางลบ 20 ข้อ ซึ่งเมื่อรวมกับข้อกระทงที่เรียบเรียงจากมาตรเดิมของ Snyder แล้วได้รวมทั้งหมด 60 ข้อกระทง ดังตาราง 8

ตาราง 8

ข้อกระทงเดิมของ Snyder และ Gangestad (1985) 18 ข้อ และข้อกระทงที่สร้างเพิ่มแยกตามองค์ประกอบของมาตราวัดการกำกับการแสดงออกของตน จำนวน 42 ข้อ

องค์ประกอบ	จำนวนข้อความ		
	ทางบวก	ทางลบ	รวม
. ข้อกระทงที่เรียบเรียงจาก Snyder และ Gangestad (1985)	7	11	18
. การควบคุมการแสดงออกของตน (Expressive self-control)	8	6	14
. การแสดงออกในสังคม (Social stage presence)	9	5	14
. การแสดงตนตามความคาดหวังของผู้อื่น (Other-directed)	5	9	14
รวม	29	31	60

ที่มา : ดัดแปลงจาก นิตยา รัตนพิชิต (2534)

3. การให้คะแนนมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนเป็นมาตรวัดลิเคิร์ตซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ จริงมาก จริง ไม่จริง ไม่จริงมาก ผู้ตอบมาตรวัดต้องเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว รายละเอียดของเกณฑ์การให้คะแนนข้อความทางบวกและข้อความทางลบ ดังตาราง 9

ตาราง 9

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความทางบวกและข้อความทางลบของมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน

คำตอบ	คะแนน	
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
จริงมาก	+2	-2
จริง	+1	-1
ไม่จริง	-1	+1
ไม่จริงมาก	-2	+2

ที่มา : รัตนาวลี มั่นทรัพย์ (2544)

4. หลังจากนั้นนำมาตราที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาจากโรงเรียนกรุงเทพมหานคร วิทยาลัยวิชาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม และมหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวนทั้งหมด 349 คน

5. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับข้อกระทงอื่นทั้งหมด (Corrected Item-Total Correlation หรือ CITC) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยสามารถสรุปขั้นตอนได้ดังตาราง 10

ตาราง 10

การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับข้อกระทงอื่นทั้งหมด (Corrected Item-Total Correlation หรือ CITC)

การวิเคราะห์ CITC	จากข้อกระทงทั้งหมด (ข้อ)	ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพ (ข้อ)	ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา
ครั้งที่ 1	60	45	.74
ครั้งที่ 2	45	42	.78
ครั้งที่ 3	42	40	.79
ครั้งที่ 4	40	40	.80

ที่มา : พรพรรณ สิกขมาน (2549)

การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับข้อกระทงอื่นๆ ทั้งหมดในมาตร ในที่สุดแล้วทำให้ได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพรวมทั้งหมด 40 ข้อ แบ่งเป็นข้อกระทงที่มีข้อความทางบวก จำนวน 21 ข้อ และข้อกระทงที่มีข้อความทางลบ จำนวน 19 ข้อ วิเคราะห์ความเที่ยงได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .80 สามารถจำแนกเป็นรายละเอียดแยกตามองค์ประกอบ ได้ดังตาราง 11

ตาราง 11

แสดงจำนวนข้อกระทงขององค์ประกอบที่แปลจาก *Snyder* และ *Gangestad (1985)* และข้อกระทงที่สร้างเพิ่มเติมขึ้นตามหลักทฤษฎีและภาวะสันนิษฐานของมาตรการกำกับการแสดงออกของตนที่ผ่านการคัดเลือกรายชื่อ

องค์ประกอบ	ข้อกระทงที่มีคุณภาพ		
	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ	รวม
1. ข้อกระทงที่แปลจาก <i>Snyder</i> และ <i>Gangestad (1985)</i>	5	10	15
2. การควบคุมการแสดงออกของตน	5	3	8
3. การแสดงออกในสังคม	8	5	13
4. การแสดงตนตามความคาดหวังของผู้อื่น	3	1	4
รวม	21	19	40

ที่มา : รัตนาวลี มั่นทรัพย์ (2544)

การวิเคราะห์ความตรงของมาตร

นิตยา รัตนพิชิต (2534) นำมาตรที่ประกอบไปด้วยข้อกระทงที่มีคุณภาพและผ่านการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงแล้วจำนวน 40 ข้อ ไปหาความตรงของมาตร ด้วยวิธีการให้ผู้เข้าร่วมการทดลองที่ทราบลักษณะอยู่แล้ว (known-groups technique) โดยเก็บข้อมูลกับผู้เข้าร่วมการวิจัยทั้งหมด 156 คน ประกอบด้วย

1. ผู้เข้าร่วมการวิจัยที่คาดว่าจะจะเป็นกลุ่มที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง ได้แก่ พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และประชาสัมพันธ์ห้างสรรพสินค้า จำนวน 77 คน ทั้งนี้เพราะลักษณะการทำงานของกลุ่มอาชีพทั้งสองนี้เป็นงานทางด้านบริการ การให้ข้อมูลที่ต้องสร้างความรู้สึกที่ดีต่อผู้ที่มาปฏิสัมพันธ์ด้วย ดังนั้นบุคคลที่ประกอบอาชีพเหล่านี้ น่าจะเป็นผู้ที่สามารถ

ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย โดยอาศัยสถานการณ์ทางสังคมเป็นตัวชี้แนะในการแสดงพฤติกรรมเพื่อ
การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม

2. ผู้เข้าร่วมการวิจัยที่คาดว่าจะจะเป็นกลุ่มที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ได้แก่
นักศึกษาจิตกรรมปีที่ 5 และวิศวกรจำนวน 79 คน ทั้งนี้เพราะลักษณะการทำงานของคนทั้งสอง
กลุ่มต้องอาศัยความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดเป็นเอกลักษณ์ พฤติกรรมการแสดงออกของพวกเขา
เขาเป็นผลมาจากภายในและสภาวะทางอารมณ์ที่แท้จริงของพวกเขา และเชื่อว่าบุคคลเหล่านี้มีการ
แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคติ

เมื่อนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่คาดว่าจะมีการกำกับการ
แสดงออกของตนสูงและกลุ่มที่คาดว่าจะมีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ด้วยการวิเคราะห์
ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) โดยมีตัวแปรตาม คือ คะแนนที่
ได้จากมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน จำนวน 40 ข้อ ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มที่มี
ลักษณะการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีค่ามัธยฐานและค่าเฉลี่ยของคะแนนจากมาตรวัดการกำ
กับการแสดงออกของตน ($M = 18.01, SD = 13.58$) สูงกว่ากลุ่มที่มีลักษณะการกำกับการแสดงออก
ของตนต่ำ ($M = 9.58, SD = 16.34$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F = 12.26$) และเมื่อ
หาความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในของมาตรได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .82

การวิเคราะห์ความเที่ยงแบบทดสอบซ้ำ

ศิริณี ลิขิตวนิชกุล (2536) ได้นำมาตรการกำกับการแสดงออกของตนที่มีข้อกระทงที่มี
คุณภาพจำนวน 40 ข้อ ไปหาความเที่ยงแบบทดสอบซ้ำ ในการศึกษาครั้งนั้นผู้วิจัยได้นำมาตรวัดนี้
ไปเก็บข้อมูลสองครั้ง โดยครั้งที่ 1 เก็บข้อมูลกับผู้เข้าร่วมการวิจัยที่เป็นนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปี
ที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 188 คน ส่วนกลุ่มที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลกับนิสิต
ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2-4 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชามนุษยสัมพันธ์ และวิชาจิตวิทยา จำนวน 106
คน (รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็น 294 คน) ในการวัดครั้งที่ 2 นี้ได้ทิ้งระยะห่างจากการ
ทดสอบครั้งที่ 1 ประมาณ 2 สัปดาห์ ผลการวิเคราะห์พบค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบทดสอบซ้ำ
ได้ค่า $r(292) = .98$ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 (หนึ่งหาง) และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟาในการทดสอบครั้งแรกได้ค่าแอลฟาเท่ากับ .94 และในการทดสอบซ้ำได้ค่าแอลฟาเท่ากับ
.93 ดังแสดงไว้ในตาราง 12 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามาตรการกำกับการแสดงออกของตนนี้สามารถวัด
ระดับแนวโน้มที่บุคคลจะสังเกตการแสดงออกของตนเอง สังเกตปฏิกริยาของผู้อื่น และปรับการ
แสดงออกของตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้

ตาราง 12

ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงจากการทดสอบซ้ำ และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน

ค่าสัมประสิทธิ์	การทดสอบ	การทดสอบ	รวมการทดสอบ
	กลุ่มที่ 1 (n = 188)	กลุ่มที่ 2 (n = 106)	2 กลุ่ม (N = 294)
1. ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงจากการทดสอบซ้ำ (r)	.97***	.98***	.98***
2. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาในการทดสอบครั้งแรก	.93	.95	.94
3. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาในการทดสอบครั้งที่สอง	.92	.94	.93

ที่มา : นิตยา รัตนพิชิต (2534)

*** $p < .001$, หนึ่งหาง.

4. มาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน

ผู้วิจัยใช้มาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนชุดที่ 4 (MACH IV) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย มนฤดี สายสิงห์ (2549) มาตรวัดนี้มีลักษณะเป็นมาตราการประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 7 ช่วง โดยที่มีลักษณะเช่นเดียวกับมาตรชุดเดิมของ Christie และ Geis (1970) มีทั้งข้อกระทงทางบวกและข้อกระทงทางลบ โดยให้ผู้เข้าร่วมวิจัยประเมินความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยมากน้อยเพียงใดต่อข้อกระทงในแต่ละข้อ ซึ่งหมายเลข 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และหมายเลข 7 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง มนฤดี สายสิงห์ ได้พัฒนามาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนของ Christie และ Geis (1970)
2. แปลมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนทั้ง 20 ข้อเป็นภาษาไทยและสร้างข้อกระทงเพิ่มเติมอีก 24 ข้อ รวมเป็น 43 ข้อ (ดังรายละเอียดในตาราง 13) โดยข้อกระทงทั้งหมดได้รับการตรวจทานและตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหาและภาารใช้ภาษาไทยจากอาจารย์ที่ปรึกษา
3. นำมาตรวัดไปเก็บข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพของเครื่องมือ ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลทั่วไปและพนักงานจากองค์กรต่างๆ จำนวน 200 คน จากนั้นนำคะแนนจากการตอบมาตราตราเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดไปต่ำสุด แล้วหาค่าอำนาจจำแนกระหว่างกลุ่มสูง (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 หรือสูงกว่าของผู้ตอบมาตราตราทั้งหมด) และกลุ่มต่ำ (เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 23 หรือต่ำกว่าของผู้ตอบมาตราตราทั้งหมด) โดยแยกวิเคราะห์ทีละองค์ประกอบ พบว่า

องค์ประกอบการตีสองหน้า (Duplicity) ได้กลุ่มสูงจำนวน 55 คน และกลุ่มต่ำจำนวน 58 คน มีข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 10 ข้อ

องค์ประกอบการมองโลกในทางลบ (Negativism) ได้กลุ่มสูงจำนวน 58 คน และกลุ่มต่ำจำนวน 62 คน มีข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 10 ข้อ

องค์ประกอบการไม่ไว้วางใจผู้อื่น (Distrust of people) ได้กลุ่มสูงจำนวน 60 คน และกลุ่มต่ำจำนวน 70 คน มีข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 10 ข้อ

องค์ประกอบการการให้ความสำคัญต่อจริยธรรมอย่างน่าสงสัย (Traditional moralism) ได้กลุ่มสูงจำนวน 59 คน และกลุ่มต่ำจำนวน 54 คน มีข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 5 ข้อ

เมื่อได้ข้อกระทงที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 35 ข้อ จากนั้นนำไปวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้อกระทงอื่นๆ ของมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน (Corrected Item-Total Correlation หรือ CITC) รวมทุกองค์ประกอบ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่ามีข้อกระทงที่ผ่านการคัดเลือกและนำไปใช้จริงจำนวน 33 ข้อ และมีค่าแอลฟาเท่ากับ .80

ตาราง 13

จำนวนข้อกระทงและทิศทางของมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนทั้งมาตรเดิมของ *Christie* และ *Geis* (1970) และที่มนฤดี สายสิงห์ (2549) สร้างเพิ่มขึ้น โดยจำแนกตามองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	มาตรเดิมของ Christie และ Geis (1970)		ข้อกระทงที่ มนฤดี สายสิงห์ (2549) สร้างเพิ่ม		มาตรที่ผ่านการ วิเคราะห์ 33 ข้อ	
	ข้อกระทง ทางบวก	ข้อกระทง ทางลบ	ข้อกระทง ทางบวก	ข้อกระทง ทางลบ	ข้อกระทง ทางบวก	ข้อกระทง ทางลบ
	1. การตีสองหน้า (Duplicity)	2	5	3	3	3
2. การมองโลกในแง่ลบ (Negativism)	7	0	3	3	10	0
3. การไม่ไว้วางใจผู้อื่น (Distrust of people)	4	4	3	3	3	7
4. การให้ความสำคัญต่อจริยธรรม อย่างน่าสงสัย (Traditional Moralism)	2	3	3	3	5	0
รวม	11	9	12	12	21	12

4. การหาความตรงของเครื่องมือใช้วิธีการทดสอบกับกลุ่มที่รู้ลักษณะอยู่แล้ว (known-groups technique) นั่นคือ

4.1 กลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าจะมีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 40 คน

4.2 กลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าจะมีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ ได้แก่ กลุ่มนักปฏิบัติธรรมจากยุวพุทธิกสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน

เมื่อนำมาวิเคราะห์ความตรงแบบแยกองค์ประกอบด้วยการทดสอบค่าที (*t*-test) ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ พบว่า

องค์ประกอบแรก การตีสองหน้า (Duplicity) พบว่า กลุ่มสูง ($M = 25.00, SD = 5.79$) สูงกว่ากลุ่มต่ำ ($M = 20.38, SD = 4.92$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .001, $t(75) = 3.77, p = .000$ (หนึ่งหาง)

องค์ประกอบที่สอง การมองโลกในแง่ลบ (Negativism) พบว่า กลุ่มสูง ($M = 36.00, SD = 10.67$) สูงกว่ากลุ่มต่ำ ($M = 31.26, SD = 6.16$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05, $t(72) = 2.32, p = .012$ (หนึ่งหาง)

องค์ประกอบที่สาม การไม่ไว้วางใจผู้อื่น (Distrust of people) พบว่า กลุ่มสูง ($M = 37.41, SD = 7.21$) สูงกว่ากลุ่มต่ำ ($M = 34.84, SD = 4.72$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05, $t(75) = 1.85, p = .034$ (หนึ่งหาง)

องค์ประกอบที่สี่ การให้ความสำคัญต่อจริยธรรมอย่างน่าสงสัย (Traditional Moralism) พบว่า กลุ่มสูง ($M = 18.63, SD = 5.20$) สูงกว่ากลุ่มต่ำ ($M = 16.08, SD = 4.36$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05, $t(76) = 2.36, p = .011$ (หนึ่งหาง)

เมื่อวิเคราะห์ความตรงของคะแนนรวม 33 ข้อ ด้วยการทดสอบค่าที (*t*-test) ของกลุ่มสูง (นักการเมือง) และกลุ่มต่ำ (ผู้ปฏิบัติธรรมในสถานปฏิบัติธรรม) พบว่า กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง ($M = 117.41, SD = 24.80$) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ ($M = 102.16, SD = 14.19$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01, $t(67) = 3.07, p = .002$ (หนึ่งหาง)

ขั้นตอนการทดลองและเก็บข้อมูล

1. ผู้วิจัยขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนวิชา 3800101 จิตวิทยาทั่วไป ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2553 ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่ออนุญาตให้นิสิตเข้าร่วมการทดลอง

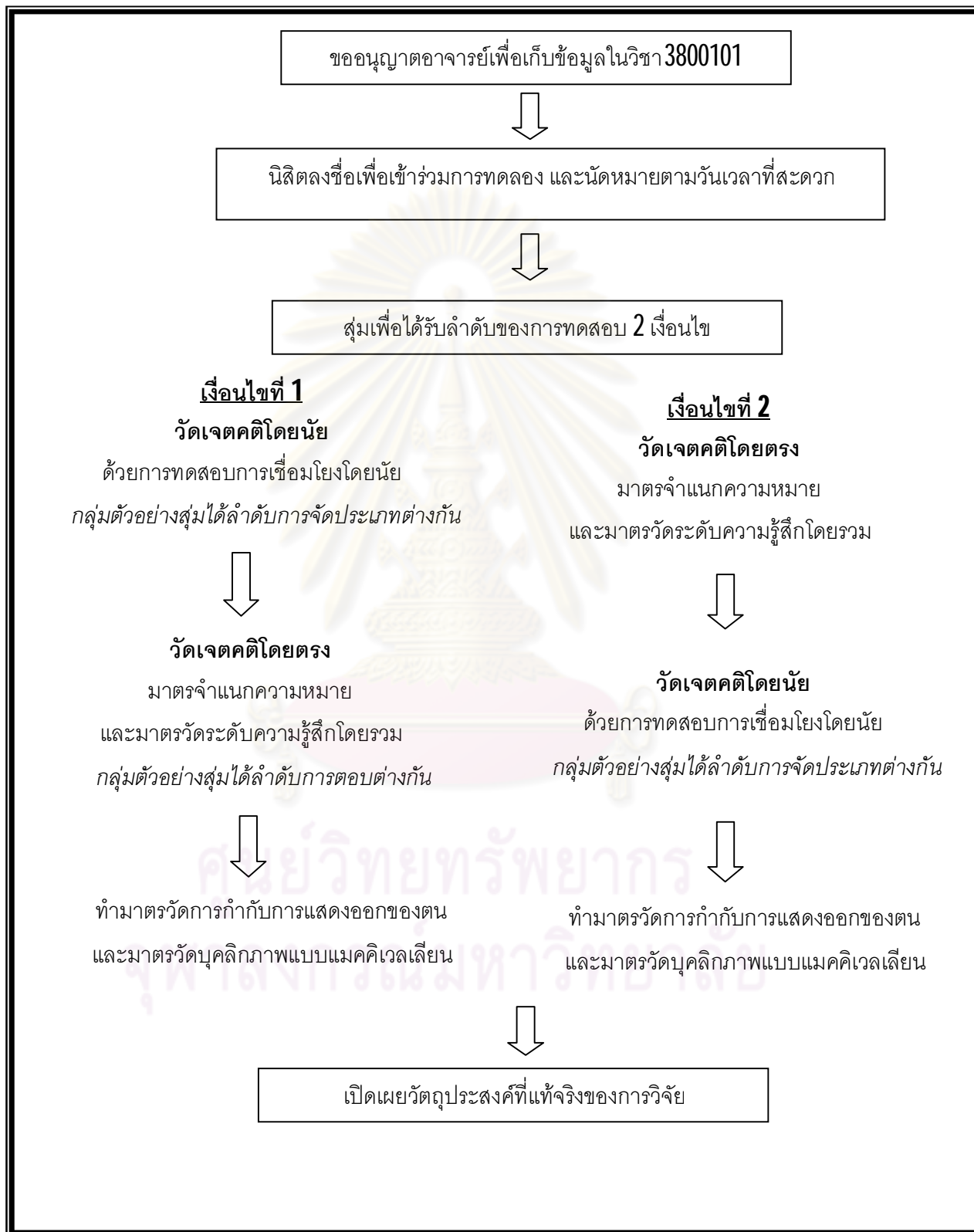
2. หลังจากได้รับอนุญาตจากอาจารย์ผู้สอนประจำวิชาแล้ว ผู้วิจัยได้แจ้งให้ผู้ช่วยสอนประจำวิชาชี้แจงให้นิสิตทราบถึงการเข้าร่วมโครงการวิจัย โดยนิสิตที่มาเข้าร่วมจะได้รับคะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมปฏิบัติการทางจิตวิทยา จากนั้นผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นิสิตมาลงชื่อตามป้ายประกาศเพื่อจองวันและเวลาที่นิสิตสะดวกที่จะมาเข้าร่วมการทดลองได้ พร้อมทั้งขอให้นิสิตแต่ละคนให้ข้อมูลชื่อและหมายเลขโทรศัพท์ เพื่อนัดหมายนิสิตเหล่านี้มาเข้าร่วมการทดลอง

3. เมื่อผู้เข้าร่วมการทดลองมาถึงห้องทดลองแล้วจะถูกสุ่มเพื่อได้รับลำดับของการทดสอบที่แตกต่างกัน 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขที่ 1 ทำแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยก่อน แล้วจึงทำแบบวัดเจตคติด้วยมาตรจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม เงื่อนไขที่ 2 วัดเจตคติด้วยมาตรจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมก่อน แล้วจึงทำแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย จากนั้นนิสิตทั้งสองเงื่อนไขทำมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน และมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน

ทั้งนี้ ก่อนที่นิสิตจะทำแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ผู้วิจัยอธิบายวิธีการทดลอง ดังนี้

"การทดลองนี้เป็นการทดลองเกี่ยวกับกระบวนการทางปัญญาที่ใช้ในการจำและจัดประเภท คุณจะเห็นสิ่งเร้าซึ่งเป็นรูปภาพและคำต่างๆ ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายในตัวเอง คุณจะต้องจัดประเภทว่ามีความหมายทางบวกหรือทางลบ ทั้งรูปภาพและคำจะปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์ทีละคำหรือทีละรูป คุณจะต้องตอบสนองสิ่งเร้าเหล่านั้นด้วยการกดปุ่มคีย์บอร์ดให้เร็วที่สุด โปรดสังเกตให้ดี บางรอบของการทดสอบคุณจะต้องจัดประเภทหมวดหมู่ของรูปภาพเพียงอย่างเดียว บางรอบจะเป็นคำคุณศัพท์ที่คุณจะต้องตัดสินใจว่ามีความหมายทางบวกหรือทางลบ และบางรอบทั้งรูปภาพและคำทั้งสองชุดจะมาผสมกัน กรุณาตอบให้เร็วเท่าที่คุณจะทำได้ และพยายามตอบให้ผิดน้อยที่สุด"

4. เมื่อผู้เข้าร่วมการทดลองตอบมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน และมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนเสร็จแล้ว ผู้วิจัยเปิดเผยวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการวิจัย และกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมการทดลองอีกครั้ง ขั้นตอนการทดลองและเก็บข้อมูลทั้งหมดสามารถสรุปได้ดังภาพ 6

ภาพ 7 ขั้นตอนการทดลองและเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาคั้งนี้ต้องการศึกษาเพื่อทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย โดยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ของเจตคติที่วัดโดยตรงและเจตคติที่วัดโดยนัยของ 1) กลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ และ 2) กลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงและต่ำ ด้วยการทดสอบการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามโดยสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน(Pearson's r) แล้วนำค่าสหสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างมาเปรียบเทียบกับสถิติ Fisher's z transformation

ผู้วิจัยต้องการเปรียบเทียบระดับคะแนนของความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยระหว่างกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงกับผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกต่ำ และในกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงกับผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปรตามซึ่งเป็นตัวแปรระหว่างบุคคล (between subjects) โดยสถิติที่เป็นอิสระจากกัน (t -test independent groups)

นอกจากนี้ ยังศึกษาถึงอำนาจการทำนายความไม่สอดคล้องของการตอบเจตคติด้วยวิธีการวัดโดยตรงและการวัดโดยนัย ด้วยตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน จึงทดสอบด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) ด้วยวิธีแบบใส่ตัวแปรทำนายการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนพร้อมกัน (enter) โดยมีตัวแปรตาม คือ ความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยเรื่อง "การทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทาง การเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย ด้วยตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตน และบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน" โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ทั้งนี้จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การทดสอบสถิติเบื้องต้น และ ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงขอใช้สัญลักษณ์แทน

ความหมายต่างๆ ดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม
N	หมายถึง	จำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย
M	หมายถึง	ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนน
SD	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
p	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
t	หมายถึง	ค่าสถิติที
r	หมายถึง	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน
B	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ความถดถอย
β	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน
$SE B$	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ B
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงซ้อน
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
SEMANTIC	หมายถึง	คะแนนเจตคติที่วัดจากมาตรจำแนกความหมาย
FEELING	หมายถึง	เจตคติที่วัดจากมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม
EXPLICIT	หมายถึง	คะแนนเจตคติที่วัดโดยตรง
IMPLICIT	หมายถึง	คะแนนเจตคติที่วัดโดยนัยด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย
SM	หมายถึง	การกำกับการแสดงออกของตน
MC	หมายถึง	บุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน
DISCREPANCY	หมายถึง	ความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย

ตอนที่ 1 การทดสอบสถิติเบื้องต้น

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมการวิจัยจำนวน 189 คน โดยทั้งหมดเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แบ่งเป็นเพศชาย 46 คน และเพศหญิง 143 คน มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 19.4 ปี ส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 ของผู้เข้าร่วมการวิจัยทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 และที่เหลืออีกร้อยละ 9.6 เป็นชั้นปีที่ 3 และ 4 ส่วนใหญ่เป็นนิสิตจากคณะเภสัชศาสตร์มากที่สุด จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 ของผู้เข้าร่วมการวิจัยทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ คณะสหเวชศาสตร์ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 คณะรัฐศาสตร์จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 และที่เหลืออีกร้อยละ 22.3 เป็นนิสิตจากคณะอื่นๆ ดังตาราง 14

ตาราง 14

จำนวนและร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะ

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
เพศชาย	46	24.34
เพศหญิง	143	75.66
รวม	189	100.00
2. อายุ		
	เฉลี่ย 19.4 ปี	
3. ชั้นปีการศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	43	22.75
ชั้นปีที่ 2	128	67.72
ชั้นปีที่ 3	16	8.47
ชั้นปีที่ 4	2	1.06
รวม	189	100.00

ตาราง 14 (ต่อ)

จำนวนและร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะ

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. คณะ		
เภสัชศาสตร์	88	46.56
สหเวชศาสตร์	31	16.40
รัฐศาสตร์	28	14.81
อักษรศาสตร์	14	7.41
วิทยาศาสตร์	14	7.41
สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา	5	2.65
วิศวกรรมศาสตร์	3	1.59
เศรษฐศาสตร์	2	1.06
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี	2	1.06
แพทยศาสตร์	2	1.06
รวม	189	100.00

1.2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา

ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรซึ่งเป็นคะแนนที่ได้จากการวัดมาตราต่างๆ ได้แก่ ตัวแปรเจตคติที่วัดด้วยแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ตัวแปรเจตคติที่วัดด้วยมาตราวัดจำแนกความหมาย ตัวแปรเจตคติที่วัดด้วยมาตราวัดระดับความรู้สึกโดยรวม ตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตน และตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน แสดงดังตาราง 15

ตาราง 15

ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรในการวิจัย ($N = 189$)

รายการ	MIN	MAX	M	SD
ตัวแปรเจตคติที่วัดด้วยแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย	-471.50	838.13	138.35	223.28
ตัวแปรเจตคติที่วัดด้วยมาตรวัดจำแนกความหมาย	-5.00	5.58	1.18	1.62
ตัวแปรเจตคติที่วัดด้วยมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม	-80.00	90.00	18.41	33.36
ตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตน	2.03	3.28	2.64	0.25
ตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน	2.17	5.31	3.51	0.54

หมายเหตุ MIN = ค่าต่ำสุด MAX = ค่าสูงสุด

1.3 การตรวจสอบลำดับของการวัดเจตคติ

ผลการทดสอบลำดับของการวัดเจตคติโดยตรงโดยวัดจากมาตรจำแนกความหมายและมาตรประเมินความรู้สึกโดยรวมและการวัดเจตคติโดยที่วัดจากการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยไม่มีอิทธิพลต่อระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการทดสอบ นั่นคือ เวลาโดยเฉลี่ยในการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยรวมทั้ง 7 บล็อกของกลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยก่อน ($M = 895.00$ มิลลิวินาที, $SD = 179.88$) แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบวัดเจตคติโดยตรงก่อน ($M = 921.14$ มิลลิวินาที, $SD = 243.50$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทางสถิติ, $t(187) = -0.81$, $p = .42$ (สองหาง) ดังตาราง 16 แสดงว่าลำดับของการทดสอบการเจตคติไม่มีผลต่อการทดสอบในลำดับต่อมา

ตาราง 16

วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยก่อน และกลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบวัดเจตคติโดยตรงก่อน

ลำดับ	n	M	SD	t	p
ทำแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยก่อน	94	895.00	179.88	-0.81	.420
ทำแบบวัดเจตคติโดยตรงก่อน	95	921.14	243.50		

เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ตอบสนองในรอบที่กลุ่มคนเสื้อเหลืองจับคู่กับค่าทางบวกก่อนและในรอบที่กลุ่มคนเสื้อแดงจับคู่กับค่าทางบวกก่อน พบว่า เวลาโดยเฉลี่ยในการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยรวมทั้ง 7 บล็อกของกลุ่มตัวอย่างที่ทดสอบการจับคู่กลุ่มคนเสื้อเหลืองกับค่าทางบวกก่อน ($M = 927.07$ มิลลิวินาที, $SD = 231.60$) แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ทดสอบการจับคู่กลุ่มคนเสื้อแดงกับค่าทางบวกก่อน ($M = 890.00$ มิลลิวินาที, $SD = 194.14$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ, $t(187) = 1.19, p = .235$ (สองหาง) ดังตาราง 17 แสดงว่าลำดับของการจับคู่ในการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยไม่มีผลต่อระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการตอบสนองลำดับต่อมา

ตาราง 17

วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ตอบสนองในรอบที่กลุ่มคนเสื้อเหลืองจับคู่กับค่าทางบวกก่อนและในรอบที่กลุ่มคนเสื้อแดงจับคู่กับค่าทางบวกก่อน

ลำดับ	n	M	SD	t	p
จับคู่กลุ่มคนเสื้อเหลืองกับค่าทางบวกก่อน	95	927.07	231.60	1.192	.235
จับคู่กลุ่มคนเสื้อแดงกับค่าทางบวกก่อน	94	890.00	194.14		

1.4 การวิเคราะห์ลักษณะการกำกับการแสดงออกของตน และบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนของกลุ่มตัวอย่าง

การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความคงที่ภายในแบบแอลฟาครอนบาค (α) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของมาตรการกำกับการแสดงออกของตนที่วัดได้ครั้งนี้ เท่ากับ .82 เมื่อนำคะแนนการกำกับการแสดงออกของตนทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำมาทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยค่าสถิติที แบบกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (t -test independent groups) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง ($M = 2.93, SD = 0.14$) มีคะแนนการกำกับการแสดงออกของตนแตกต่างจากผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนเองต่ำ ($M = 2.34, SD = 0.12$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ, $t(108) = 22.72, p < .001$ (สองหาง) ดังตาราง 18

ตาราง 18

มัทฉิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติที่ของคะแนนการกำกับการแสดงออกของตน
ของผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ

ลักษณะการกำกับการแสดงออกของตน	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง	59	2.93	0.14	22.71***	.000
ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ	51	2.34	0.12		

****p* < .001, สองหาง.

การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความคงที่ภายในแบบแอลฟาของครอนบาค (α) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของมาตรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนที่วัดได้ครั้งนี้ เท่ากับ .81 เมื่อนำคะแนนบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำมาทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยค่าสถิติที แบบกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (*t*-test independent groups) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง ($M = 4.17, SD = 0.35$) มีคะแนนบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ ($M = 2.87, SD = 0.28$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ, $t(100) = 20.67, p < .001$ (สองหาง) ดังตาราง 19

ตาราง 19

มัทฉิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติที่ของคะแนนบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน
ของผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงและต่ำ

ลักษณะบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง	53	4.17	0.35	20.67***	.000
ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ	49	2.87	0.28		

****p* < .001, สองหาง.

1.5 ทดสอบคะแนนเจตคติของกลุ่มตัวอย่างต่อกลุ่มคนเสื้อเหลืองและกลุ่มคนเสื้อแดง

1.5.1 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเจตคติที่วัดด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย

ผู้วิจัยได้ทดสอบความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ตามแนวทางการวิเคราะห์ของ Nosenk, Greenwald, และ Banaji (2005) ด้วยการนำขนาดความเข้มข้นของเจตคติ D_A (คำนวณได้จากการทดสอบบล็อกที่ 3 และบล็อกที่ 6 ซึ่งทั้งสองเป็นบล็อกฝึกหัด) มาหาค่าสหสัมพันธ์กับขนาดความเข้มข้นของเจตคติ D_B (คำนวณได้จากการทดสอบบล็อกที่ 4 และบล็อกที่ 7 ซึ่งทั้งสองเป็นบล็อกทดสอบจริง) ค่าสหสัมพันธ์สูงย่อมแสดงว่ามีความสอดคล้องภายในสูง ในที่นี้ค่าสหสัมพันธ์ที่ได้คือ $r(187) = .75$ (อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .001$) แสดงว่าการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยต่อกลุ่มทางการเมืองในครั้งนี้อยู่มีความสอดคล้องภายในสูง

จากนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณคะแนนตามแนวทางการวิเคราะห์ของ Greenwald และคณะ (1998) นั่นคือ ในการตอบสนองครั้งที่ใช้เวลาน้อยกว่า 300 มิลลิวินาที จะตัดให้เป็นเวลา 300 มิลลิวินาที ส่วนในการตอบสนองครั้งที่ใช้เวลามากกว่า 3,000 มิลลิวินาที จะตัดให้เป็นเวลา 3,000 มิลลิวินาที จากนั้นเวลาที่ตอบสนองจะนำไปแปลงเป็นคะแนนล็อก (log-transformed) เพื่อเป็นคะแนนสถิติที่มีความแปรปรวนคงที่ในการวิเคราะห์ต่อไป

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้ข้างต้นมาคำนวณหาขนาดความเข้มข้นของการเชื่อมโยงโดยนัย (IAT effect) ซึ่งเป็นคะแนนความแตกต่างของความเร็วในการตอบสนอง (latency) ที่ได้จากรอบที่ตอบสนองต่อรูปภาพแกนนำของกลุ่มคนเสื้อแดงและคำทางบวก ลบด้วยรอบที่ให้ตอบสนองต่อรูปภาพแกนนำของกลุ่มคนเสื้อเหลืองและคำทางบวก ผู้ที่คะแนนขนาดความเข้มข้นของการเชื่อมโยงโดยนัยเป็นคะแนนบวก เป็นผู้มีเจตคติชื่นชอบกลุ่มคนเสื้อเหลือง ส่วนผู้ที่คะแนนขนาดความเข้มข้นของการเชื่อมโยงโดยนัยเป็นคะแนนลบ เป็นผู้มีเจตคติชื่นชอบกลุ่มคนเสื้อแดง

เมื่อใช้ค่าสถิติที่แบบกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (dependent groups *t*-test) วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเจตคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อกลุ่มทางการเมือง โดยวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเวลาที่กลุ่มตัวอย่างใช้ตอบสนองในการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ระหว่างรอบที่ให้ตอบสนองต่อรูปภาพแกนนำของกลุ่มคนเสื้อเหลืองและคำทางบวกด้วยการกดปุ่มเดียวกัน และรอบที่ตอบสนองต่อรูปภาพแกนนำของกลุ่มคนเสื้อแดงและคำทางบวกด้วยการกดปุ่มเดียวกัน ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่ม

ตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยในการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยในรอบที่ให้ตอบสนองต่อกลุ่มคนเสียเหงื่อกับค่าทางบวกหรือกลุ่มคนเสียเหงื่อกับค่าทางลบ ($M = 764.70$ มิลลิวินาที, $SD = 171.54$) แตกต่างจากรอบที่ให้ตอบสนองต่อกลุ่มคนเสียเหงื่อกับค่าทางบวกหรือกลุ่มคนเสียเหงื่อกับค่าทางลบ ($M = 903.05$ มิลลิวินาที, $SD = 244.14$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(173) = -8.52, p < .001$ (สองหาง), $d = -0.65^1$) โดยค่า d เป็นขนาดอิทธิพลของการทดสอบระดับปานกลางที่ยอมรับได้ ดังตาราง 20

1.5.2 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเจตคติที่วัดด้วยมาตรจำแนกความหมาย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความคงที่ภายในของมาตรจำแนกความหมายเพื่อวัดเจตคติต่อกลุ่มคนเสียเหงื่อและกลุ่มคนเสียเหงื่อกับค่าทางลบ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความคงที่ภายในแบบแอลฟาครอนบาค (α) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของมาตรจำแนกความหมายที่วัดเจตคติต่อกลุ่มคนเสียเหงื่อเท่ากับ .91 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของมาตรจำแนกความหมายที่วัดเจตคติต่อกลุ่มคนเสียเหงื่อกับค่าทางลบเท่ากับ .96 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่สูงแสดงว่าการวัดเจตคติด้วยมาตรจำแนกความหมายมีความสอดคล้องภายในสูง

จากนั้น ผู้วิจัยคำนวณหาค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติที่วัดโดยมาตรจำแนกความหมายในการวัดเจตคติต่อกลุ่มคนเสียเหงื่อ ลบด้วยค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติที่วัดโดยมาตรจำแนกความหมายในการวัดเจตคติต่อกลุ่มคนเสียเหงื่อกับค่าทางลบ ผู้ที่คะแนนเป็นบวกเป็นผู้ที่มีเจตคติชื่นชอบกลุ่มคนเสียเหงื่อ ส่วนผู้ที่คะแนนติดลบเป็นผู้ที่มีเจตคติชื่นชอบกลุ่มคนเสียเหงื่อกับค่าทางลบ

¹ ค่า d เป็นค่าสถิติที่บ่งบอกถึงขนาดอิทธิพลที่แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยในหน่วยของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตรการคำนวณหาขนาดอิทธิพลจาก Cohen (1988) นั่นคือ

$$d = \frac{M_1 - M_2}{\sqrt{(SD_1^2 + SD_2^2)/2}}$$

ค่า $d = .2$ คือ ขนาดอิทธิพลระดับต่ำ

ค่า $d = .5$ คือ ขนาดอิทธิพลระดับปานกลาง

ค่า $d = .8$ คือ ขนาดอิทธิพลระดับสูง

เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติของกลุ่มตัวอย่างที่วัดด้วยมาตร
จำแนกความหมาย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อเหลือง ($M = 3.46$,
 $SD = 1.15$) แตกต่างจากคะแนนเจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อแดง ($M = 2.28$, $SD = 1.07$) อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ, $t(188) = 10.00$, $p < .001$ (สองหาง), $d = 1.06$ โดยค่า d เป็นขนาดอิทธิพล
ของการทดสอบระดับสูง ดังตาราง 20

1.5.3 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเจตคติที่วัดด้วยมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม

การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติของกลุ่มตัวอย่างที่วัดด้วยมาตรวัด
ระดับความรู้สึกโดยรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อเหลือง ($M = -4.72$, SD
 $= 21.79$) แตกต่างจากคะแนนเจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อแดง ($M = -23.13$, $SD = 22.58$) อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ, $t(188) = 7.59$, $p < .001$ (สองหาง), $d = 0.87$ โดยค่า d เป็นขนาดอิทธิพล
ของการทดสอบระดับสูง ดังตาราง 20

ตาราง 20

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเจตคติที่วัดโดยแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย มาตรจำแนก
ความหมาย และมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างและขนาดอิทธิพล ($N = 189$)

วัดเจตคติจาก	เจตคติ	M	SD	t	Mean difference	SD_{pooled}	Cohen's d
มาตรวัดต่าง ๆ							
การทดสอบการ เชื่อมโยงโดยนัย	เจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อเหลือง	764.70	171.54	-8.52***	-138.35	212.64	-0.65
	เจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อแดง	903.05	244.14				
มาตรจำแนก ความหมาย	เจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อเหลือง	3.46	1.15	10.00***	1.18	1.11	1.06
	เจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อแดง	2.28	1.07				
มาตรวัดระดับ ความรู้สึกโดยรวม	เจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อเหลือง	-4.72	21.79	7.59***	18.41	21.00	0.87
	เจตคติต่อกลุ่มคนเสื้อแดง	-23.13	22.58				

*** $p < .001$, สองหาง.

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's r) ระหว่างคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดได้จากมาตราจำแนกความหมายและมาตราวัดระดับความรู้สึกโดยรวม โดยคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 189 คน พบว่า คะแนนเจตคติที่วัดได้จากมาตราจำแนกความหมายและมาตราวัดระดับความรู้สึกโดยรวมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัยด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$r(187) = .68, p < .001$ (หนึ่งหาง)] (ตาราง 23) ซึ่งเป็นระดับความสัมพันธ์ในระดับสูง ผู้วิจัยจึงนำคะแนนการวัดจากทั้งสองมาตราสร้างเป็นคะแนนเจตคติโดยตรงด้วยการทำให้คะแนนเจตคติที่วัดได้จากมาตราจำแนกความหมายและมาตราวัดระดับความรู้สึกโดยรวมให้เป็นคะแนนมาตรฐาน จากนั้นจึงหาค่าเฉลี่ยของคะแนนมาตรฐานทั้งสองค่า นั้น รวมเรียกว่า "คะแนนเจตคติที่วัดโดยตรง" ค่าสูงสุด (MAX) เท่ากับ 2.43 ค่าต่ำสุด (MIN) เท่ากับ -3.04 ค่าเฉลี่ย (M) เท่ากับ 0.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.96 และนำคะแนนนี้ไปใช้ตรวจสอบสมมติฐานที่จะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

ส่วนคะแนนที่ได้จากการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ผู้วิจัยคำนวณจากคะแนนเฉลี่ยในการตอบสนองของผู้เข้าร่วมการวิจัยในบล็อกของการจับคู่กลุ่มคนเสื้อเหลืองกับคำที่แสดงลักษณะทางลบ และ กลุ่มคนเสื้อแดงกับคำที่แสดงลักษณะทางบวกด้วย บล็อกของการจับคู่กลุ่มคนเสื้อเหลืองกับคำที่แสดงลักษณะทางบวก และกลุ่มคนเสื้อแดงกับคำที่แสดงลักษณะทางลบ ทำให้ได้ผลลัพธ์เป็น คะแนนการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยนัย จากนั้นจึงแปลงเป็นคะแนนมาตรฐาน เรียกว่า "คะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย" ค่าสูงสุด (MAX) เท่ากับ 3.13 ค่าต่ำสุด (MIN) เท่ากับ -2.73 ค่าเฉลี่ย (M) เท่ากับ 0.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 1.00 และนำคะแนนนี้ไปใช้ตรวจสอบสมมติฐาน

ส่วนวิธีคำนวณคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย คือ การนำ "คะแนนเจตคติที่วัดโดยตรง" มาลบออกจาก "คะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย" ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จากนั้นนำผลลัพธ์ที่ได้ไปแปลงเป็นค่าสัมบูรณ์ เรียกคะแนนนั้นว่า "คะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย" มีค่าสูงสุด (MAX) เท่ากับ 3.77 ค่าต่ำสุด (MIN) เท่ากับ 0.01 ค่าเฉลี่ย (M) เท่ากับ 0.82 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.67 แล้วนำคะแนนนี้ไปใช้ตรวจสอบสมมติฐานที่จะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 1 คะแนนเจตคติโดยตรงที่วัดได้จากมาตราจำแนกความหมายและมาตราวัดระดับความรู้สึกโดยรวมมี**สหสัมพันธ์ทางบวก**ระดับต่ำกับคะแนนเจตคติโดยนัยที่วัดด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 เป็นการวิเคราะห์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's r) ระหว่างคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยนัย โดยคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 189 คน พบว่า คะแนนเจตคติที่วัดโดยตรงด้วยจากมาตราจำแนกความหมายและมาตราวัดระดับความรู้สึกโดยรวมมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัยด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$r(187) = .39, p < .001$ (หนึ่งหาง)] ซึ่งเป็นระดับความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ ผลการทดสอบจึงสนับสนุนสมมติฐาน ดังตาราง 23

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 2 ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยแตกต่างกันตามระดับของการกำกับการแสดงออกของตน โดยที่

สมมติฐานข้อที่ 2.1 ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง**มีสหสัมพันธ์ทางบวก**กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2.1 เป็นการวิเคราะห์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's r) ระหว่างคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยนัย เฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ โดยคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจำนวน 51 คน พบว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$r(49) = .51, p < .001$ (หนึ่งหาง)] ซึ่งเป็นระดับความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบจึงสนับสนุนสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 2.2 ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง **ไม่มีสหสัมพันธ์ทางบวก**กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2.2 เป็นการวิเคราะห์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's r) ระหว่างคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยนัย เฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง โดยคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจำนวน 59 คน พบว่า ผู้ที่มี

การกำกับการแสดงออกของตบสูงมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$r(57) = .29, p < .05$ (หนึ่งหาง)] ซึ่งเป็นระดับความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ผลการทดสอบจึงปฏิเสธสมมติฐาน

จากนั้น ผู้วิจัยได้นำค่าสหสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกับสถิติ Fisher's z transformation พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของตบต่ำ ($r = .51, N = 51$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของตบสูง ($r = .29, N = 59$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ [$z = 1.34, p = .09$ (หนึ่งหาง)]

สมมติฐานข้อที่ 2.3 ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตบสูงมีคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยสูงกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตบต่ำ

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2.3 เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบตัวแปรระหว่างบุคคล ทดสอบโดยใช้ค่าสถิติที แบบกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (*t-test independent groups*) โดยคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตบสูงและต่ำจำนวน 110 คน พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตบสูง ($M = 0.97, SD = 0.78$) สูงกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตบต่ำ ($M = 0.64, SD = 0.58$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$t(108) = 2.50, p < .05$ (สองหาง)] ผลการทดสอบจึงสนับสนุนสมมติฐาน ดังตาราง 21

ตาราง 21

การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในตัวแปรความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยระหว่างผู้ที่กำกับการแสดงออกของตบสูงและผู้ที่กำกับการแสดงออกของตบต่ำ

การกำกับการแสดงออกของตบ	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
ผู้ที่กำกับการแสดงออกของตบสูง	59	0.97	0.78	2.50*	.014
ผู้ที่กำกับการแสดงออกของตบต่ำ	51	0.64	0.58		

* $p < .05$, สองหาง.

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อที่ 3 ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยแตกต่างกันตามระดับของบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน โดยที่

สมมติฐานข้อที่ 3.1 ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง**มีสหสัมพันธ์ทางบวก**กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3.1 เป็นการวิเคราะห์สหประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's r) ระหว่างคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยนัย เฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำโดยคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำจำนวน 49 คน พบว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$r(47) = .43, p < .01$ (หนึ่งหาง)] ซึ่งเป็นระดับความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบจึงสนับสนุนสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 3.2 ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง **ไม่มีสหสัมพันธ์ทางบวก**กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3.2 เป็นการวิเคราะห์สหประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's r) ระหว่างคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยนัย เฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงโดยคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำจำนวน 53 คน พบว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$r(51) = .36, p < .01$ (หนึ่งหาง)] ซึ่งเป็นระดับความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ผลการทดสอบจึงปฏิเสธสมมติฐาน

จากนั้น ผู้วิจัยได้นำค่าสหสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างมาเปรียบเทียบกับสถิติ Fisher's z transformation พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ ($r = .43, N = 49$) มีค่าสหประสิทธิ์สหสัมพันธ์แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง ($r = .36, N = 53$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ [$z = 0.04, p = .34$ (หนึ่งหาง)]

สมมติฐานข้อที่ 3.3 ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง มีคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยสูงกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3.3 เป็นการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบตัวแปรระหว่างบุคคล ทดสอบโดยใช้ค่าสถิติที แบบกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (*t*-test independent groups) โดยคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงและต่ำจำนวน 102 คน พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ ($M = 0.85, SD = 0.73$) สูงกว่าในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง ($M = 0.78, SD = 0.74$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ [$t(100) = 0.45, p = .651$ (สองหาง)] ผลการทดสอบจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ดังตาราง 22

ตาราง 22

การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในตัวแปรความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยระหว่างผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงและผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ

ตัวแปร	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง	53	0.78	0.74	0.45	.651
ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ	49	0.85	0.73		

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

สมมติฐานข้อที่ 4 ตัวแปรกำกับการแสดงออกของตนและตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน สามารถร่วมกันทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้

เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังตาราง 23 พบว่า ตัวแปรกำกับการแสดงออกของตน (SM) มีสหสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย (DISCREPANCY) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$r(187) = .18, p < .01$ (หนึ่งหาง)] แสดงว่า ยิ่งในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงจะยิ่งมีความไม่สอดคล้อง

ระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยสูงขึ้น ในขณะที่ตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน (MC) กลับไม่พบว่ามีสหสัมพันธ์กับความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย (DISCREPANCY) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ [$r(187) = -.02, p = .387$ (หนึ่งหาง)]

ตัวแปรความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย (DISCREPANCY) มีสหสัมพันธ์กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัยด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย (IMPLICIT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$r(187) = .18, p < .01$ (หนึ่งหาง)] แต่ไม่มีสหสัมพันธ์กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยตรง (EXPLICIT) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ [$r(187) = -.02, p = .408$ (หนึ่งหาง)] แสดงว่า ยิ่งคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัยด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยมีสูงมากขึ้น จะยิ่งทำให้เกิดความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยสูงขึ้น

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ทดสอบด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression) ด้วยการใส่ตัวแปรทำนายพร้อมกัน (enter) ตัวแปรทำนายมี 2 ตัวแปร ได้แก่

- 1) ตัวแปรการกำกับกับการแสดงออกของตน
- 2) ตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน

ตัวแปรตาม คือ ความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย โดยคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 189 คน

เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย (measures of collinearity) พบว่ามีความคลาดเคลื่อน (tolerance) มากกว่า .19 (ค่าที่ได้ คือ 1.00) และมีค่าปัจจัยปรับตามความแปรปรวนเฟ้อ (variance inflation factor หรือ VIF) ค่าน้อยกว่า 5.3 (ค่าที่ได้ คือ 1.00) ดังนั้นตัวแปรทำนายทั้งสองตัวแปรเป็นอิสระจากกัน จึงไม่ทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย (Hair, Black, Babin, Anderson, & Tatham, 2006)

ตาราง 23

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ทดสอบด้วยค่าสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
(Pearson's *r*) (*N* = 189)

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7
1. SEMANTIC	1						
2. FEELING	.68*** (.000)	1					
3. EXPLICIT	.92*** (.000)	.92*** (.000)	1				
4. IMPLICIT	.38*** (.000)	.34*** (.000)	.39*** (.000)	1			
5. SM	.05 (.262)	.01 (.465)	.03 (.346)	.10 (.082)	1		
6. MC	-.08 (.152)	-.01 (.467)	-.04 (.272)	-.04 (.291)	-.00 (.477)	1	
7. DISCREPANCY	-.04 (.285)	.01 (.443)	-.02 (.408)	.18** (.006)	.18** (.007)	-.02 (.387)	1
<i>M</i>	1.18	18.41	0.00	0.00	2.64	3.51	0.82
<i>SD</i>	1.62	33.36	0.92	1.00	0.25	0.54	0.67

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ระดับนัยสำคัญ

** $p < .01$, หนึ่งหาง. *** $p < .001$, หนึ่งหาง.

เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายทั้งสองตัวกับความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกับความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย เท่ากับ $.18$ ($R = .18, p < .05$) และสามารถอธิบายความแปรปรวนของความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้ร้อยละ 3 ($R^2 = .03, p < .05$) มีเพียงตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนเท่านั้นที่มีน้ำหนักในการทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) = $.18$ ($p < .05$) ดังตาราง 24 แต่อย่างไรก็ตาม จะเห็นว่าขนาดของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานนี้ยังไม่มีความแกร่งมากเพียงพอตามนัยสำคัญทางปฏิบัติ (Practical significant) จะต้องระมัดระวังในการสรุปผล ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดในการอภิปรายผล (บทที่ 4)

ตาราง 24

การวิเคราะห์ถดถอยตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตน และตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน เพื่อทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย ($N = 189$)

ตัวแปร	r	B	$SE B$	β	R	R^2
การกำกับการแสดงออกของตน	.18**	0.47	0.19	.18*	.18*	.03
บุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน	-.02	-0.03	0.09	-.02		

* $p < .05$, หนึ่งหาง. ** $p < .01$, หนึ่งหาง.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบสมมติฐานข้างต้น สรุปผลได้ดังตาราง 25 ดังนี้

ตาราง 25

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ข้อ	สมมติฐาน	ผลการทดสอบ	
		สนับสนุน	ปฏิเสธ
1	คะแนนเจตคติโดยตรงที่วัดได้จากมาตราจำแนกความหมายและมาตราวัดระดับความรู้สึกโดยรวมมีสหสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับคะแนนเจตคติโดยนัยที่วัดด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย	✓	-
2	ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยแตกต่างกันตามระดับของการกำกับการแสดงออกของตน โดยที่		
2.1	ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง มีสหสัมพันธ์ทางบวก กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย	✓	-
2.2	ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง ไม่มีสหสัมพันธ์ทางบวก กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย	-	✓
3.3	ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง มีคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยสูงกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ	✓	-
3	ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยแตกต่างกันตามระดับของบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน โดยที่		
3.1	ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง มีสหสัมพันธ์ทางบวก กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย	✓	-
3.2	ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง ไม่มีสหสัมพันธ์ทางบวก กับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย	-	✓
3.3	ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง มีคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย สูงกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ		✓
4	ตัวแปรกำกับการแสดงออกของตนและตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสามารถร่วมกันทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้	✓ (บางส่วน)	-

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเรื่อง "การทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย ด้วยตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน" ที่ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ในบทที่ผ่านมาแล้ว ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ของเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย

ตอนที่ 2 การทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยที่ใช้ในการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทย

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ของเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย

จากสมมติฐานข้อที่ 1 คะแนนเจตคติโดยตรงที่วัดได้จากมาตราจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมมี **สหสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำ** กับคะแนนเจตคติโดยนัยที่วัดด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 นั่นคือ คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงมีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยนัย [$r(187) = .39, p < .001$, **หนึ่งทาง**] ซึ่งเป็นระดับความสัมพันธ์ในระดับต่ำ สอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาที่พบว่าความสัมพันธ์ของเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยโดยเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ (Fazio & Olson, 2003; Hofmann et al., 2005) การศึกษาอภิวเคราะห์ (meta-analysis) ของ Hofmann และคณะ รายงานค่าสหสัมพันธ์ (r) เฉลี่ยเท่ากับ .24 ส่วนการศึกษาเจตคติ 25 เรื่อง จากกลุ่มตัวอย่างกว่า 10,000 คน พบค่าสหสัมพันธ์เฉลี่ยของการวัดจากแบบรายงานตนเองกับการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยเท่ากับ .37 (Nosek, 2005)

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาครั้งนี้พบระดับความสัมพันธ์ที่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Nosek (2005) ที่กล่าวว่า การศึกษาเจตคติในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ทางการเมือง เจตคติที่วัดโดยตรงด้วยแบบรายงานตนเองจะมีความสัมพันธ์กับเจตคติที่วัดโดยนัยด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยในระดับสูง เช่น การศึกษาเจตคติต่อการทำแท้ง (pro choice - pro life) มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .70 ความชื่นชอบนักการเมือง (Al Gore- George Bush) มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .86 เจตคติต่อพรรคการเมือง (Democrats- Republicans) มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .59 ในขณะที่การศึกษาเจตคติในประเด็นอื่นๆ จะพบระดับความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติด้วยแบบรายงานตนเองกับการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยแตกต่างกันไป เช่น การศึกษาเจตคติต่อชาวเอเชียกับชาวอเมริกันผิวขาว มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .16 การศึกษาเจตคติต่อคนแก่ - คนหนุ่มสาว มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .26 การศึกษาเจตคติต่อผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์- ศาสนายิว มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .40 ในขณะที่การศึกษาเจตคติต่อคนอ้วน-คนผอมกลับไม่มีสหสัมพันธ์กัน

ความสัมพันธ์เชิงประจักษ์เช่นนี้ทำให้นักวิจัยที่ศึกษาเจตคตินำไปสู่ข้อสรุปว่า เจตคติที่วัดโดยตรงกับเจตคติที่วัดโดยนัยเป็นการประเมินการตอบสนองที่เกิดขึ้นแตกต่างกันหรือบางครั้งก็ขัดแย้งกัน (เช่น Banaji & Hardin, 1996; Blair & Banaji, 1996; Bosson, Swann, & Pennebaker, 2000; Devine, 1989; Fazio et al., 1995; Greenwald, et al., 1998 อ้างถึงใน Nosek, 2005) ส่วนข้อสรุปของ Karpinski และ Hilton (2001) กล่าวว่า เจตคติที่วัดโดยตรงกับเจตคติที่วัดโดยนัยมีภาวะสันนิษฐานที่แตกต่างกัน ก่อตัวขึ้นมาด้วยวิธีการที่แตกต่างกันในขณะที่ Greenwald และ Banaji (1995); Nosek (2005); Greenwald และ Nosek (2001); Hofmann และคณะ (2004); Nosek, Banaji, และ Greenwald (2002); Nosek และ Banaji (2002); Nosek และ Smyth (2005) อ้างถึงใน Nosek, 2005) ได้สรุปว่า เจตคติที่วัดโดยตรงด้วยแบบรายงานตนเองกับเจตคติที่วัดโดยนัยด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยมีภาวะสันนิษฐานที่แตกต่างกันที่เกี่ยวข้องกัน

McConnell และ Leibold (2001) ศึกษาเจตคติต่อเชื้อชาติ พบว่าเจตคติที่วัดโดยตรงและเจตคติที่วัดโดยนัยมีสหสัมพันธ์กัน ($r = .42$) McConnell และ Leibold กล่าวว่า ควรสรุปว่า เจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยเป็นการวัดความรู้ที่คล้ายคลึงกันน่าจะเหมาะสมกว่า ในขณะที่ Hofmann และคณะ (2005) กล่าวว่า แม้ว่าในตอนแรกๆ นั้นจะเน้นทำความเข้าใจถึงความแตกต่างกันของภาวะสันนิษฐานของเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย และพบว่ามีความไม่

สอดคล้องกันของภาวะสันนิษฐานการวัดทั้งสองรูปแบบ แต่ก็พบหลักฐานเชิงประจักษ์จำนวนมากที่ช่วยยืนยันว่าเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยมีความสัมพันธ์กัน และขนาดความสัมพันธ์ก็แตกต่างกันไปตามขอบเขตของเนื้อหาและปัจเจกบุคคล

ในขณะที่นักวิชาการกลุ่มหนึ่งกลับมุ่งตรวจสอบความเหมือน (หรือต่าง) ของภาวะสันนิษฐานของเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย เช่น **Dovidio และคณะ (2002)** ศึกษาเจตคติต่อชาวผิวดำของนักศึกษาชาวผิวขาว โดยเจตคติที่วัดโดยนัยวัดด้วยการซ่อนเร้นอยู่ในรูปแบบการตอบสนอง (**response latency measure**) และเจตคติที่วัดโดยตรงด้วยแบบรายงานตนเอง (**self-report measure**) โดยมองว่า เจตคติโดยตรงและเจตคติโดยนัยก่อร่างให้เกิดพฤติกรรมขึ้นมาในชีวิตประจำวัน (ของชาวผิวขาวต่อชาวผิวดำ) และทำหน้าที่แตกต่างกัน **Dovidio และคณะ** ตรวจสอบถึงอำนาจในการทำนายความลำเอียงและการรับรู้ถึงความลำเอียงที่เป็นพฤติกรรมที่เป็นคำพูด (**verbal behaviors**) และการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เป็นคำพูด (**nonverbal behaviors**) ผลการศึกษาพบว่า เจตคติที่วัดด้วยแบบรายงานตนเองสามารถทำนายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นคำพูด เมื่อผู้เข้าร่วมการวิจัยชาวผิวขาวมีปฏิสัมพันธ์กับชาวผิวดำ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ผ่านกระบวนการไตร่ตรองมาก่อน (**deliberative behaviors**) และเจตคติที่วัดโดยตรงก็สามารถทำนายได้ถึงการรับรู้ถึงความเป็นมิตรที่ชาวผิวขาวรู้สึกกว่าตนเองได้แสดงออกต่อชาวผิวขาวมากกว่าชาวผิวดำ

ในทางตรงกันข้ามเจตคติที่วัดโดยนัยสามารถทำนายพฤติกรรมที่ไม่เป็นคำพูดที่ชาวผิวขาวแสดงออกอย่างลำเอียงต่อชาวผิวดำ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นทันทีทันใด (**spontaneous nonverbal behaviors**) เช่น การโน้มตัวเข้าใกล้หรือออกห่างเมื่อพูดคุย อัตราความเร็วของการกระพริบตา และจำนวนครั้งที่สบตาน้อยกว่า ซึ่งสัมพันธ์กับความรู้สึกไม่สบายใจ หรือความรู้สึกทางลบที่มีต่อชาวผิวดำ **Dovidio และคณะ** ได้สรุปผลที่สอดคล้องกับ **McConnell และ Leibold (2001)** ที่ศึกษาถึงความตรงด้านอำนาจในการทำนายของเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย โดยมองว่าเจตคติที่วัดโดยตรงสามารถทำนายพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างไตร่ตรองก่อน ส่วนเจตคติที่วัดโดยนัยโดยหลักแล้วจะสามารถทำนายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นทันทีทันใด ภาวะสันนิษฐานของเจตคติที่วัดโดยตรงกับเจตคติที่วัดโดยนัยจึงแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยเน้นย้ำถึงอำนาจการทำนายของเจตคติที่วัดได้สองรูปแบบว่ายังต้องมีการศึกษาในเชิงลึกมากกว่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของเจตคติโดยตรง และเจตคติโดยนัย และ

เสนอว่าเจตคติทั้งสองรูปแบบอาจจะเป็นระบบที่แยกจากกันและมีผลที่เป็นอิสระจากกันโดยสิ้นเชิง

Gawronski , Hofmann, และ Wilbur (2006) เน้นย้ำถึงการนิยามการวัดเจตคติโดยนัยที่มักจะนิยามว่าเป็นเจตคติที่เกิดขึ้นอย่างไม่ตระหนักรู้ตน (unconscious) และการวัดเจตคติโดยตรงว่าเป็นเจตคติที่เกิดขึ้นอย่างรู้ตน (conscious) ต้องนิยามอย่างระมัดระวัง และแสดงหลักฐานเชิงประจักษ์อย่างรัดกุม เพราะการแยกแยะความแตกต่างของคำนิยามข้างต้น ยังต้องการการศึกษาเชิงลึกมากกว่านี้

Payne และคณะ (2008) มองว่าในความจำของมนุษย์ เจตคติโดยตรงและเจตคติโดยนัยจะถูกพัฒนาหรือก่อตัวขึ้นมาด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน และถูกคาดหวังให้มีความอ่อนไหวต่อการแสดงการควบคุมหรือกำหนดรูปแบบที่แตกต่างกัน จึงทำให้เจตคติโดยตรงและเจตคติโดยนัยไม่มีความสอดคล้องกัน

การศึกษาของ Smith และ Nosek (in press) พบว่า เมื่อจัดกระทำให้บุคคลมุ่งเป้าไปที่การวัดเจตคติที่มีองค์ประกอบด้านปัญญา นั่นคือ ให้ผู้ตอบมุ่งเป้าไปที่ความคิดหรือความเชื่อของตน (cognitive focus) ที่มีต่อที่หมายเจตคติ เจตคติที่วัดโดยตรงที่ได้จากแบบรายงานตนเองมีความแตกต่างจากเจตคติที่ได้จากการวัดโดยนัย และสามารถแยกได้ว่าการวัดโดยตรงกับการวัดโดยนัยมีภาวะสันนิษฐานที่แตกต่างกันแต่เมื่อให้บุคคลมุ่งเป้าการวัดเจตคติไปที่องค์ประกอบทางด้านอารมณ์ นั่นคือ ให้ผู้ตอบสนใจไปที่ความรู้สึกหรืออารมณ์ของตนที่มีต่อที่หมายเจตคติ ก็พบว่าเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น Smith และ Nosek สรุปว่าระดับความเข้มข้นของความสัมพันธ์ของเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยขึ้นอยู่กับรูปแบบการประเมินที่จัดกระทำให้บุคคลมุ่งเป้าคิดหรือแสดงความรู้สึก เจตคติที่วัดโดยตรงมีความสัมพันธ์กับเจตคติที่วัดโดยนัยมากขึ้นเมื่อบุคคลมุ่งเป้าไปที่ความรู้สึกและอารมณ์ สัมพันธ์มากกว่าเมื่อมุ่งเป้าไปที่ความคิดและความเชื่อ การที่บุคคลมุ่งเป้าไปที่อารมณ์อาจจะทำให้เกิดเส้นแบ่งที่ไม่ชัดเจนระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย และแสดงเจตคติออกมาในแบบรายงานตนเองได้อย่างสัมพันธ์กับการกระตุ้นให้เกิดการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งที่ประเมิน ผลการศึกษานี้จึงช่วยให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้านปัญญา-อารมณ์ และภาวะสันนิษฐานของการวัดโดยตรงกับการวัดโดยนัยมากขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตถึงเจตคติที่วัดโดยตรงด้วยมาตรจำแนกความหมาย ซึ่งผู้วิจัยนำคำศัพท์ชุดเดียวกับที่ใช้ในการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย และใช้มาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมซึ่งเป็นการประเมินองค์ประกอบด้านความรู้สึก จะเห็นว่าเป็นการจัดกระทำทำให้มีความใกล้เคียงกันระหว่างการวัดโดยตรงกับการวัดโดยนัยมากแล้วแต่กลับพบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการวัดโดยตรงกับการวัดโดยนัยในระดับต่ำ [$r(187) = .39, p < .001$, หนึ่งหาง] ผู้วิจัยจึงนำคะแนนที่ได้จากแนวทางการคำนวณแบบใหม่ของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยที่ **Greenwald และคณะ (2003)** เสนอไว้ เรียกว่า *D score* ที่เกิดจากการคำนวณคะแนนความเร็วในการตอบสนองให้เป็นขนาดอิทธิพล โดยเสนอว่าคะแนนนี้จะช่วยทำให้เพิ่มสหสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงกับการวัดโดยนัยให้สูงขึ้น ผลการวิเคราะห์พบค่าสหสัมพันธ์เพิ่มขึ้นแต่ยังคงมีระดับสหสัมพันธ์ในระดับต่ำอยู่ [$r(187) = .42, p < .001$, หนึ่งหาง] ในทัศนะของผู้วิจัยมองว่าการศึกษาความเหมือน (หรือแตกต่าง) ในภาวะสันนิษฐานหรือการกำหนดนิยามที่ชัดเจนของเจตคติที่วัดโดยนัยกับที่วัดโดยตรงเป็นประเด็นที่ยังต้องการศึกษาในเชิงลึกอีกมาก ผู้วิจัยไม่ต้องการสรุปถึงความเหมือนหรือความต่างของภาวะสันนิษฐาน แต่จะมุ่งไปที่ประเด็นที่ว่า “เมื่อไหร่” หรือ “บุคคลลักษณะเช่นไร” ที่อาจจะส่งผลต่อระดับความสอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับเจตคติที่วัดโดยนัย ตามข้อเสนอ **Nosek (2007)** ที่เสนอว่าเจตคติที่วัดโดยตรงและที่วัดโดยนัยมีความสัมพันธ์กันในระดับที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับที่หมายเจตคติที่ต้องการวัดและสถานการณ์บางอย่าง เช่น ความแตกต่างด้านบุคลิกภาพของบุคคล ระดับความเข้มของเจตคติ ระดับการนำเสนอตนเอง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อาจจะทำให้ระดับความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงและโดยนัยสัมพันธ์กันน้อยต่างกัน

Nosek (2007) จึงนำเสนอตัวแปรหลัก 4 ตัวแปร ที่มีอิทธิพลต่อระดับความสัมพันธ์ของการวัด เจตคติด้วยแบบรายงานตนเองกับการวัดเจตคติด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย นั่นคือ 1) การนำเสนอตนเอง 2) ความเข้มของเจตคติ หรือ ความเข้มของการประเมิน 3) ความแตกต่างของเจตคติ และ 4) ความตรงกันข้ามของเจตคติ ในขณะที่ **Hofmann และคณะ (2005)** ได้เสนอโมเดลความตระหนักในตน (*awareness*) และการปรับตัว (*adjustment*) ส่วน **Fazio (1990)** ก็เสนอโมเดลที่มีแรงจูงใจและโอกาสเป็นตัวทำนายมาใช้อธิบายปรากฏการณ์นี้ โดยมองว่าระดับความสัมพันธ์ระหว่างวิธีวัดเจตคติโดยตรงและโดยนัยขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านแรงจูงใจและโอกาสที่บุคคลใช้ ในการวัดเจตคติโดยนัยซึ่งเป็นการวัดที่เป็นการแสดงออกแบบทันทีทันใด ไม่มีเวลาหรือโอกาสที่จะคิดวิเคราะห์ก่อน ขาดแรงจูงใจหรือโอกาสที่จะคิดวิเคราะห์ได้อย่างละเอียดถี่

ถ้วน ซึ่งตรงข้ามกับการวัดเจตคติโดยตรงที่บุคคลสามารถพิจารณาและประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเจตคติได้ ในสถานการณ์ที่ต่างกันเช่นนี้จึงทำให้ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยนัยและโดยตรงต่ำลง ข้อเสนอของทุกคนต่างก็มีเป้าหมายเดียวกัน คือ เพื่ออธิบายถึงอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการวัดโดยตรงกับโดยนัย ซึ่งจะอภิปรายในตอนที่ 2 ในลำดับต่อไป

ตอนที่ 2 การทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย

จากการอภิปรายผลในตอนที่ 1 ช่วยทำให้สามารถตอบคำถามที่ว่า “เจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยมีความสัมพันธ์กันหรือไม่” ในการอภิปรายตอนที่ 2 นี้ ผู้วิจัยจะมุ่งทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่สามารถทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย ดังที่ Fazio และ Olson (2003) ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะตอบว่าเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ คำถามที่ควรจะถามมากกว่า คือ ภายใต้สถานการณ์ และบุคคลประเภทใดที่การวัดโดยตรงและการวัดโดยนัยสัมพันธ์กัน

ผู้วิจัยได้เลือกตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน มาใช้ในการทดสอบการทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยในการวิจัยครั้งนี้ เพราะพิจารณาว่าตัวแปรทั้งสองที่มีความเกี่ยวข้องกับการนำเสนอตนเองตามข้อเสนอของ Nosek (2005) ตลอดจนการตระหนักในตน และการปรับตัว ตามที่ Hofmann และคณะ (2005) ได้เสนอไว้ กล่าวคือ การกำกับการแสดงออกของตนมีลักษณะของการควบคุมการแสดงออกทั้งของตนเองและในทางสังคม แสดงออกตามความคาดหวังของผู้อื่น ตามภาวะสันนิษฐานที่ Snyder และ Gangestad (1985) ได้เสนอไว้ในการสร้างมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน โดยที่บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีแนวโน้มที่จะตรวจสอบถึงสิ่งชี้แนะต่างๆทางสังคมอย่างใกล้ชิด เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ในขณะที่บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำมีแนวโน้มที่จะใช้มาตรฐานภายใน เจตคติ ค่านิยม ความเชื่อ และความรู้สึกภายในมาใช้ในการแสดงพฤติกรรมออกมา ธรรมชาติของสองลักษณะเช่นนี้จึงทำให้บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีความอ่อนไหวต่อสถานการณ์และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสูง นำไปสู่การปรับตัวทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรายงานเจตคติด้วยแบบรายงานตนเอง จนทำให้เกิดผลของความ

สอดคล้องกันในระดับต่ำระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรง (ด้วยแบบรายงานตนเอง) กับเจตคติที่วัดโดยนัย (ด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย)

เมื่อผู้วิจัยได้แยกวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ของเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยในกลุ่มผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงกับผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ พบว่า ตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยมีแนวโน้มที่จะแตกต่างกันในกลุ่มผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงกับผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ (สมมติฐานข้อที่ 2.1 และ 2.2) แม้จะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม ($z = 1.34, p = .09$, หนึ่งหาง) ตลอดจนเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำด้วยคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย พบว่า แตกต่างกันอย่างจริง นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนเองสูง ($M = 0.97, SD = 0.78$) สูงกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนเองต่ำ ($M = 0.64, SD = 0.58$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ, $t(108) = 2.50, p < .05$ (สองหาง) (สมมติฐานข้อที่ 2.3)

การวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาเจตคติที่วัดโดยนัยด้วยแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะต้องตอบสนองอย่างรวดเร็ว และไม่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบไตร่ตรองก่อนตอบ จึงทำให้การวัดนี้สามารถจับปัญหาการบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมเพื่อทำให้ตนเองดูดีขึ้นได้ ตรงกันข้ามกับเจตคติที่วัดโดยตรงที่ผู้ตอบสามารถตรวจสอบ กลั่นกรองคำตอบก่อนตอบได้ และเปิดโอกาสให้ผู้ตอบบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมเพื่อทำให้ตนเองดูดีขึ้น (มากกว่าการวัดโดยนัย) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำมีระดับความสัมพันธ์ของเจตคติที่วัดโดยตรงและโดยนัย ตลอดจนความไม่สอดคล้องของเจตคติที่วัดโดยตรงและโดยนัยแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำมีความน่าจะเป็นที่จะตอบเจตคติทั้งสองแบบวัดได้อย่างสอดคล้องกันมากกว่า และมีคะแนนความไม่สอดคล้องของเจตคติที่วัดโดยนัยกับที่วัดโดยตรงต่ำกว่า นั่นเป็นเพราะว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำต้องการรักษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติส่วนบุคคลกับการตัดสินใจหรือแสดงออกให้สัมพันธ์กัน ในขณะที่ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง มีความน่าจะเป็นที่จะตอบเจตคติทั้งสองแบบวัดได้สัมพันธ์ต่ำกว่า และมีความไม่สอดคล้องของเจตคติที่วัดโดยนัยกับที่วัดโดยตรงสูงกว่า นั่นเป็นเพราะว่ามีความกังวลมากกว่าว่าการแสดงออกและการตัดสินใจของตนออกไปนั้น จะไป

สอดคล้องกับสภาพทางสังคมหรือบุคลิกภาพภายนอกร่วมกับคนอื่นได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ ผลจากการมีบุคลิกภาพเช่นนี้จึงทำให้ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมักจะแสดงเจตคติส่วนตัว และพฤติกรรมจริงทางสังคมได้ไม่ค่อยสอดคล้องกัน ปัจจัยด้านสถานการณ์จึงมีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็นของผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมากกว่า ส่วนผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำไม่ว่าจะตกอยู่ในสถานการณ์อย่างไรก็แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเสมอ เพราะเขายึดมั่นในความคิดที่มาจากภายในมากกว่าสถานการณ์ภายนอก สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Czellar (2003); DeBono และคณะ (1995)

ในขณะที่ตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาว่าเป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับภารกิจทางสังคมสูง และอาจจะมีความเกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางสังคม คล้ายคลึงกับตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตน กลับพบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยของผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงกับผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำไม่แตกต่างกัน ($z = 0.04, p = .34$, หนึ่งหาง) (ตามสมมติฐานข้อที่ 2.1 และ 2.2) ซึ่งเป็นผลที่สอดคล้องกันเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ ($M = 0.85, SD = 0.73$) ไม่แตกต่างจากในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง ($M = 0.78, SD = 0.74$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ, $t(100) = 0.45, p = .651$ (สองหาง) (สมมติฐานข้อที่ 3.3) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระดับของบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนที่ต่างกันมีความสัมพันธ์ของเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย และความไม่สอดคล้องของเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า แม้ตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนจะเกี่ยวข้องกับการลงทางสังคม แต่ก็เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่ต้องมีการจัดกระทำให้มีผลประโยชน์ต่อผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง แต่การศึกษาครั้งครึ่งเป็นเพียงการรายงานเจตคติเท่านั้น การวัดความสัมพันธ์ของเจตคติที่ได้วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยในทั้งผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงกับผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำจึงสัมพันธ์กันอย่างไม่แตกต่างกัน

ข้อค้นพบจากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 และ 3 ทำให้ทราบว่าความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยนั้นแตกต่างกันตามระดับของการกำกับการแสดงออกของตนจริง แต่ไม่แตกต่างกันตามระดับของบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ที่สนับสนุนสมมติฐานบางส่วน

โดยใช้ตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตน และตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน เพื่อทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย ซึ่งเป็นคะแนนความไม่สอดคล้องของการวัดเจตคติด้วยมาตราจำแนกความหมายและมาตราวัดระดับความรู้สึกโดยรวม กับการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีเพียงตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนเท่านั้นที่สามารถอธิบายความแปรปรวนในความไม่สอดคล้องของคะแนนเจตคติที่ได้จากการวัดสองรูปแบบได้ โดยผลจากการวิเคราะห์ทางสถิติของการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกับความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย เท่ากับ $.18$ ($R = .18, p < .05$) และสามารถอธิบายความแปรปรวนของความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้ร้อยละ 3.2 ($R^2 = .032, p < .05$) มีเพียงตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนเท่านั้นที่มีน้ำหนักในการทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) = $.18$ ($p < .05$) นั้นหมายความว่า ในบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง เจตคติที่แสดงออกผ่านการวัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย ย่อมมีความไม่สอดคล้องกับการวัดโดยนัยสูงขึ้น ในขณะที่ตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนไม่มีความเกี่ยวข้องกับความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยเลย

จากข้อเสนอของ Greenwald และ Banaji (1995) ที่มองว่าความขึ้นชอบโดยนัยเป็นลักษณะของความคิดเห็นที่บุคคลไม่เต็มใจ หรือไม่สมารถที่จะรายงานออกมาได้ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า 1) บุคคลไม่ต้องการให้ผู้อื่นล่วงรู้ และ 2) ความคิดเห็นส่วนตัวอาจจะเป็นสิ่งยอมรับไม่ได้ทางสังคม บุคคลจึงต้องนำเสนอความรู้สึกหรือความคิดเห็นในลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการทางสังคม หรือ บิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมเพื่อทำให้ตนเองดูดีขึ้น สอดคล้องกับ Kim (2003) ที่มองว่าการบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมเพื่อทำให้ตนเองดูดีขึ้นเป็นอุปสรรคหลักของการวัดเจตคติด้วยแบบรายงานตนเองอยู่แล้ว ประกอบกับปัจจัยด้านบุคลิกภาพบางอย่างซึ่งเป็นเสมือนการลวงทางสังคม การรายงานเจตคติด้วยการตอบแบบสอบถามจึงเปิดโอกาสให้บุคคลได้ใคร่ครวญก่อนตอบ อาจจะทำให้เกิดขึ้นเมื่อผู้ตอบไม่เต็มใจที่จะรายงานความคิดเห็นออกมาในแบบรายงานตนเองหรืออาจจะเป็นไปได้ว่าบุคคลไม่สามารถรายงานความคิดของตนที่ซ่อนอยู่ในจิต จึงเกิดการปรับการแสดงความคิดเห็นขึ้นใหม่

การกำกับการแสดงออกของตน ซึ่งเป็นแนวโน้มของบุคคลในการตระหนัก และควบคุม การแสดงออกของตนให้เหมาะสมกับความต้องการของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม รวมถึงระดับการ เอาใจใส่ในการแสดงออกของผู้อื่นต่อตน ซึ่งส่งผลต่อบุคคลในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในลักษณะที่ แตกต่างกัน (Snyder, 1974; นิตยา รัตนพิชิต, 2534) เมื่อมีการกำกับการแสดงออกของตนสูงขึ้น การแสดงเจตคติด้วยการวัดโดยตรงอาจเกิดการปรับเปลี่ยน (altered) ในขณะที่การตอบสนอง ผ่านการวัดโดยนัยที่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติรวดเร็วไม่เปิดโอกาสให้มีการปรับเปลี่ยนได้ ดังนั้น การ กำกับการแสดงออกของตนจึงมีผลต่อความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยนัยกับเจตคติที่วัด โดยตรงและความไม่สอดคล้องนี้ย่อมต่ำลง เมื่อมีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำลง เป็นไป ตามโมเดลที่มีแรงจูงใจและโอกาสเป็นตัวทำนายของ Fazio และคณะ (1995) ที่เสนอว่าระดับ ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีวัดเจตคติโดยตรงและโดยนัยขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านแรงจูงใจและโอกาสที่ บุคคลใช้ในการวัดเจตคติโดยนัยซึ่งเป็นการวัดที่เป็นการแสดงออกแบบทันทีทันใด ไม่มีเวลาหรือ โอกาสที่จะคิดวิเคราะห์ก่อน ขาดแรงจูงใจหรือโอกาสที่จะคิดวิเคราะห์ได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน ซึ่ง ตรงข้ามกับการวัดเจตคติโดยตรงที่บุคคลสามารถพิจารณาและประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเจต คติได้ ในสถานการณ์ที่ต่างกันเช่นนี้จึงทำให้ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยนัยและโดยตรง ต่ำลง

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานว่าตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพ แบบแมคคิเวลเลียน จะสามารถอธิบายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยนัยกับที่วัด โดยตรงได้ โดยที่แนวโน้มที่บุคลิกภาพทั้งสองแบบจะมีผลต่อการแสดงเจตคติที่เป็นไปตามความ คาดหวังทางสังคมมากกว่าความรู้สึกรหรือการแสดงเจตคติที่แท้จริง ซึ่งทำให้เกิดความไม่ สอดคล้องกันขึ้นระหว่างคะแนนเจตคติที่วัดโดยตรงกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย สมมติฐานนี้ สนับสนุนเพียงบางส่วนเท่านั้น มีเพียงตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนเท่านั้นที่มีอำนาจ ทำนายความไม่สอดคล้องได้ Hofmann และคณะ (2005) กล่าวถึงอิทธิพลของตัวแปรการกำกับการ แสดงออกของตนที่มีต่อระดับความสอดคล้องของการวัดโดยตรงกับการวัดโดยนัยว่ายังไม่มี ความชัดเจน แต่โดยภาวะสันนิษฐานของตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนที่มีทั้ง 1) การ ปรับตัว โดยที่บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะมีแนวโน้มที่จะปรับตัวให้เข้ากับ สถานการณ์น้อยกว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง และ 2) การตระหนักในตน ซึ่งเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นภายในบุคคล โดยที่บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำจะมีความ ตระหนักต่อความรู้สึกนึกคิดภายในมากกว่าสถานการณ์ (มากกว่าบุคคลที่มีการกำกับการ

แสดงออกของตนสูง) เพราะฉะนั้นแล้ว ในทัศนะของ Hofmann และคณะจึงมองว่าตัวแปรทำนายนี้ยังเป็นตัวแปรที่ต้องทดสอบอีกครั้งและยังมีข้อสนับสนุนที่ไม่แข็งแกร่งพอ การที่จะสรุปว่าตัวแปรการทำกับการแสดงออกของตนทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยไม่มีผลสรุปที่แน่ชัด (inconclusive)

แต่อย่างไรก็ตาม Nosek (2005) กล่าวว่า ตัวแปรการนำเสนอตนเองเป็นตัวแปรที่อธิบายความแปรปรวนในความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงและการวัดโดยนัยได้ไม่มากนัก เช่น การศึกษาเจตคติต่อทางเกย - กระโปรง ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการนำเสนอตนเองต่ำ เกี่ยวข้องกับความละเอียดอ่อนทางสังคมต่ำ และไม่มีกรบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมเพื่อทำให้ตนเองดูดีขึ้น แต่กลับพบความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงกับการวัดโดยนัยในระดับต่ำ ($r = .15$) ในประเด็นที่มีความอ่อนไหวทางสังคมสูง เช่น การศึกษาเจตคติต่อชาวอเมริกันผิวดำ - ชาวอเมริกันผิวขาว กลับมีความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงกับการวัดโดยนัยในระดับสูง ($r = .55$) Nosek จึงสรุปว่าตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนในความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงและการวัดโดยนัยได้มากกว่าการนำเสนอตนเอง คือ ความเข้มของเจตคติ หรือความเข้มของการประเมิน ความแตกต่างของเจตคติ และ ความเป็นขั้วของเจตคติ หรือแม้แต่นงานวิจัยของ Choma และ Hafer (2009) ที่ศึกษาถึงจุดยืนทางการเมืองของนักศึกษาชาวแคนาดา (ความเป็นเสรีนิยม หรืออนุรักษนิยม) เพื่อทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างการวัดโดยตรงด้วยมาตรวัดการระบุตำแหน่งของตนและการวัดโดยนัยที่วัดด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยโดยมองว่าระดับความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงกับการวัดโดยนัยขึ้นอยู่กับอิทธิพลของระดับความซ้ำของในเรื่องการเมือง ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีความคล้ายคลึงกับตัวแปรความเข้มของเจตคติตามข้อเสนอของ Nosek หรือ ความสำคัญของเจตคติ และความรู้ ตามข้อเสนอของ Hofmann และคณะ (2005) Choma และ Hafer พบว่า ระดับความสัมพันธ์ของการวัดสองแบบสัมพันธ์กันเพียงในระดับต่ำ ($r = .48$) (ซึ่งเป็นระดับความสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยเพื่อศึกษาเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในครั้งนี้) ทั้งนี้ระดับความสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับความซ้ำของในเรื่องการเมืองหรือระดับความเข้มข้นของความรู้ทางการเมืองของบุคคล การที่พบว่าความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงกับการวัดโดยนัยสูงขึ้นในผู้ที่มีความรู้ทางการเมืองมาก เนื่องจากคนเหล่านั้นสามารถใช้ความรู้นั้นเพื่อตีความ เจตคติหรือสิ่งเร้าต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ ความรู้จึงเสริมแรงให้เกิดการเรียนรู้ทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการเมืองมาก จนทำให้เกิดความชื่นชอบและระบุจุดยืนทางการเมืองของตนเองได้ จนในที่สุดก็แสดงออกอย่างสอดคล้องกันระหว่างเจตคติโดยตรงและเจตคติโดยนัย ดังนั้นแล้ว เพื่อ

ทำนายความไม่สอดคล้องกันระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย จึงควรพิจารณาถึงตัวแปร ความเข้มข้นของเจตคติ ความรู้ และความสำคัญของเจตคติมากกว่า นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังมองว่า การศึกษาครั้งต่อไปอาจจะต้องมีเงื่อนไขจัดกระทำ เพื่อค้นหากลไกที่กำกับหรือส่งผ่าน ความสัมพันธ์ของเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยที่แท้จริง เช่น เงื่อนไขที่สถานการณ์การ นำเสนอตนเองสูง และต่ำ หรือ เงื่อนไขที่มีความกังวลสูงและต่ำ

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยที่ใช้ในการวัดเจตคติ ต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทย

จากแนวคิดของ Greenwald และ Banaji (1995) ที่มองปัญญาโดยนัย (implicit cognition) ว่าเป็นร่องรอยของประสบการณ์ในอดีตที่ไม่สามารถประเมินได้ หรือประเมินได้อย่าง ไม่ถูกต้อง เพราะบางครั้งบุคคลไม่สามารถเปิดเผยปัญญาโดยนัยนี้ออกมาภายนอกได้ เพราะ อาจจะสร้างความขัดแย้งกับค่านิยมความเชื่อ หรือบุคคลอาจจะหลีกเลี่ยงไม่กล่าวถึงเพื่อไม่ให้ เกิดผลลบทางสังคมตามมา และบางครั้งอาจเกิดการบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความ คาดหวังทางสังคมเพื่อทำให้ตนเองดูดีขึ้น ตลอดจนการผสานเอาแนวความคิดเรื่องการกระตุ้นของ พื้นฐานความสัมพันธ์เชื่อมโยง และการอนุมานจากการซ่อนเร้นอยู่ภายในของรูปแบบการ ตอบสนองที่แตกต่างกันไปตามระดับของการเข้าถึงเจตคติ ทำให้วิธีการวัดโดยนัยกลายเป็นอีก ทางเลือกหนึ่งในการศึกษาเจตคติภายใต้ฐานความคิดข้างต้น วิธีการวัดเจตคติโดยนัยที่เป็นที่นิยม วิธีหนึ่ง คือ การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1998 ที่นำเสนอการทดสอบการ เชื่อมโยงโดยนัยออกมา ทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์อย่างเป็นวงกว้างถึงความตรงและความ น่าเชื่อถือของเครื่องมือวัดประเภทนี้

อย่างไรก็ตาม ผลจากการพัฒนาการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยมาทดสอบด้วย ภาษาไทยในเชิงประยุกต์ เพื่อวัดเจตคติของนิสิตต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยครั้งนี้นับว่ามี คุณค่าอย่างยิ่ง และสามารถลดข้อกังขาในประเด็นวิจารณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียงลำดับของการ จับคู่หมวดหมู่กับงาน เช่น การที่ผู้เข้าร่วมการทดสอบบางคนได้จับคู่รูปภาพแกนนำของกลุ่มคน เสือเหลืองกับคำทางบวกก่อน อาจจับคู่ในงานลำดับต่อมาได้ยากขึ้นเมื่อต้องสลับข้างกัน(กลุ่ม คนเสือเหลืองกับคำทางลบ) แตกต่างจากผู้ที่ได้จับคู่กลุ่มคนเสือเหลืองกับคำทางลบก่อน การ วิเคราะห์ค่าสถิติของการศึกษานี้พบว่าลำดับการจับคู่ไม่มีอิทธิพลต่อผลการทดสอบโดยรวม เพราะได้ออกแบบเพื่อสุ่มให้ผู้ร่วมการทดลองได้รับการทดสอบช่วยลดอิทธิพลเรื่องลำดับได้ นั่นคือ

ผู้ร่วมการทดลองได้รับชุดงานแบบสุ่ม เรียกกระบวนการนี้ว่า “การถ่วงน้ำหนักให้สมดุลกัน (counterbalancing)”

นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยยังได้ทดสอบลำดับของการวัดเจตคติโดยตรงที่วัดจากมาตรจำแนกความหมายและมาตรประเมินความรู้สึกโดยรวมและการวัดเจตคติโดยนัยที่วัดจากการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยก็ไม่พบว่าลำดับของการทดสอบมีอิทธิพลต่อระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ลดข้อกังขาของปัญหาที่ Fazio (1995 อ้างถึงใน Lane และ คณะ, 2007) ได้กล่าวไว้ว่า ระดับของมโนทัศน์อาจจะเข้าถึงเจตคติในบุคคลที่ได้รับการทดสอบเจตคติที่วัดโดยตรงก่อนแล้วมาทำแบบทดสอบเจตคติที่วัดโดยนัยได้มากกว่า และมองว่าการทดสอบเจตคติที่วัดโดยตรงก่อนจะช่วยเปิดโอกาสให้ภาวะสันนิษฐานของการวัดสองแบบมีความคล้ายคลึงกันมากขึ้น เนื่องจากมีความสัมพันธ์กันสูงขึ้น ทำให้ระดับความสัมพันธ์ของเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลำดับของการทดสอบเจตคตินั้นเอง (หรือเรียกว่าลำดับการทดสอบเป็นตัวแปรกำกับ) ผลการทดสอบของผู้วิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สอดคล้องกับผลการศึกษาวิเคราะห์ของ Hofmann และคณะ (2005) ที่แสดงให้เห็นว่าระดับความสอดคล้องกันของเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยไม่แตกต่างกันเมื่อวัดโดยตรงก่อนที่จะทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย หรือวัดการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยก่อนที่จะทดสอบด้วยการวัดโดยตรง Nosek และคณะ (2005) ยังได้ยืนยันข้อสรุปข้างต้นด้วยการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 10,000 คน ซึ่งเป็นการศึกษาเจตคติมากกว่า 57 เรื่อง พบว่าลำดับของการทดสอบไม่มีผลต่อความสัมพันธ์ของเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยแต่อย่างใด

เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของเวลาที่กลุ่มตัวอย่างใช้ตอบสนองในการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยในการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยในรอบที่ให้ตอบสนองต่อกลุ่มคนเสื้อเหลืองกับคำทางบวกหรือกลุ่มคนเสื้อแดงกับคำทางลบ ได้แตกต่างจากรอบที่ให้ตอบสนองต่อกลุ่มคนเสื้อแดงกับคำทางบวกหรือกลุ่มคนเสื้อเหลืองกับคำทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้แล้ว การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยในครั้งนี้มีระดับความเที่ยงหรือความสอดคล้องภายในค่อนข้างสูง [$r(187) = .75, p < .001$] สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hofman และคณะ (2005) ที่รวบรวมงานวิจัยกว่า 50 เรื่อง พบว่า การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยมีค่าความสอดคล้องภายในเฉลี่ยที่ .79 ในช่วง .70 ถึง .90 ตัวเลขนี้นับว่าสูงกว่าการวัดโดยนัยด้วยวิธีอื่นๆ ในขณะที่ความน่าเชื่อถือของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยด้วยการทดสอบซ้ำ (test-

retest reliability) พบว่ามีค่าในช่วง .25 ถึง .69 โดยที่ค่าเฉลี่ยและค่ามัธยฐานของความน่าเชื่อถือของการทดสอบซ้ำมีค่าเท่ากับ .50 เช่น ในการศึกษาการเห็นคุณค่าแห่งตนโดยนัยด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยก็มีค่าความน่าเชื่อถือของการทดสอบซ้ำ (เท่ากับ .69) สูงกว่าการทดสอบโดยนัยด้วยวิธีอื่นๆ อีกด้วย

นอกจากนี้แล้ว ข้อวิจารณ์เรื่องความคุ้นเคยในคำศัพท์ หรือรูปภาพที่นำมาใช้ในการทดสอบต่อความเร็วที่ใช้ตอบสนองก็พบหลักฐานเชิงประจักษ์ว่า แม้จะแยกทดสอบในเงื่อนไขที่มีความคุ้นเคยต่อสิ่งเร้าสูงและต่ำ คะแนนความเข้มข้นของการเชื่อมโยงในสองเงื่อนไขก็ไม่แตกต่างกัน (Ottaway, Hayden, & Oakes, 2001)

ผู้วิจัยได้นำการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยไปทดสอบหาความตรงด้วยวิธีการทดสอบกับกลุ่มที่รู้ลักษณะอยู่แล้วในกลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าเป็นผู้ที่นิยมกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือ "กลุ่มคนเสื้อเหลือง" ซึ่งก็คือ กลุ่มผู้ปฏิบัติศาสนิกตามแนวสันตืออศอก และกลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าเป็นผู้ที่นิยมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือ "กลุ่มคนเสื้อแดง" โดยเป็นผู้ที่เปิดเผยมตนเองว่าเป็น "คนเสื้อแดง" เคยมีประสบการณ์ทางด้านการเมือง เช่น การชุมนุม การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และเคย หรือยังคงดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดงรวม 22 คน ก็พบว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างต้องตอบสนองด้วยการกดปุ่มเพื่อจัดประเภทรูปภาพใบหน้าของแกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง/กลุ่มคนเสื้อเหลือง และคำคุณศัพท์ทางบวก/ทางลบ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่นิยมกลุ่มคนเสื้อเหลืองและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่นิยมกลุ่มคนเสื้อแดงต่างก็สามารถตอบสนองในรอบที่ให้ตอบสนองซึ่งรูปภาพที่เป็นแกนนำของกลุ่มที่ตนชื่นชอบกับคำที่มีความหมายทางบวกได้เร็วกว่าและใช้เวลาน้อยกว่ารอบที่ตอบสนองต่อกลุ่มตนกับคำทางลบ หรือกลุ่มตรงข้ามกับคำที่มีความหมายทางบวก

วิธีการทดสอบกับกลุ่มที่รู้ลักษณะอยู่แล้วช่วยทำให้เห็นว่าการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยเป็นเครื่องมือวัดที่สามารถจำแนกการเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคมต่างๆ ได้ด้วย ยกตัวอย่างเช่น การวัดเจตคติต่อชาวเยอรมันตะวันออกและเยอรมันตะวันตก เมื่อใช้การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยวัด ทั้งชาวเยอรมันตะวันออกและเยอรมันตะวันตกต่างก็มีคะแนนความชื่นชอบกลุ่มตนสูงกว่ากลุ่มอื่น (Kuhnen et al., 2001 อ้างถึงใน Lane et al., 2007) นอกจากนี้ ในการศึกษาเจตคติต่อการสูบบุหรี่ เมื่อใช้การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยวัดเจตคติ ก็พบว่าในผู้ที่สูบบุหรี่แสดงเจตคติ

ต่อบุหรีเป็นไปในทิศทางบวก และแสดงอัตลักษณ์ในการเป็นผู้สูบบุหรี่สูงกว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ (Swanson, Rudman, & Greenwald, 2001 อ้างถึงใน Lane et al., 2007) เป็นต้น

ข้อสรุป

การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยครั้งนี้จึงนับได้ว่าเป็นการประยุกต์เอารูปแบบการวัดโดยนัยมาใช้ศึกษาในประเด็นทางการเมืองในสังคมไทยได้วิธีหนึ่งที่น่าดึงดูดใจอย่างยิ่ง แม้การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยจะได้รับความนิยมนิยมและทดสอบถึงความตรงมาอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นอีกมากมายที่ยังต้องวิพากษ์วิจารณ์และต้องทดสอบ เพื่อสร้างความรู้และสร้างความเข้าใจถึงกลไกของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยต่อไป เช่น ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัญญาโดยนัย อำนาจในการทำนายพฤติกรรม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ที่อาจจะทำให้เข้าใจและทราบถึงกลไกที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม รวมถึงผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แทนที่จะมุ่งเพียงตอบปัญหาความสอดคล้อง (หรือไม่สอดคล้อง) กันของเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย หรือตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระดับความสอดคล้องเพียงเท่านั้น เพราะเราได้ทราบคำตอบแล้วว่าระดับความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงและโดยนัยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง การศึกษาในขั้นต่อไปควรให้ความสำคัญกับการตอบคำถามว่าเมื่อใดและเพราะสาเหตุใดรูปแบบและความสัมพันธ์ลักษณะนี้จึงเกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การสร้างทฤษฎีปัญญาทางสังคมที่มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือวัดเจตคติโดยนัยโดยใช้การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยเพื่อนำไปใช้วัดเจตคติของบุคคลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไทย
2. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยนัยและการวัดเจตคติโดยตรง
3. เพื่อศึกษาถึงบทบาทของการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนในการทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้

สมมติฐาน

1. คะแนนเจตคติโดยตรงที่วัดได้จากมาตรจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมมีสหสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับคะแนนเจตคติโดยนัยที่วัดด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย
2. ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยแตกต่างกันตามระดับของการกำกับการแสดงออกของตน โดยที่
 - 2.1) ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย
 - 2.2) ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง ไม่มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย
 - 2.3) ในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูง มีคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย สูงกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ
3. ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยแตกต่างกันตามระดับของบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน โดยที่
 - 3.1) ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย

- 3.2) ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง คะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรง *ไม่มีสหสัมพันธ์* ทางบวกกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัย
- 3.3) ในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูง มีคะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย *สูงกว่า* ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ

4. ตัวแปรกำกับการแสดงออกของตนและตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน สามารถร่วมกันทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างในชั้นสร้างเครื่องมือ

- 1.1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการคัดเลือกกรุปใบหน้าแกนนำทางการเมือง (กลุ่มคนเสื้อแดง และกลุ่มคนเสื้อเหลือง) และคำสำหรับสร้างแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย จำนวน 26 คน
- 1.2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวัดเจตคติด้วยมาตรจำแนกความหมาย และมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมนำร่อง จำนวน 22 คน
- 1.3) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาความตรงของการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ด้วยวิธีการทดสอบกับกลุ่มที่รู้จักขณะอยู่แล้ว (known-groups technique) จำนวน 22 คน

การหาความตรงของมาตรจำแนกความหมาย มาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม และการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย เป็นกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- ก. กลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าเป็นผู้ที่นิยมกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือ "กลุ่มคนเสื้อเหลือง" ได้แก่ กลุ่มผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตติโคก จำนวน 11 คน
- ข. คนกลุ่มตัวอย่างที่คาดว่าเป็นผู้ที่นิยมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือ "กลุ่มคนเสื้อแดง" ได้แก่ ผู้ที่เปิดเผยมตนเองว่าเป็น "คนเสื้อแดง" เคยมีประสบการณ์ทางด้านการเมือง เช่น การชุมนุม

การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และเคย หรือยังคงดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มคนเสื้อแดง จำนวน 11 คน

2. กลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจริง คือ นิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 3800101 จิตวิทยาทั่วไป ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2553 จำนวน 189 คน แบ่งเป็นเพศชาย 46 คน และเพศหญิง 143 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1. แบบวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรง คือ มาตรฐานของความหมาย และมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม
2. แบบวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยนัย คือ แบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย
3. แบบวัดตัวแปรทำนาย คือ มาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน และมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนวิชา 3800101 จิตวิทยาทั่วไป ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2553 เพื่อเก็บข้อมูลจากนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อนิสิตมาถึงห้องทดลองตามวันและเวลาที่ได้นัดหมายแล้ว นิสิตจะถูกสุ่มเพื่อได้รับลำดับของการทดสอบที่แตกต่างกัน 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขที่ 1 ทำแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยก่อน แล้วจึงทำแบบวัดเจตคติด้วยมาตรจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม เงื่อนไขที่ 2 วัดเจตคติด้วยมาตรจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมก่อน แล้วจึงทำแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย จากนั้นนิสิตทั้งสองเงื่อนไขทำมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตน และมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน เมื่อผู้เข้าร่วมการทดลองตอบมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนและมาตรวัดบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนเสร็จแล้ว ผู้วิจัยปิดเผยวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการวิจัย และกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมการทดลองอีกครั้ง

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาความสัมพันธ์ของเจตคติที่วัดโดยตรงและเจตคติที่วัดโดยนัย ด้วยการทดสอบการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามโดยสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's r) (สมมติฐานข้อที่ 1)
2. การศึกษาความสัมพันธ์ของเจตคติที่วัดโดยตรงและเจตคติที่วัดโดยนัยของ 1) กลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ และ 2) กลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงและต่ำ ด้วยการทดสอบการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามโดยสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's r) แล้วนำค่าสหสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างมาเปรียบเทียบกับสถิติ Fisher's z transformation (สมมติฐานข้อที่ 2.1 2.2 3.1 และ 3.2)
3. เปรียบเทียบคะแนนของความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยระหว่างกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงกับผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกต่ำ และในกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงกับผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปรตามซึ่งเป็นตัวแปรระหว่างบุคคล (between subjects) โดยสถิติที่แบบกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (t -test independent groups) (สมมติฐานข้อที่ 2.3 และ 3.3)
4. ทำนายความไม่สอดคล้องของการตอบเจตคติด้วยวิธีการวัดโดยตรงและการวัดโดยนัยด้วยตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน ทดสอบด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) ด้วยวิธีแบบใส่ตัวแปรทำนายการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนพร้อมกัน (enter) โดยมีตัวแปรตาม คือ ความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย (สมมติฐานข้อที่ 4)

ผลการวิจัย

1. คะแนนเจตคติที่วัดโดยตรงด้วยจากมาตรจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวมมีสหสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัยด้วยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยตามระดับของการกำกับการแสดงออกของตน โดยที่
 - 2.1) ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

- 2.2) ผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำแตกต่างจากผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

- 2.3) คะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยในผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนเองสูงสูงกว่าผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนเองต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. ความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยตามระดับของบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียน โดยที่

- 3.1) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001

- 3.2) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงมีคะแนนเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงมีสหสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับคะแนนเจตคติที่วัดโดยนัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำ แตกต่างจากผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

- 3.3) คะแนนความไม่สอดคล้องระหว่างต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนต่ำสูงกว่าในผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนสูงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนและตัวแปรบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนร่วมกันทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้ โดยตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนสามารถทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัยที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ และสามารถวัดความนิยมต่อกลุ่มทางการเมืองของนิสิตได้

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้รูปแบบ/เครื่องมือวัดเจตคติโดยการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ซึ่งสามารถนำไปใช้วัดเจตคติของบุคคลในเรื่องมีความละเอียดอ่อนทางสังคม และเกี่ยวข้องกับการนำเสนอตนเองในการแสดงความคิดเห็นสูง นั่นคือ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเมืองไทยที่เป็นความนิยมต่อกลุ่มคนเสื้อเหลือง และกลุ่มคนเสื้อแดง
2. เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของการวัดเจตคติโดยนัยและการวัดเจตคติโดยตรง เพื่อให้เกิดการตั้งคำถามถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของการวัดเจตคติโดยตรงและโดยนัย ตลอดจนการปรับใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับประเด็นการวิจัย
3. รู้ถึงปัจจัยด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล นั่นคือ บทบาทของการกำกับการแสดงออกของตนและบุคลิกลักษณะแบบแมคคิเวลเลียน ในการกำกับหรือทำนายความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย

ข้อเสนอแนะ

1. ในการศึกษาเจตคติต่อกลุ่มการเมืองในประเทศไทยด้วยทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย ควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังกลุ่มอื่นที่ไม่จำกัดเพียงนิสิตปริญญาตรีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีลักษณะทางประชากรที่คล้ายคลึงกันค่อนข้างมากเท่านั้น ควรมีการเปรียบเทียบผลการทดสอบในกลุ่มคนและประเด็นที่มีความแตกต่างหลากหลาย ตลอดจนมีการทดสอบซ้ำเพื่อพัฒนาความน่าเชื่อถือของเครื่องมือวัดโดยนัยประเภทนี้ให้มากยิ่งขึ้น
2. การศึกษาครั้งนี้ พบว่า การกำกับการแสดงออกของตนมีอิทธิพลต่อความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัย (แม้จะมีขนาดอิทธิพลระดับต่ำก็ตาม) ในการวิจัยหัวข้อต่อไปที่มีความอ่อนไหวทางสังคมสูงที่ผู้ตอบอาจบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมเพื่อทำให้ตนเองดูดีขึ้น ควรดำเนินการวิจัยด้วยความระมัดระวังมาใช้เพื่อกำจัดปัญหานี้ เช่น เลี่ยงใช้ข้อกระทงที่ไม่มีรายละเอียดอ่อนทางสังคม สร้างความเชื่อมั่นกับผู้ตอบว่าจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ ไม่เปิดเผยนามหรือกล่าวว่าการตอบนี้ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด หากแต่เป็นการวัดความคิดเห็นทั่วไปไม่ใช่ข้อเท็จจริง และอาจใช้แบบวัดการบิดเบือนคำตอบเพื่อให้สอดคล้องกับความคาดหวังทางสังคมวัดควบคู่ไปด้วย แล้วคัดแยกที่ได้คะแนนสูงจากการวัดนี้ออกจากการวิเคราะห์ทางสถิติ

3. เพื่อให้ทราบถึงอิทธิพลของตัวแปรการกำกับการแสดงออกของตนต่อความไม่สอดคล้องระหว่างเจตคติต่อกลุ่มทางการเมืองในประเทศไทยที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยที่ชัดเจนขึ้น หรือค้นหาตัวแปรที่เป็นกลไกควบคุมขนาดความสัมพันธ์ของเจตคติที่วัดโดยตรงกับที่วัดโดยนัยจริง การศึกษาในอนาคตควรจัดกระทำเงื่อนไขให้เกิดการนำเสนอตนเองสูง/ต่ำ ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่หรือกลุ่มคนทำงาน อาจใช้สถิติวิเคราะห์อิทธิพลกำกับ (moderating effect analysis) หรือ ศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงกับการวัดโดยนัย เช่น ความเข้มของเจตคติ หรือ ความเข้มของการประเมิน ความแตกต่างของเจตคติ ความตรงกันข้ามของเจตคติ

4. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของการวัดโดยตรงที่วัดจากมาตรจำแนกความหมายและมาตรวัดระดับความรู้สึกโดยรวม ส่วนการวัดโดยนัยเป็นการวัดจากการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย การสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ต้องสรุปผลด้วยคทมระมัดระวัง เพราะการทดสอบครั้งนี้อาจจะได้ผลสรุปที่แตกต่างกันเมื่อศึกษาเจตคติด้วยวิธีการวัดโดยตรงและการวัดโดยนัยด้วยวิธีอื่นๆ การศึกษาในอนาคตจึงควรนำวิธีการวัดโดยตรงและโดยนัยวิธีอื่นๆ มาใช้มากขึ้น เพื่อสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจต่อทฤษฎีปัญญาทางสังคมมากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ทิพย์นภา หวนสุริยา & ชีระพร อุวรรณโณ. (2548). การทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย: วิธีใหม่ในการวัดเจตคติและปัญญาทางสังคม เมื่อประยุกต์ใช้ในสถานการณ์กลุ่มที่มีองค์ประกอบความเป็นกลุ่มน้อยที่สุด. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย, 18, 47-70.

ชีระพร อุวรรณโณ. (2546). เจตคติ : การศึกษาตามแนวทฤษฎีหลัก (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา)

ชีระพร อุวรรณโณ. (2553). เอกสารประกอบการสอนวิชา 3803625 ทฤษฎีและการวัดเจตคติ. คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา)

นิตยา รัตนพิชิต. (2534). การทำนายความพึงพอใจในงานของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการภาคพื้นบริษัท การบิน ไทย จำกัด ด้วยคะแนนการกำกับการแสดงออกของตน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พรพรรณ สิกขมาน. (2549). อิทธิพลของการกำกับการแสดงออกของตนเองและการคุกคามจากภาพในความคิดต่อผลงานด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มนฤดี สายสิงห์. (2549). อิทธิพลของบุคลิกภาพแบบแมคคิเวลเลียนและการแข่งขันต่อพฤติกรรมประจบประแจงในบริบทขององค์การ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตนาวลี มั่นทรัพย์. (2544). อิทธิพลของอารมณ์ชั่วขณะและเหตุการณ์ต่อคุณภาพของภาษาที่ใช้ในการขออภัยระหว่างผู้ที่มีอาการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศิริณี ลิขิตวณิชกุล. (2536). การเปรียบเทียบการตัดสินความตั้งใจจากบุคลิกขณะภายนอกและ
คุณลักษณะภายในของบุคคลระหว่างผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

หยกฟ้า อิศรานนท์. (2551). อิทธิพลของบุคลิกภาพแบบหลงตนเอง และความไม่สอดคล้อง
ระหว่างการเห็นคุณค่าแห่งตนโดยนัยและการเห็นคุณค่าแห่งตนที่รับรู้ ต่อสุขภาวะทางจิต:
การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรกำกับและตัวแปรส่งผ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต
สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Allport, G. W. (1935). Attitudes. In C. Murchison (Ed.), *A handbook of social psychology*
(pp.798-844). Worcester, MA: Clark University Press.

Arcuri, L., Castelli, L., Galdi, L., Zogmaister, C., & Amadori, A. (2008). Predicting the
vote: Implicit attitudes as predictors of the future behavior of decided and
undecided voters. *Political Psychology*, 29, 369-387.

Banaji, M. R., & Bhaskar, R. (2000). Implicit stereotypes and memory: The bounded
rationality of social beliefs. In D. L. Schacter & E. Scarry (Eds.), *Memory, brain,
and belief* (pp. 139-175). Cambridge, MA: Harvard University Press.

Bargh, J. A. (1994). *The four horsemen of automaticity: Awareness, efficiency, intention,
and control in social cognition*. Retrieved from
http://www.yale.edu/acmelab/articles/Bargh_1994.pdf

Bem, D. J. (1970). *Belief, attitudes, and human affairs*. Belmont, CA: Brooks/Cole.

Christie, R., & Geis, F. (1970). *Studies in Machiavellianism*. New York: Academic Press.

- Choma, B. L., & Hafer, C. L. (2009). Understanding the relationship between explicitly and implicitly measured political orientation: The moderating role of political sophistication. *Personality and Individual Differences, 47*, 964-967.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Earlbaum.
- Cunningham, W. A., Preacher, K. J., & Banaji, M. R. (2001). Implicit attitude measures: Consistency, stability, and convergent validity. *Psychological Science, 12*, 163-170.
- Czellar, S. (2003). *Self-monitoring and attitude accessibility*. Retrieved from http://www.hec.unil.ch/cms_irm/WP0308.pdf.
- Dahling, J. J., Whitaker, B. G., & Levy, P. E. (2009). The development and validation of a new Machiavellianism scale. *Journal of Management, 35*, 219-256.
- Dasgupta, N. (2009). Mechanisms underlying the malleability of implicit prejudice and stereotypes: The role of automaticity and cognitive control. In T. D. Nelson (Ed.), *Handbook of prejudice, stereotyping, and discrimination* (pp.267-284). New York: Psychology Press.
- DeBono, K. G. (1987). Investigating the social-adjustive and value expressive functions of attitudes: Implications for persuasion processes. *Journal of Personality and Social Psychology, 52*, 279-287.
- DeBono, K. G., Green, S., Shair, J., & Benson, M. (1995). Attitude accessibility and biased information processing: The moderating role of self-monitoring. *Motivation and Emotion, 19*, 269-277.

- DeBono, K. G., & Harnish, R. J. (1988). The role of source expertise and source attractiveness in the processing of persuasive messages: A functional approach. *Journal of Personality and Social Psychology, 55*, 541-546.
- Dovidio, J. F., Kawakami, K., & Gaertner, S. L. (2002). Implicit and explicit prejudice and interracial interaction. *Journal of Personality and Social Psychology, 82*, 62-68.
- Eagly, A. H., & Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Fort Worth, TX: Harcourt Brace Jovanovich.
- Exline, R. V., Thiabaut, J., Hickey, C. B., & Gumpart, P. (1970). Visual interaction in relation to expectations, and situational preferences: Personality influences on the decision to participate in volunteer helping behaviors. *Journal of Personality, 67*, 470-503.
- Fazio, R. H. (1990). Multiple processes by which attitudes guide behavior: The MODE model as an integrative framework. In M. P. Zanna (Ed.), *Advances in experimental social psychology*. (pp. 75-109). New York: Academic Press.
- Fazio, R. H. (2001). *On the automatic activation of associated evaluations: An overview*. Retrieved from <http://faculty.psy.ohio-state.edu/fazio/fazio/documents/cogemo.pdf>
- Fazio, R. H., Jackson, J. R., Dunton, B. C., & Williams, C. J. (1995). Variability in automatic activation as an unobtrusive measure of racial attitudes: A bona fide pipeline? *Journal of Personality and Social Psychology, 69*, 1013-1027.
- Fazio, R. H., & Olson, M. A. (2003). Implicit measures in social cognition research: Their meaning and use. In S. T. Fiske, D. L. Schacter, & C. Zahn-Waxler (Eds.), *Annual review of psychology* (Vol. 54, pp. 297-327). Palo Alto: Annual Reviews.

- Fazio, R. H., Sanbonmatsu, D. M., Powell, M. C., & Kardes, F. R. (1986). On the automatic activation of attitudes. *Journal of Personality and Social Psychology, 50*, 229-238.
- Fazio, R., & Williams, C. (1986). Attitude accessibility as a moderator of attitude-perception and attitude-behavior relation: An investigation of the 1984 presidential election. *Journal of Personality and Social Psychology, 51*, 505-514.
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Friese, M., Hofmann, W., & Wanke, M. (2007). Predicting voting behavior with implicit attitude measures: The 2002 German parliamentary election. *Experimental Psychology, 54*, 247-255.
- Gawronski, B., Hofmann, W., & Wilbur, C. J. (2006). Are "implicit" attitudes unconscious? *Consciousness and Cognition, 15*, 485-499.
- Greenwald, A. G. (2007). *Generic IAT* [Computer programming language]. Retrieved from <http://faculty.washington.edu/agg/IATmaterials/Generic%20IAT.29Dec07.zip>
- Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (1995). Implicit social cognition: Attitudes, self-esteem, and stereotypes. *Psychological Review, 102*, 4-27.
- Greenwald, A. G., Nosek, B. A., & Banaji, M. R. (2003). Understanding and using the Implicit Association Test: I. An improved scoring algorithm. *Journal of Personality and Social Psychology, 85*, 197-216.

- Greenwald, A. G., McGhee, D. E., & Schwartz, J. L. K. (1998). Measuring individual differences in implicit cognition: The implicit association test. *Journal of Personality and Social Psychology, 74*, 1464-1480.
- Hair, J. F. Jr., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis* (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Hofmann, W., Gschwendner, T., Nosek, B. A., & Schmitt, M. (2005). What moderates implicit-explicit consistency? *European Review of Social Psychology, 16*, 335-390.
- Hofmann, W., Gschwendner, T., & Schmit, M. (2005). On implicit-explicit consistency: The moderating role of individual differences in awareness and adjustment. *European Journal of Personality, 19*, 25-49.
- Houwer, J. (2006). What are implicit measures and why are we using them. In R. W. Wiers & A. W. Stacy (Eds.), *The handbook of implicit cognition and addiction* (pp. 11-28). Thousand Oaks, CA: Sage.
- IAT Corp. (1998-2008). *Project implicit*. Retrieved from <https://implicit.harvard.edu/implicit/>
- Inquisit 3.0.3.1 [Computer software]. (2008). Seattle, WA: Millisecond Software.
- Karpinski, A., & Hilton, J. L. (2001). Attitudes and the Implicit Association Test. *Journal of Personality and Social Psychology, 81*, 774-788.
- Kim, D. Y. (2003). Voluntary controllability of the Implicit Association Test (IAT). *Social Psychology Quarterly, 66*, 83-96.
- Knutson, K. M., Wood, J. N., Spampinato, M. V., & Grafman, J. (2006). Politics on the brain: An fMRI investigation. *Social Neuroscience, 1*, 25-40.

- Lane, K. A., Banaji, M. R., Nosek, B. A., & Greenwald, A. G. (2007). Understanding and using the implicit association test: IV. What we know (so far) about the method. In B. Wittenbrink & N. Schwarz (Eds.), *Implicit measures of attitudes* (pp. 59-102). New York: Guilford Press.
- McConnell, A. R., & Leibold, J. M. (2001). Relations among the implicit association test, discriminatory behavior, and explicit measures of racial attitudes. *Journal of Experimental Social Psychology, 37*, 435-422.
- Nelson, G., & Gilbertson, D. (1991). Machiavellianism revisited. *Journal of Business Ethics, 10*, 633-639.
- Nosek, B. A. (2004). *The relationship between implicit and explicit attitudes*. Paper presented at Society for Personality and Social Psychology meeting, Austin, TX. Retrieved from <http://projectimplicit.net/nosek/>
- Nosek, B. A. (2005). Moderators of the relationship between implicit and explicit evaluation. *Journal of Experimental Psychology, 134*, 565-584.
- Nosek, B. A. (2007). Implicit-explicit relations. *Psychological Science, 16*, 65-69.
- Nosek, B. A., & Banaji, M. R. (2001). The go/no go association task. *Social Cognition, 19*, 625-666.
- Nosek, B. A., Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (2005). Understanding and using the Implicit Association Test: II. Method variables and construct validity. *Personality and Social Psychology Bulletin, 31*, 166-180.

- Nuttin, J. M., Jr. (1985). Narcissism beyond Gestalt and awareness: The name letter effect. *European Journal of Social Psychology, 15*, 353-361.
- Olson, J. M., & Fazio, R. (2003). Relation between implicit measures of prejudice: What are we measuring? *Psychological Science, 14*, 636-639.
- Olson, J. M., & Maio, G. (2003). Attitudes in social behavior. In T. Millon & M. Lerner (Eds.), *Handbook of psychology: Personality and social psychology* (Vol.5, pp. 299-325). New York: Wiley.
- Oskamp, S., & Schultz, P. W. (2005). *Attitudes and opinions* (3rd ed.). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Ottaway, S. A., Hayden, D. C., & Oakes, M. A. (2001). Implicit attitudes and racism: Effects of word familiarity and frequency on the implicit association test. *Social Cognition, 19*, 97-143.
- Payne, B. K., Burkley, M. A., & Stokes, M. B. (2008). Why do implicit and explicit attitudes tests diverge? The role of structural fit. *Journal of Personality and Social Psychology, 94*, 16-31.
- Petty, R. E., Fazio, R. H., & Brinol, P. (Eds.). (2008). *Attitudes: Insights from the new implicit measures*. New York: Psychology Press.
- Ranganath, K. A., Smith, C. T., & Nosek, B. A. (2008). Distinguishing automatic and controlled components of attitudes from direct and indirect measurement methods. *Journal of Experimental Social Psychology, 44*, 386-396.
- Rohner, J. C., & Bjorklund, F. (2006). Do self-presentation concerns moderate the relationship between implicit and explicit homonegativity measures? *Scandinavian Journal of Psychology, 47*, 379-385.

- Semin, G. R., & Fiedler, K. (1988). The cognitive functions of linguistic categories in describing person: Social cognition and language. *Journal of Personality and Social Psychology, 54*, 558-568.
- Smith, C. T., & Nosek, B. A. (in press). Affective focus increases the concordance between implicit and explicit attitudes. *Social Psychology*. Retrieved from <http://projectimplicit.net/nosek/papers/>
- Snyder, M. (1974). Self-monitoring of expressive behavior. *Journal of Personality and Social Psychology, 30*, 526-537.
- Snyder, M., & Gangestad, S. (1985). On the nature of self-monitoring: Matters of assessment, matters of validity. *Journal of Personality and Social Psychology, 51*, 125-139.
- Thurstone, L. L. (1931). The measurement of social attitudes. *Journal of Abnormal and Social Psychology, 26*, 249-269.
- Wilson, T. D., Lindsey, S., & Schooler, T. Y. (2000). A model of dual attitudes. *Psychological Review, 107*, 101-126.
- Wilson, D. S., Near, D., & Miller, R. R. (1996). Machiavellianism: A synthesis of the evolutionary and psychological literatures. *Psychological Bulletin, 119*, 285-299.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามขั้นคัดเลือกรูปภาพแนะนำและคำคุณศัพท์ทางบวกและทางลบเพื่อนำไปใช้
สำหรับการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย

คำชี้แจง

แบบสำรวจฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย ในวิทยานิพนธ์ของนางสาว
สุมาลัย พวงเกต นิติระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน โปรดตอบแบบสำรวจนี้ทุกข้อตามความรู้สึกที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด คำตอบที่ท่านให้กับการวิจัยครั้งนี้มีคุณค่ายิ่ง ข้อมูลจากการตอบของท่านจะถือเป็นความลับ และจะไม่มี
ผลกระทบใดๆต่อตัวท่านทั้งสิ้น ผลจากการวิจัยนี้จะไม่มีการนำเสนอเป็นรายบุคคล แต่จะนำเสนอเป็นภาพรวม
และมีการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความร่วมมือ

นางสาวสุมาลัย พวงเกต

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริงของท่าน หรือเติม
ข้อความที่เหมาะสม (โปรดตอบให้ครบทุกข้อ)

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ _____ ปี
3. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า	☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า
☐ อนุปริญญา (ปวส.) หรือเทียบเท่า	☐ ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า
☐ สูงกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) _____
4. อาชีพ

☐ ข้าราชการ / เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ	☐ พนักงานบริษัทเอกชน / องค์กรธุรกิจเอกชน
☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ	☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ รับจ้าง	☐ เกษตรกร
☐ นักเรียน / นักศึกษา	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

ตอนที่ 2

โปรดพิจารณารูปภาพของบุคคลดังต่อไปนี้ แล้วตอบว่าบุคคลเหล่านี้คือใคร หรือมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มใด มีบทบาทสำคัญอย่างไร (เท่าที่ท่านพอจะนึกได้)

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

11. _____

12. _____

ตอนที่ 3

โปรดพิจารณาคำคุณศัพท์ต่อไปนี้ ท่านรู้สึกว่าคุณศัพท์แต่ละคำมีความหมายที่แสดงถึง **“ความเป็นบวก”** หรือ **“ความเป็นลบ”** ได้มากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ○ ล้อมรอบคำตอบในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่าน

ข้อ	คำศัพท์	ท่านรู้สึกว่าคำคุณศัพท์แต่ละคำมีความหมายไปในทาง...						
		ไม่ดี อย่างมาก	ไม่ดี ปานกลาง	ไม่ดี เล็กน้อย	ดีและไม่ดี พอๆกัน	ดี เล็กน้อย	ดี ปานกลาง	ดี มาก
1	สนุกสนาน	1	2	3	4	5	6	7
2	มีความสุข	1	2	3	4	5	6	7
3	ลึ้มเหลว	1	2	3	4	5	6	7
4	เป็นมิตร	1	2	3	4	5	6	7
5	พอใจ	1	2	3	4	5	6	7
6	ทรมาน	1	2	3	4	5	6	7
7	ตาย	1	2	3	4	5	6	7
8	ดีเยี่ยม	1	2	3	4	5	6	7
9	สงคราม	1	2	3	4	5	6	7
10	สันติภาพ	1	2	3	4	5	6	7
11	ชั่วร้าย	1	2	3	4	5	6	7
12	สกปรก	1	2	3	4	5	6	7
13	ความรัก	1	2	3	4	5	6	7
14	สวรรค์	1	2	3	4	5	6	7
15	ของขวัญ	1	2	3	4	5	6	7
16	เชื้อโรค	1	2	3	4	5	6	7
17	โชคดี	1	2	3	4	5	6	7
18	เกียรติยศ	1	2	3	4	5	6	7
19	ชื่นชอบ	1	2	3	4	5	6	7
20	ข้อสัจย์	1	2	3	4	5	6	7
21	หายณะ	1	2	3	4	5	6	7
22	โศกเศร้า	1	2	3	4	5	6	7

	คำศัพท์	ท่านรู้สึกว่าคุณศัพท์แต่ละคำมีความหมายไปในทาง...						
		ไม่ดี อย่างมาก	ไม่ดี ปานกลาง	ไม่ดี เล็กน้อย	ดีและไม่ดี พอๆกัน	ดี เล็กน้อย	ดี ปานกลาง	ดี มาก
23	เกลียดชัง	1	2	3	4	5	6	7
24	ไม่ชอบ	1	2	3	4	5	6	7
25	น่ารังเกียจ	1	2	3	4	5	6	7
26	โกรธ	1	2	3	4	5	6	7
27	เชื่อถือได้	1	2	3	4	5	6	7
28	ปีศาจ	1	2	3	4	5	6	7
29	โหดร้าย	1	2	3	4	5	6	7
30	ลงคะแนน	1	2	3	4	5	6	7
31	มีความสามารถ	1	2	3	4	5	6	7
32	สะอาด	1	2	3	4	5	6	7
33	รุ่งเรือง	1	2	3	4	5	6	7
34	น่าสงสัย	1	2	3	4	5	6	7
35	รื่นเริง	1	2	3	4	5	6	7
36	สวยงาม	1	2	3	4	5	6	7
37	แย่	1	2	3	4	5	6	7
38	ยินดี	1	2	3	4	5	6	7
39	งานศพ	1	2	3	4	5	6	7
40	ติดเชื้	1	2	3	4	5	6	7
41	ฝันร้าย	1	2	3	4	5	6	7
42	คุก	1	2	3	4	5	6	7
43	ฆาตกรรม	1	2	3	4	5	6	7
44	ทุจริต	1	2	3	4	5	6	7
45	น่ากลัว	1	2	3	4	5	6	7
46	ร้ายแรง	1	2	3	4	5	6	7
47	ยาพิษ	1	2	3	4	5	6	7

รายงานการคัดเลือกรูปภาพแกนนำและคำคุณศัพท์ทางบวกและทางลบ

ตาราง ก 1

ผลการคัดเลือกคำที่แสดงลักษณะทางบวก 6 คำ และทางลบ 6 คำ ($n = 26$)

ข้อที่	คำคุณศัพท์	ทิศทาง	M	SD	คำที่นำไปใช้
10	สันติภาพ	บวก	6.46	0.81	✓
2	มีความสุข	บวก	6.42	0.99	✓
8	ดีเยี่ยม	บวก	6.35	1.13	✓
33	รุ่งเรือง	บวก	6.19	0.90	✓
1	สนุกสนาน	บวก	6.15	1.19	✓
20	ซื่อสัตย์	บวก	6.12	1.03	✓
14	สวรรค์	บวก	6.04	1.21	×
17	โชคดี	บวก	6.04	0.96	×
13	ความรัก	บวก	5.88	1.53	×
4	เป็นมิตร	บวก	5.85	1.05	×
32	สะอาด	บวก	5.85	1.22	×
35	รื่นเริง	บวก	5.77	0.82	×
36	สวยงาม	บวก	5.73	0.96	×
15	ของขวัญ	บวก	5.62	1.24	×
31	มีความสามารถ	ลบ	5.62	0.90	×
27	เชื่อถือได้	บวก	5.54	1.24	×
38	ยินดี	บวก	5.54	1.03	×
18	เกียรติยศ	บวก	5.38	1.10	×
19	ชื่นชอบ	บวก	5.27	0.92	×
5	พอใจ	บวก	5.15	1.12	×
30	ลงคะแนน	บวก	4.42	0.90	×
34	น่าสงสัย	ลบ	3.15	1.32	×
24	ไม่ชอบ	ลบ	2.46	0.95	×

ตาราง ก 1 (ต่อ)

ผลการคัดเลือกคำที่แสดงลักษณะทางบวก 6 คำ และทางลบ 6 คำ ($n = 26$)

ข้อที่	คำคุณศัพท์	ทิศทาง	M	SD	คำที่นำไปใช้
37	แย	ลบ	2.23	0.76	×
12	สกปรก	ลบ	2.19	0.94	×
26	โกรธ	ลบ	2.19	0.98	×
45	น่ากลัว	ลบ	2.19	0.90	×
41	ฝันร้าย	ลบ	2.15	1.01	×
28	ปีศาจ	ลบ	2.08	0.98	×
16	เชื้อโรค	ลบ	2.04	0.96	×
25	น่ารังเกียจ	ลบ	2.00	0.89	×
39	งานศพ	ลบ	2.00	1.13	×
29	โหดร้าย	ลบ	1.92	1.02	×
22	โศกเศร้า	ลบ	1.88	1.03	×
42	คุก	ลบ	1.88	1.07	×
47	ยาพิษ	ลบ	1.85	1.19	×
11	ชั่วร้าย	ลบ	1.81	0.94	×
23	เกลียดชัง	ลบ	1.77	0.95	×
7	ตาย	ลบ	1.73	1.22	×
40	ติดเชื้อ	ลบ	1.73	0.78	×
46	ร้ายแรง	ลบ	1.69	0.79	×
9	สงคราม	ลบ	1.64	0.99	✓
3	ลึ้มเหลว	ลบ	1.62	0.80	✓
6	ทรมาน	ลบ	1.54	0.65	✓
44	ทุจริต	ลบ	1.42	0.70	✓
21	หายน่ะ	ลบ	1.38	0.64	✓
43	ฆาตกรรม	ลบ	1.28	0.74	✓

ตาราง ก 2

ผลการคัดเลือกกรุปใบหน้าของแกนนำเสื้อแดง

กรุปใบหน้าของแกนนำเสื้อแดง	ความถี่	ความถี่สะสม	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
นายจตุพร พรหมพันธุ์	24	24	26.09	26.09
นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ	23	47	25.00	51.09
นายแพทย์หญิง ไตรจิตราการ	21	68	22.83	73.91
นายวีระ มุสิกพงศ์	13	81	14.13	88.04
นายก่อแก้ว พิกุลทอง	8	89	8.70	96.74
นายอดิศร เพียงเกษ	3	92	3.26	100.00
รวม	92			

ตาราง ก 3

ผลการคัดเลือกกรุปใบหน้าของแกนนำเสื้อเหลือง

กรุปของแกนนำเสื้อเหลือง	ความถี่	ความถี่สะสม	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
พลตรีจำลอง ศรีเมือง	26	26	34.21	34.21
นายสินธิ ลิ้มทองกุล	25	51	32.89	67.11
นายสมศักดิ์ โกศัยสุข	10	61	13.16	80.26
นายสุริยະใส กตะศิลา	8	69	10.53	90.79
นายพิภพ ธงไชย	4	73	5.26	96.05
นายสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์	3	76	3.95	100.00
รวม	76			

รูปภาพแกนนำกลุ่มคนเสื้อเหลือง

พลตรีจำลอง ศรีเมือง

นายสนธิ ลิ้มทองกุล

นายสมศักดิ์ โกศัยสุข

ภาพ ก 1 รูปภาพของแกนนำกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือ "กลุ่มคนเสื้อเหลือง" ที่นำมาใช้ในแบบทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย

ภาพ ก 2 รูปภาพของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือ "กลุ่มคนเสื้อแดง"

ตาราง ก 4

สิ่งเร้าที่ใช้ในการทดสอบการเชื่อมโยงโดยนัย

รูปภาพเป้าหมาย (รูปใบหน้าแกนนำ)		คำที่แสดงลักษณะ	
เสื้อแดง	เสื้อเหลือง	คำทางบวก	คำทางลบ
นายจตุพร พรหมพันธุ์	พลตรีจำลอง ศรีเมือง	สันติภาพ	สงคราม
นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ	นายสินธิ ลิ้มทองกุล	มีความสุข	ล้มเหลว
นายแพทย์เหวง โตจิราการ	นายสมศักดิ์ โกศัยสุข	ดีเยี่ยม	ทรमान
		รุ่งเรือง	ทужริต
		สนุกสนาน	หายนះ
		ซื่อสัตย์	ฆาตกรรม

ตาราง ก 5

จับคู่คำคุณศัพท์ที่คิดมาได้กับคำที่คิดขึ้นใหม่ เพื่อนำไปใส่ในมาตราจำแนกความหมาย

คำที่คัดเลือกมา	คำที่คิดขึ้นใหม่
สันติภาพ	ขัดแย้ง
ความสุข	ความทุกข์
ดีเยี่ยม	ยอดแย่
รุ่งเรือง	ล้มจม
สนุกสนาน	น่าเบื่อ
ซื่อสัตย์	คดโกง
สงคราม	มิตรภาพ
ล้มเหลว	รุ่งโรจน์
ทรमान	สบาย
ทужริต	สุจริต
หายนះ	พัฒนา
ฆาตกรรม	ช่วยเหลือ

ภาคผนวก ข

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ท่านรู้สึกว่ “กลุ่มคนเสียหลกส” เป็นกลุ่มที่....

- ขัดแย้ง : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : สันติภาพ
- ความทุกข์ : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : ความสุข
- ยอดแย : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : ดีเยี่ยม
- ลุ่มจม : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : รุ่งเรือง
- น่าเบื่อ : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : สนุกสนาน
- คดโกง : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : ซื่อสัตย์
- สงครวม : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : มิตรภาพ
- ล้มหลว : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : รุ่งโรจน์
- ทรมาน : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : สบาย
- ทุจริต : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : สุจริต
- หายนะ : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : พัฒนา
- ฆาตกรรม : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : ช่วยชีวิต

โดยรวมแล้วท่านมีความรู้สึกอย่างไรกับ “กลุ่มคนเสียหลกส”

โปรดทำเครื่องหมาย × บนตำแหน่งที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ไม่ชอบอย่างมาก

กลางๆ

ชอบมาก

ไม่มีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ

ท่านรู้สึกว่าการรวมพรรคไทยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือ "กลุ่มคนเสื้อแดง"
เป็นกลุ่มที่....

ขัดแย้ง : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : สันติภาพ

ความทุกข์ : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : ความสุข

ยอดเยี่ยม : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : ดีเยี่ยม

ลุ่มจมน : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : รุ่งเรือง

น่าเบื่อ : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : สนุกสนาน

คดโกง : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : ซื่อสัตย์

สงคราม : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : มิตรภาพ

ล้มเหลว : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : รุ่งโรจน์

ทรมาน : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : สบาย

ทุจริต : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : สุจริต

หายนะ : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : พัฒนา

ฆาตกรรม : 1 : 2 : 3 : 4 : 5 : 6 : 7 : ช่วยชีวิต

โดยรวมแล้วท่านมีความรู้สึกอย่างไรกับ "กลุ่มคนเสื้อแดง"

โปรดทำเครื่องหมาย X บนตำแหน่งที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ไม่ชอบอย่างมาก

กลางๆ

ชอบมาก

ไม่มีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ

ภาคผนวก ค

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสำรวจความรู้สึกและการกระทำของตนเอง

แบบสำรวจนี้สำรวจความรู้สึกและการกระทำในชีวิตประจำวันของท่าน ขอให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อความ แล้วพิจารณาว่าความรู้สึกหรือการกระทำที่ระบุในแต่ละข้อความเป็นความจริงสำหรับท่านหรือไม่ สิ่งที่สำคัญที่สุดขอให้ท่านตอบให้ตรงกับความรู้สึกหรือการกระทำที่แท้จริงของท่าน

คำชี้แจงในการตอบแบบสำรวจ

หากจริง ขอให้ท่านพิจารณาว่า **จริงมาก** หรือ **จริง** แล้วทำเครื่องหมาย ในช่องที่เหมาะสม
หากไม่จริง ขอให้พิจารณาว่า **ไม่จริงมาก** หรือ **ไม่จริง** แล้วทำเครื่องหมายถูกในช่องที่เหมาะสม

สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ขอให้ท่านตอบให้ตรงกับความรู้สึกหรือการกระทำที่แท้จริงของท่าน

ตัวอย่าง

ข้อที่	คำถาม	จริง มาก 4	จริง 3	ไม่จริง 2	ไม่ จริง มาก 1
0	ฉันกล้าทวงสิ่งที่ผู้อื่นยืมไปแล้วไม่คืนภายในกำหนดเวลา				
	- ถ้าท่านเห็นว่าการกระทำข้อนี้ จริงมาก สำหรับท่าน ขอให้เขียนเครื่องหมาย ☐ ลงในช่อง จริงมาก	④	3	2	1
	- ถ้าท่านเห็นว่าการกระทำข้อนี้ จริง สำหรับท่าน ขอให้เขียนเครื่องหมาย ☐ ลงในช่อง จริง	4	③	2	1
	- ถ้าท่านเห็นว่าการกระทำข้อนี้ ไม่จริง สำหรับท่าน ขอให้เขียนเครื่องหมาย ☐ ลงในช่อง ไม่จริง	4	3	②	1
	- ถ้าท่านเห็นว่าการกระทำข้อนี้ ไม่จริงมาก สำหรับท่าน ขอให้เขียนเครื่องหมาย ☐ ลงในช่อง ไม่จริงมาก	4	3	2	①

แบบสำรวจนี้มี 40 ข้อ ขอให้ท่านตอบอย่างตั้งใจ ตอบตามที่เป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อ- ที่	ข้อความ	จริง มาก	จริง	ไม่ จริง	ไม่จริง มาก
1	ฉันสามารถพูดในที่ประชุมได้ แม้อันหัวข้อซึ่งฉันเกือบจะไม่มีข้อมูลเลย	4	3	2	1
2	ฉันรู้สึกว่าการเลียนแบบการกระทำของผู้อื่นเป็นสิ่งที่ยาก	4	3	2	1
3	ฉันอาจจะเป็นนักแสดงที่ดีได้	4	3	2	1
4	เมื่อเข้าสังคม ฉันคิดว่าไม่จำเป็นต้องทำหรือพูดในสิ่งที่คนอื่นชอบ	4	3	2	1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ล้อมรอบตัวเลขที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด และในแต่ละข้อ
ต่อไปนี้ ท่านจะทำเครื่องหมายได้เพียงช่องเดียวเท่านั้น

ข้อ	ข้อความ	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	เห็นด้วย และไม่ เห็นด้วย พอๆ กัน	ค่อนข้าง เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
		1	2	3	4	5	6	7
0.	ฉันไม่เคยบอกเหตุผลที่แท้จริงในการทำสิ่งใดสิ่ง หนึ่งแก่ใครยกเว้นแต่ว่าบอกแล้วจะเกิดประโยชน์	1	2	3	4	5	6	7
	หากท่านไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความในข้อ 0 ให้ท่านทำเครื่องหมาย ☐ ล้อมรอบตัวเลข 1 ดังตัวอย่าง	①	2	3	4	5	6	7
	หากท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความในข้อ 0 ให้ท่าน ทำเครื่องหมาย ☐ ล้อมรอบตัวเลข 2 ดัง ตัวอย่าง	1	②	3	4	5	6	7
	หากท่านค่อนข้างไม่เห็นด้วยกับข้อความในข้อ 0 ให้ท่านทำเครื่องหมาย ☐ ล้อมรอบตัวเลข 3 ดังตัวอย่าง	1	2	③	4	5	6	7
	หากท่านเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆ กันกับ ข้อความในข้อ 0 ให้ท่านทำเครื่องหมาย ☐ ล้อมรอบตัวเลข 4 ดังตัวอย่าง	1	2	3	④	5	6	7
	หากท่านค่อนข้างเห็นด้วยกับข้อความในข้อ 0 ให้ท่านทำเครื่องหมาย ☐ ล้อมรอบตัวเลข 5 ดังตัวอย่าง	1	2	3	4	⑤	6	7
	หากท่านเห็นด้วยกับข้อความในข้อ 0 ให้ท่านทำ เครื่องหมาย ☐ ล้อมรอบตัวเลข 6 ดัง ตัวอย่าง	1	2	3	4	5	⑥	7
	หากท่านเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความในข้อ 1 ท่านทำเครื่องหมาย ☐ ล้อมรอบตัวเลข 7 ดัง ตัวอย่าง	1	2	3	4	5	6	⑦

แบบสำรวจนี้มี 44 ข้อ ขอให้ท่านตอบอย่างตั้งใจ ตอบตามที่เป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
		1	2	3	4	5	6	7
1	ฉันไม่เคยบอกเหตุผลที่แท้จริงในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ใคร ยกเว้นแต่ว่าบอกแล้วจะเกิดประโยชน์	1	2	3	4	5	6	7
2	การสูญเสียเงินเป็นเรื่องที่เลวร้ายกว่าการสูญเสียเพื่อน	1	2	3	4	5	6	7
3	คนควรทำในสิ่งที่เขามั่นใจว่าถูกต้องตามหลักศีลธรรมจรรยาเท่านั้น	1	2	3	4	5	6	7
4	บุคคลที่มีความทะเยอทะยานสูงจะสามารถโน้มน้าวและชักจูงให้บุคคลอื่นทำตามที่ตนเองต้องการได้	1	2	3	4	5	6	7

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสุมาลัย พวงเกตุ เกิดเมื่อวันที่ 28 เมษายน พ. ศ. 2525 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายจากโรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จ. บุรีรัมย์ ในปีการศึกษา 2543 และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) สาขาการจัดการการพัฒนาลังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2547 และศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย